

KAMU GÜVENLİĞİ İÇERİSİNDE YER ALAN ÖZEL GÜVENLİK HİZMETLERİNİN YEREL HALK TARAFINDAN ALGILANMASI

Mustafa Burak TEMİZ

**KAMU GÜVENLİĞİ
İÇERİSİNDE YER ALAN
ÖZEL GÜVENLİK HİZMETLERİNİN
YEREL HALK TARAFINDAN
ALGILANMASI¹**

Mustafa Burak TEMİZ

Editör: Prof. Dr. İbrahim GİRİTLİOĞLU

¹ Bu kitap yazarın yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

***Kamu Güvenliği İçerisinde Yer Alan zel Güvenlik Hizmetlerinin
Yerel Halk Tarafından Algılanması
Mustafa Burak TEMİZ***

Genel Yayın Yönetmeni: Berkan Balpetek
Editör: Prof. Dr. İbrahim GİRİTLİOğLU
Kapak ve Sayfa Tasarımı: Duvar Design
Baskı: Kasım 2025
Yayıncı Sertifika No: 49837
ISBN: 978-625-8734-27-0

© Duvar Yayınları
853 Sokak No:13 P.10 Kemeraltı-Konak/İzmir
Tel: 0 232 484 88 68

www.duvar yayinlari.com
duvarkitabevi@gmail.com

ÖNSÖZ

Bu çalışma, Kilis’te ikamet eden yerel halkın özel güvenlik görevlilerine yönelik algı düzeylerinin tespit edilmesini amaçlamıştır. Yapılan bu araştırmanın hazırlanması ve araştırma deseninin geliştirilmesi sürecinde oldukça özenli davranmaya gayret edilmiştir. Bununla birlikte hem ilgili literatür hem de bu konu üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde, Kilis şehrinde daha önce bu amaç doğrultusunda yapılmış herhangi bir çalışmanın olmaması, araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

Yüksek lisans eğitiminin her aşamasında yanımda olan, engin bilgi ve tecrübeleriyle yol gösteren, benden yardım ve desteklerini esirgemeyerek bu süreçte ciddi katkılar sağlayan değerli danışmanım Prof. Dr. İbrahim GİRİTLİOĞLU hocama göstermiş olduğu sabır ve hoşgöründen dolayı teşekkürlerimi sunarım. Yüksek lisans eğitimim sürecinde bilgi ve tecrübelerinden istifade ettiğim Dr. Öğr. Üyesi Onur TÜRKÖLMEZ, Doç. Dr. Y. Emre TANSÜ, Doç. Dr. Mehmet BİÇİCİ ve Prof. Dr. M. Emin SÖNMEZ hocalarıma teşekkür ederim.

Öte yandan tezin tamamlanma sürecinde değerli bilgi ve birikimlerinden yararlandığım babam Prof. Dr. Hüseyin TEMİZ’e, manevi desteklerini her zaman yanımda hissettiğim annem Nazmiye TEMİZ’e, kardeşlerim Ayşegül TEMİZ, Betül TEMİZ ve Süveybe TEMİZ’e teşekkür ederim.

Son olarak tez çalışması sürecinde her zaman desteğini yüreğimde hissettiğim eşim Semanur TEMİZ’e ve kızım Buse Hira TEMİZ’e teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iii
TABLolar LİSTESİ	vi
GİRİŞ	1
A. Araştırmanın Konusu ve Problemi	2
B. Araştırmanın Amacı ve Önemi	3
C. Araştırmanın Yöntemi	3
I. BÖLÜM	
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	11
1.1. Güvenlik Hizmetleriyle İlgili Temel Kavramlar	11
1.1.1. Güvenlik Kavramı	11
1.1.2. Güvenliğin Tarihsel Gelişimi	14
1.1.3. Güvenlik Hizmetleri Kavramı	15
1.1.4. Güvenlik Hizmetlerinin Önemi	16
1.1.5. Güvenlik Hizmetlerinin Özellikleri	17
1.2. Kamuda Güvenliğin Sağlanması	18
1.2.1. Kamu Düzeni Kavramı	18
1.2.2. Kamu Düzeninin Unsurları	19
1.2.2.1. Güvenlik	19
1.2.2.2. Sağlık	20
1.2.2.3. Esenlik	20
1.2.3. Kamu Hizmeti Kavramı ve Nitelikleri	20
1.2.4. Kamu Güvenliğinin Sağlanması	22
1.3. Türkiye’de Güvenlik Hizmetlerinin Yapılanması	22
1.3.1. Kolluk Kavramı	22
1.3.2. Genel Kolluk	24
1.3.2.1. Polis	25
1.3.2.2. Dünyada Polis Kuvvetleri	25
1.3.2.3. Ülkemizde Polis Kuvvetleri	26
1.3.2.4. Jandarma	31
1.3.2.5. Sahil Güvenlik	33
1.3.3. Özel Kolluk	35
1.3.3.1. Çarşı ve Mahalle Bekçileri	35
1.3.3.2. Gümrük Muhafaza Memurları	37
1.3.3.3. İnfaz Koruma Memurları	39

1.3.3.4. Orman Muhafaza Memurları.....	40
1.3.3.5. Belediye Zabıtası.....	41
1.3.3.6. Güvenlik Korucuları.....	42
1.3.3.7. Çiftçi Mallarını Koruma Bekçileri	42
1.4. Özel Güvenlik Kavramı.....	43
1.4.1. Özel Güvenliğin Önemi.....	44
1.4.2. Özel Güvenliğin Tarihsel Gelişimi.....	44
1.4.2.1. Dünyada Özel Güvenliğin Gelişimi	45
1.4.2.2. Türkiye’de Özel Güvenliğin Gelişimi	48
1.4.3. Özel Güvenlik Hizmetleri Kapsamında Hizmet Veren Kurum ve Kuruluşlar	51
1.4.4. Özel Güvenlik Personelinin Yetkileri	52
1.4.4.1. Zor Kullanma Yetkisi.....	52
1.4.4.2. Silah Taşıma Yetkisi	53
1.4.4.3. 2495 Sayılı Kanun’a Göre Silah Kullanma Yetkisi	53
1.4.4.4. 5188 Sayılı Kanun’a Göre Silah Taşıma Yetkisi	54
1.4.4.5. Kimlik Sorma Yetkisi.....	55
1.4.4.6. Emanete Alma Yetkisi	55
1.4.4.7. Yakalama Yetkisi	56
1.4.5. Özel Güvenlik Teşkilatları Personelinin Eğitimi	56
1.4.5.1. Eğitimin Amacı	57
1.4.5.2. Eğitimde Verilecek Ders Konuları	57
1.4.6. Özel Güvenlik Görevlilerinin Faaliyet Alanı	61

II. BÖLÜM

BULGULAR VE TARTIŞMA	62
2.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Yönelik Bulgular	62
2.2. Katılımcıların İkamet Süresi ve Mahallelerine Yönelik Bulgular	63
2.3. Verilerin Dağılımına İlişkin Normallik Testi	64
2.4. Katılımcıların Özel Güvenlik Hizmetleriyle İlgili Olarak Algı Düzeylerine Yönelik Boyutların Belirlenmesine İlişkin Bulgular	65
2.5. Boyutların Ortalamasına Yönelik Tanımlayıcı İstatistik Sonuçları.....	67
2.6. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre T- Testi Sonuçları	68
2.7. Katılımcıların Medeni Durumuna Göre T-Testi Sonuçları	69
2.8. Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları.....	69
2.9. Katılımcıların Eğitim Düzeyine Göre Anova Testi Sonuçları.....	70
2.10. Katılımcıların Gelir Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları.....	71
2.11. Katılımcıların İkamet Sürelerine Yönelik Anova Testi Sonuçları.....	72
2.12. Katılımcıların Mahallesine Yönelik Anova Testi Sonuçları	73

2.13. Katılımcıların Mesleğine Göre Anova Analizi.....	74
2.14. Boyutlara İlişkin Korelasyon Analizi.....	76
2.15. Hipotez Sonuç Tablosu	77
SONUÇ	78
ÖNERİLER.....	83
KAYNAKLAR.....	85

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. EGM’ nin Teşkilat Şeması.....	28
Tablo 2. EGM Hizmet Sınıflarına Göre Personel Sayısı	29
Tablo 3. Bazı Ülkelerdeki Özel Güvenlik Şirketi ve Personel Sayıları	53
Tablo 4. Özel Güvenlik Eğitiminde Verilen Derslerin İsimleri	65
Tablo 5. Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	69
Tablo 6. Katılımcıların İkamet Süresi ve Mahalleleri.....	70
Tablo 7. Verilerin Dağılımına ilişkin Normallik Testi.....	71
Tablo 8. Faktör Analizi Sonuçları.....	72
Tablo 9. Boyutların Ortalamasına Yönelik Tanımlayıcı İstatistik Sonuçları....	73
Tablo 10. Cinsiyet Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları	74
Tablo 11. Medeni Durum T-Testi Sonuçları.....	74
Tablo 12. Yaş Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları	75
Tablo 13. Eğitim Düzeyine Göre Anova Testi Sonuçları	76
Tablo 14. Gelir Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları	77
Tablo 15. Katılımcıların İkamet Sürelerine Yönelik Anova Testi Sonuçları....	78
Tablo 16. Katılımcıların Mahallesine Yönelik Anova Testi Sonuçları.....	79
Tablo 17. Mesleğe Göre Anova Analizi	80
Tablo 18. Boyutlara İlişkin Korelasyon Analizi	81
Tablo 19. Hipotez Sonuç Tablosu	82

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Maslow' un İhtiyaçlar Hiyerarşisi	13
Şekil 2. Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü Taşra Teşkilat Yapılanması ...	38
Şekil 3. Özel Güvenlik ve Polis Sayısı Karşılaştırması.....	46
Şekil 4. Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesindeki Özel Güvenlik Kurumlarının ve Özel Güvenlik Görevlilerinin İstatistikleri.....	51

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BKKKGSHK	: Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanun'u
ÇMBK	: Çarşı ve Mahalle Bekçisi Kanun'u
EGM	: Emniyet Genel Müdürlüğü
ETK	: Emniyet Teşkilatı Kanun'u
GETA	: Güven ve Etkinlik Algısı
JTGYK	: Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanun'u
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
LİYA	: Liyakat ve Yetkinlik Algısı
MGK	: Milli Güvenlik Kurulu
OLTA	: Olumlu Tutum Algısı
OZTA	: Olumsuz Tutum Algısı
ÖGHDK	: Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun
ÖGHDKUİY	: Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'un Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik
PVSK	: Polis Vazife ve Salahiyet Kanun'u
SGKK	: Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanun'u
SŞDÖDK	: Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCK	: Türk Ceza Kanun'u

GİRİŞ

İnsanlığın tarih arenasına çıktığı günden bu yana toplumlar, meydana gelebilecek tehlike ve saldırılardan korunmak adına yoğun gayret sarfetmişlerdir. İnsanlar, bu tehdit ve saldırılardan kendilerini muhafaza ederek huzur ve güven içinde hayatlarını sürdürebilmeleri, mevcudiyetlerini devam ettirebilmeleri ve her türlü ihtiyaçlarını giderebilmeleri için güvenliklerini sağlamak zorunda kalmışlardır (Sayın ve Yılmaz, 2017, s. 1742).

Bireyin ve toplumun maddi ve manevi sahip olduğu hemen hemen her şeye karşı gelebilecek olan risk, tehdit, saldırı ve tehlikelerden korunma hali güvenlik kavramının içeriğini oluşturmaktadır. Bu durum güvenlik kavramının kapsamlı ve hayati bir öneme sahip olduğunu göstermektedir. İlk zamanlarda yerleşik yaşama geçiş ve ilk devletlerin kurulması ile insanlar güvenlik düzenini oluşturmak için çeşitli yapılar oluşturmuşlardır. Devletler tarih boyunca birbirleri ile çatışmış, savaşlar yapmış ve insanoğlu her gün yeni kavram ve olgularla tanışmıştır (Emiroğlu, 2011, s. 14-15).

Birey ve toplumların ihtiyaçları içinde bulundukları döneme göre değişim gösterse de güvenlik ihtiyacı insanlığın kendisi kadar eskidir. Devletlerin en temel görevlerinden birisi toplumun huzurunu ve emniyetini sağlamaktır. Bu amaçla devletler, tarihin ilk çağlarından günümüze kadar pek çok adım atmıştır. Genel kolluk kuvvetleri de bu duruma bir örnek olarak gösterilebilmektedir. İç düzeni ve güvenliği sağlamakla görevli bulunan genel kolluk kuvvetleri polis, jandarma ve sahil güvenlik gibi teşkilatlardan oluşmaktadır. Her ne kadar iç güvenliği ve kamu düzenini sağlamakla genel kolluk teşkilatları görevli ve yetkili bulunsa da artan nüfus, gelişen teknoloji, toplumsal alanda yaşanan değişimler nedeniyle genel kolluk kuvvetlerinin eksik kalabildiği durumlar gözlemlenebilmektedir. Devletler de politika tercihi olarak güvenlik hizmetlerinde etkinlik ile verimliliği artırmak için özel güvenlik hizmetlerini teşvik etmiş ve güvenlik talebi bulunan kişi, kurum ve kuruluşların bu hizmetlerden yararlanmasını sağlamıştır (Çetin, 2007, s. 1).

Özel güvenlik hizmetleri genel kolluk kuvvetlerinin eksik kaldığı durumlarda bir alternatif olarak görülse de köklü bir geçmişe sahiptir. Tarım devriminden itibaren toplum ve bireylerin mallarını, canlarını olası tehlikelerden korumak için ücret karşılığında özel güvenlik hizmetlerinden faydalandığı bilinmektedir. Bu durumun örneklerine Türk tarihinde de sıkça rastlanmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde çarşı ve pazarları korumak için ücreti esnaf tarafından verilen gece bekçileri tarihimizdeki özel güvenlik hizmetlerine örnek olarak verilebilmektedir (Bektaş, 2019, s. 16).

Günümüzde ise, değişmekte ve gelişmekte olan her şey gibi güvenlik ihtiyacı ve hizmetleri de değişime uğramıştır. Modern çağda suç türlerinin ve suç işleyen kişilerin de farklılaştığı göz önüne alınırsa etkin ve verimli bir güvenlik hizmeti sunabilmek için bu hizmeti yerine getiren personelin uzmanlaşması ve profesyonelleşmesi gerekmektedir. Profesyonel anlamda güvenliğin sağlanabilmesi için devletler farklı arayışlar içerisine girmişlerdir. Bazı devletler çözümü mevcut kolluk personelinin sayısını artırmakta bulurken bazı devletler ise teknolojinin getirmiş olduğu kolaylıklardan yararlanmaya çalışmıştır. Bu durum, güvenlik hizmetlerinin kamunun tekelinden çıkarak yetki paylaşımı yapılması suretiyle özelleştirilmesine ve özel güvenlikle ilgili faaliyette bulunan şirketlerin kurulmasına neden olmuştur. Ülkemizde daha önceleri sıklıkla karşılaşılmayan özel güvenlik görevlilerine günümüzde özellikle halkın kalabalık şekilde bir arada bulunduğu kamu kurumları, eğitim kurumları, spor müsabakaları, alışveriş merkezleri, bankalar, eğlence mekânları başlıca olmak üzere birçok alanda rastlanılmaktadır. 5188 sayılı kanun ile özel güvenlik sektörünün ihtiyaçlarının karşılanması ve yasal yapısının uygun hale gelmesi doğrultusunda sektörde hızlı bir büyüme sağlanmıştır. Genel kolluğun koruma görevini üstlendiği bazı kritik ve önemli yerlerde dahi artık özel güvenlik görevlisi istihdam edilmeye başlanmıştır. Burada belirtilen özel güvenlik hizmetleriyle; kişi koruma görevini yerine getiren, kamu kurumlarının bünyesinde oluşturulan birimlerde istihdam edilen ve özel güvenlik şirketleri uhdesinde görev yapan özel güvenlik görevlilerinin sunmuş olduğu hizmetler olarak ifade edilmektedir (Çetin, 2007, s. 1-2).

A. Araştırmanın Konusu ve Problemi

Devletin genel kolluk kuvvetleri vasıtasıyla sunmuş olduğu kamu güvenliği hizmeti, gün geçtikçe özelleştirilme yoluna gidilerek hem kamu hem de özel sektör aracılığıyla yerine getirilen bir hizmet haline gelmiştir. Güvenlik sektöründe yaşanan bu değişim sonrasında bu hizmeti yerine getiren ve hizmet talep eden kişi, kurum ve kuruluşlar arasında ilişkiler gelişmiştir. Güvenlik hizmeti veren birim ve şirketlerin sayılarının artması rekabet artışına sebep olmuş ve bu durum hizmeti alan kişi ve kurumların beğenisini önemli hale getirmiştir. Güvenlik hizmeti sunan birim ve şirketler, güvenlik sektöründe varlığını devam ettirmek, kalıcı olmak ve daha nitelikli hizmet sunabilmek için, hizmeti alan kişi ve kurumlar tarafından nasıl değerlendirildiğini bilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda birey ve kurumların duymuş olduğu memnuniyet düzeyi, yerine getirilen hizmetin kalitesi, niteliği ve sürekliliğiyle doğru orantıya sahiptir (Zogo, 2009, s. 2).

Yapılan bu araştırmada yukarıdaki bilgiler doğrultusunda cevap aranacak sorular ise şunlardır:

- Kilis ilinde ikamet eden yerel halkın, özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeyi kaç boyut ve önermeden oluşmaktadır?
- Kilis ilinde ikamet eden yerel halkın, özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeyinde demografik faktörler etken midir?
- Kilis ilinde ikamet eden yerel halkın, özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeyi boyutlara göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- Kilis ilinde ikamet eden yerel halkın, özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeyi olumlu mudur?

B. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Son dönemde globalleşme ve teknoloji alanında yaşanan gelişmelerin sonucu olarak devletler var olan güvenlik politikalarını gözden geçirmiş ve eksik görülen hususlarda gerekli düzenlemeleri yapmışlardır. Bireyler için tehlike oluşturabilecek ve güvenliklerine zarar verebilecek durumların artış göstermesi, mevcut güvenlik yapılarına ek olarak yeni yapılanmalarında olması gerektiğini gözler önüne sermiştir. Bireyler, kamu ve özel kuruluşlar güvenliklerinin sağlanmasını devletin ilgili kurumlarından isteyecekleri gibi yaşanan gelişmeler sonucunda özel sektörden de hizmet alabilecek konuma gelmişlerdir (Zogo, 2009, s. 2-3). Yapılan çalışmalarda hem kamu hem de özel sektörde hizmet veren kolluk görevlilerinin görev yaptığı bölgelerde daha fazla görünür olması ve halkla daha fazla iletişim kurması kişiler tarafından olumlu olarak değerlendirilmiş, yerine getirmiş olduğu faaliyetler daha iyi algılanmış ve bireylerin kolluk hizmetlerine yönelik algı düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu anlaşılmıştır (Marangoz, Çelikkan ve Yavuz, 2011, s. 30-31).

Bu çalışma, Kilis'te ikamet eden yerel halkın özel güvenlik hizmetlerine ve bu hizmetleri yerine getiren görevlilere karşı algılarının hangi düzeyde olduğu, bu algıların demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmeyi ayrıca yerel halkın özel güvenlik uygulamalarından ve özel güvenlik görevlilerinden memnuniyetini ve beklentilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

C. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada nicel veri toplama tekniklerinden anket tekniği tercih edilmiş ve araştırmanın verileri anket yöntemiyle toplanmıştır. Bu bağlamda Kilis ilinde ikamet eden 474 kişiye ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında veri elde etmek için, Halkın Toplum Destekli Polislik Hizmetlerine Yönelik Algılamaları: Çanakkale İli Örneği adlı çalışmanın ölçeği araştırmaya uyarlanmıştır (Marangoz, Çelikkan

ve Yavuz, 2011, s. 40-41). Anket 35 adet kapalı uçlu sorudan oluşmaktadır. Sorular 5 basamaklı Likert tipi sorulardır. 1- Kesinlikle Katılmıyorum seçeneğini karşılarken, 5- Kesinlikle Katılıyorum seçeneğini karşılamaktadır. Elde edilen veriler SPSS İstatistik Analiz Programında analiz edilmiştir. Söz konusu veriler üzerinden Keşfedici Faktör Analizi, Yüzde Frekans Analizi, T Testi, One Way ANOVA Testi ve Korelasyon Testi gibi analizler yapılmıştır.

D. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bilimsel araştırmalar için evren, araştırma problemini cevaplandırmak için ihtiyaç duyulmakta olan verilerin elde edildiği ve araştırma sonuçların genellendiği, ortak özelliklere sahip canlı ya da cansız varlıklardan oluşan gruba denilmektedir. Başka bir ifadeyle evren, araştırmacının belirtmiş olduğu özelliklere uygun grubun bütünüdür. Evrenin büyüklüğü, araştırmanın konusuna ve içeriğine göre farklılık göstermektedir. Örneklem ise, araştırma evreni içerisinde evreni temsil etmesi amacıyla bazı yöntemlerle seçilmiş ve seçildiği evreni temsil etme yeterliliğine sahip daha küçük sayıdaki obje ve bireylerin oluşturduğu gruba denilmektedir (Şenol, 2021, s. 8).

Yapılan bu araştırmanın evrenini, Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre Kilis ilinde ikamet eden 145.826 kişi oluşturmaktadır. Bu bağlamda kolayda örnekleme türü benimsenerek 474 kişiye ulaşılmıştır (<https://data.tuik.gov.tr>, 30.05.2022). Kolayda örnekleme yöntemi, ana kütle içerisinde seçilmesi gereken örneklemin, araştırmacının yargılarınca belirlendiği tesadüfî olmayan örnekleme yöntemidir. Kolayda örneklemede, veriler ana kütlede en kolay, hızlı ve ekonomik şekilde toplanmaktadır (Malhotra, 2004, s. 321). Örneklem temsil düzeyini yükseltmek için örneklem içerisinde farklı cinsiyet, yaş, eğitim, meslek dalı, gelir grubu ve medeni durumda kişilerin olmasına dikkat edilmiştir. Örneklemeye ulaşmak için, kamu kurum ve kuruluşları, okullar, hastaneler, 112 istasyonları, özel işyerleri ziyaret edilmiş ve anket uygulaması 2021 yılı Ekim ve Kasım ayları arasında gerçekleştirilmiştir.

E. Sayıtlar

Özel güvenlik hizmetlerinden yararlanan yerel halkın, özel güvenlik hizmetini yerine getiren kişilere, özel güvenlik birimi ile özel güvenlik şirketi personellerine ve bu personellerin yerine getirdikleri hizmetlere olan algı düzeylerini tespit etmek amacıyla anket çalışmasının düzenlenmesi, yerel halkın anket çalışmasına içtenlikle katılması ayrıca araştırmacının yeterli yetkinliğe sahip olması bu çalışmanın sayıtlarıdır.

F. Hipotezler

Kilis ilinde ikamet eden yerel halkın, özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeyini tespit etmek amacıyla yapılan araştırma kapsamında 9 hipotez testi düzenlenmiştir. Çalışmada sınanacak olan hipotezler ise şunlardır:

H₁: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların cinsiyetine göre farklılık göstermektedir.

H₂: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların medeni durumuna göre farklılık göstermektedir.

H₃: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların yaşına göre farklılık göstermektedir.

H₄: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların eğitim düzeyine göre farklılık göstermektedir.

H₅: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların gelir düzeyine göre farklılık göstermektedir.

H₆: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların ikamet süresine göre farklılık göstermektedir.

H₇: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların ikamet ettiği mahallelere göre farklılık göstermektedir.

H₈: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların mesleğine göre farklılık göstermektedir.

H₉: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algı düzeylerini tespit etmek amacıyla oluşturulan ölçeğin alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

G. Sınırlılıklar

Araştırmanın konusunu özel güvenlik hizmetleri ve bu hizmetten yararlanan yerel halkın özel güvenlik görevlilerine yönelik algı düzeyi oluşturmaktadır. Araştırma Kilis il merkezinde ikamet eden yerel halkın katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Yerel halk içerisinde araştırmaya katılmaya gönüllü olanlar seçilip, bu kişilere anket çalışması uygulanmıştır.

Diğer çalışmalarda olduğu gibi bu araştırmada da bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. Araştırmanın sınırlılığını, sadece Kilis il merkezinde ikamet eden yerel halkın çalışmaya dâhil edilmesi, anket çalışmasının uygulandığı 2021 yılı verilerinin değerlendirilmesi ve Türkçe literatürde kişilerin özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeyini tespit etmek amacıyla yapılan çalışmaların sınırlı olması oluşturmaktadır. Bu bağlamda yapılan araştırmanın sonuçları, Kilis ilindeki özel güvenlik birimleri ve şirketleriyle, bu hizmetten yararlanan kamu kurumlarını, özel sektörü ve yerel halkı kapsamaktadır.

H. Tanımlar

Kamu Düzeni: Kamu düzeni, idarenin sağlamak ve korumakla yükümlü olduğu maddi düzeni tesis edebilmek, insanların kendilerini huzur ve güven içerisinde hissetmelerini sağlamak için alınan kararlar bütünüdür (Gözler ve Kaplan, 2020, s. 188).

Kamu Güvenliği: Kamu güvenliği, bir ülkede kamu düzenini oluşturmak ve oluşturulan kamu düzenini muhafaza etmek için gerekli güvenlik tedbirlerinin tamamıdır. İnsanların yaşamsal bütünlüğü ve sahip olduğu eşyalar açısından, kurum ve kuruluşların ise faaliyetleri bakımından tehlike altında bulunmaması olarak ifade edilebilmektedir (Özdemir, 2016, s. 84-85).

Kolluk: Ülke sınırları içerisinde kamusal düzeni korumak, bozulduğunda tekrar eski haline getirmek, suçu önlemeye yönelik tedbirler almak, suç meydana geldiğinde ise suçla mücadele ederek bireylerin huzur ve güvenliğini sağlamaya yönelik faaliyetler yürüten görevlilere verilen isimdir. Genel kolluk ve özel kolluk olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Başoğlu, 2007, s. 6).

Genel Kolluk: Ülke genelinde emniyeti, asayiş, ahlaki muhafaza eden ve bireyleri koruyup, huzurlu yaşam sürmelerini sağlamak gibi yükümlülükleri bulunan kuruluşlardır. İç güvenliğin tesis edilmesinden sorumlu makam olan içişleri bakanı ve mülki idare amirlerinin emri altında görev yapmaktadırlar. Polis, jandarma ve sahil güvenlik olmak üzere üç kuruluştan oluşmaktadır (Topal, 2015, s. 9).

Özel Kolluk: Genel kolluk kuvvetleri olan polis, jandarma ve sahil güvenlik dışında kalan ve kuruluşları özel yasalarla sağlanan, sınırlandırılmış bir alanda dar yetkilerle bazı görevleri ifa etmekle yükümlü olan kolluk görevlileridir (Çetin, 2007, s. 9).

Özel Güvenlik: Genel kolluğun yaptığı iş ve işlemleri tamamlayıcı mahiyette görev yapmak üzere istihdam edilen, görevli bulunulan süre zarfında ve bölgede daha çok önleyici amaçla hizmet sunan görevlilerdir. Kişi koruma hizmetleri, özel güvenlik şirketleri ve özel güvenlik birimleri özel güvenlik görevlilerinin görev yaptığı alanlardır (Söker, 2019, s. 6-7).

Algı: Herhangi bir kimsenin bir konu, durum veya nesne hakkında dikkatini yöneltmesini sağlayarak durumun bilincine varması, bilginin alınıp yorumlanması, anlamına gelmektedir. Kısaca anlama yeteneği olarak da ifade edilebilmektedir (Akalin, 2011, s. 92).

I. Konu ile İlgili Ulusal ve Uluslararası Tezler/Çalışmalar

Yapılan Türkçe literatür taramasında yerel halkın özel güvenlik görevlilerine ve yaptığı hizmetlere yönelik algı düzeyinin ölçüldüğü herhangi bir araştırma

bulunmamakla birlikte benzer olarak değerdendirilen çalışmalar ve konuyla ilgili bazı yabancı çalışmalar bu bölümde yer almaktadır.

Söker (2019) tarafından “Havalimanı alışanları üzerinde özel güvenlik hizmet kalitesi algısının ölçülmesi” adlı çalışmanın amacı; havalimanlarında i müşteri kapsamında değerdendirilen havalimanı personellerinin özel güvenlik hizmet kalitesine yönelik algı düzeylerini incelemektir. Araştırmanın verileri anket yöntemiyle farklı havalimanlarında çalışan 508 katılımcıdan elde edilerek toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, veriler 2 boyut altında toplanmış ve fiziki hizmet kalitesi ve davranışsal hizmet kalitesi olarak isimlendirilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüş, havalimanı çalışanlarının özel güvenlik hizmet kalitesine yönelik algı düzeylerinin orta düzeyde ve olumlu olduğu anlaşılmıştır.

nver (2008) tarafından yapılan “Halkla İlişkiler Bağlamında Polisin Algılanması: Kazan İlçesi rneği” adlı çalışmanın amacı; halkla ilişkiler bağlamında bireylerin, polisin yerine getirdiği hizmetleri hangi düzeyde algıladığını tespit etmektir. Araştırmanın verileri anket yöntemi tercih edilerek Kazan ilçesinde ikamet eden 101 katılımcıdan elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, veriler 3 boyut altında toplanmıştır. Bunlar; polisin uygulaması, polise olan güven ve polisin imajı olarak isimlendirilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda her üç boyutta da polislik faaliyetlerinin halk nezdinde istenilen şekilde algılandığı ve polise yönelik algı düzeylerinin yüksek olduğu anlaşılmıştır.

Lokmanoğlu (2015) tarafından yapılan “Halkla İlişkiler Bağlamında Emniyet Teşkilatı zerine Bir Uygulama” adlı araştırmanın amacı; emniyet teşkilatının kurumsal imajını ve polise yönelik algı düzeyini tespit etmektir. Araştırmanın verileri İstanbul ve Rize illerinde ikamet eden 1508 katılımcı üzerinde yapılan anket yöntemiyle elde edilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda İstanbul ve Rize’de ikamet eden bireylerin algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı grlmştir. Katılımcıların demografik özelliklerine göre de anlamlı bir farklılık meydana gelmediği, emniyet teşkilatının kurumsal imajına ve polisin yerine getirdiği hizmetlere yönelik algı düzeyinin olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir.

Delice ve Duman (2012) tarafından yapılan “Toplum Destekli Polislik Kapsamında Halkın Polis Algısının llmesi: Erzurum İli rneği” adlı araştırmanın amacı; Erzurum ilinde ikamet eden halkın toplum destekli polislik faaliyetlerine yönelik algı düzeyini tespit etmektir. Araştırmanın verileri anket yöntemiyle Erzurum ilinde ikamet eden 992 katılımcıdan elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, veriler 5 boyut altında toplanmıştır.

Bunlar; polisin ve faaliyetlerinin değerlendirilmesi, polise ve suça karşı duyarlılık, polise yardım ve polisle iş birliği, polisliğin zor ve tehlikeli olması algısı, polisin zor kullanma yetkisi algısı olarak adlandırılmıştır. Yapılan araştırma kapsamında, halkın polisiye faaliyetlere karşı duyarlı ve algı düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Marangoz, elikkan ve Yavuz (2011) tarafından yapılan “Halkın Toplum Destekli Polislik Hizmetlerine Yönelik Algılamaları: anakkale İli rneği” adlı araştırmanın amacı; Çanakkale ilinde ikamet eden halkın toplum destekli polislik kavramını hangi düzeyde algıladığını, emniyet personelinden duyulan memnuniyeti ve beklentileri tespit etmektir. Araştırmanın verileri anket yöntemiyle Çanakkale ilinde ve ilçelerinde ikamet eden 1067 katılımcıdan elde edilerek toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, veriler 4 boyut altında toplanmıştır. Bunlar; polisin davranış özellikleri, polisin görünürlüğü, toplum destekli polislik faaliyetlerinden haberdarlık, polis halk ilişkisi ve iletişimi olarak isimlendirilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda, halkın genel olarak toplum destekli polislik faaliyetlerinden haberdar olmadığı ancak bu faaliyetleri bildiği ölçüde memnun olduğu anlaşılmıştır.

Kınacı (2011) tarafından yapılan “Türkiye’de Polis Algısı ve Algılama Yönetimi: Bir Alan Araştırması” adlı araştırmanın amacı; halkın polis algısını demografik değişkenler kapsamında belirlemek ve elde edilen bulgular doğrultusunda algılama yönetimine yn vermektir. Araştırmanın verileri anket yöntemiyle İstanbul ili Kadıköy ilçesinde ikamet eden bireylerden elde edilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda Kadıköy ilçesinde ikamet eden halkın, polisin sunduğu hizmetleri olumlu olarak algıladığı anlaşılmış, algı düzeyini artırmak için çalışmalara ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir.

Karakuzular (2015) tarafından yapılan “Halkla İlişkiler Bağlamında Esnafın Polise Yönelik Algısı: şahinbey İlçesi rneği” adlı çalışmada, Gaziantep ili şahinbey ilçesinde emniyet görevlileri tarafından yapılan asayiş uygulamalarının bölge esnafı üzerindeki algı düzeylerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bölgede faaliyet gösteren 205 esnafın katılımıyla anket gerçekleştirilmiş ve araştırmanın verileri elde edilmiştir. Veriler 3 boyut altında toplanmıştır. Bunlar; polisin uygulaması, polisin imajı ve polise olan güven olarak isimlendirilmiştir. Esnafın algı düzeyinin her 3 boyutta da olumlu düzeyde olduğu ve genel olarak polisin yapmış olduğu uygulamalardan memnun olunduğu araştırmanın sonuçlarındandır.

Sever (2014) tarafından yapılan “Polisin Sunduğu Hizmetlerin Vatandaştaki Algısının llmesi” isimli araştırmada, Zonguldak Emniyet Müdürlüğü personelinin yerine getirdiği hizmetlerin vatandaştaki algı ve memnuniyet düzeyini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Zonguldak’ta bulunan Kilimli Polis

Merkezi Amirliğine müracaatta bulunan kişilerden seçilen 252 kişinin katılımıyla anket gerçekleştirilmiş ve araştırmanın verileri bu yöntemle elde edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, Polis Merkezi Amirliğinin fiziki imkânlarına yönelik memnuniyet düzeyi düşüken personelden alınan hizmetten memnun olunduğu ve algı düzeyinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Blašková, Vydříková, Blaško ve Boc (2017) tarafından yapılan “Motivation in Private Security Services as Complementary Sector of Public Security” adlı araştırmanın amacı; Slovakya’da faaliyet göstermekte olan özel güvenlik hizmetlerinde motivasyon algısını ve memnuniyeti tespit etmektir. Araştırmanın verileri anket yöntemiyle 50 katılımcıdan elde edilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık meydana gelmediği ve katılımcıların motivasyon algılarının olumlu olduğu anlaşılmıştır.

Shearing, Stenning ve Addarlo (1985) tarafından yapılan “Police Perceptions of Private Security” adlı çalışmanın amacı; polislik mesleğini ifa eden kişilerin özel güvenlik görevlilerinin eğitimi, amaçları, faaliyetleri ve yetkilerine ilişkin algıları belirlemektir. Yapılan araştırmanın verileri Kanada’da çalışmakta olan 184 polisten anket yöntemiyle elde edilmiştir. Çalışma neticesinde polislerin, özel güvenlik görevlilerinin yerine getirmiş olduğu hizmetlere yönelik algı düzeylerinin çok yüksek olmadığı, eğitim ve yetkileri hakkında detaylı bilgiye sahip olmadıkları anlaşılarak hizmetlerin algılanma düzeylerinin artırılmasına yönelik öneriler verilmiştir.

Steden ve Nalla (2010) tarafından yapılan “Citizen Satisfaction with Private Security Guards in the Netherlands: Perceptions of an Ambiguous Occupation” adlı çalışmada, Hollanda’da yaşayan halkın özel güvenlik hizmetlerini hangi düzeyde bildiklerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın verileri Amsterdam’da ikamet eden 428 kişiden anket yöntemiyle elde edilmiştir. Bulgulara göre demografik özellikler kapsamında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Amsterdam’da ikamet eden halkın özel güvenlik görevlilerine yönelik algı düzeyinin olumsuz olmadığı ancak özel güvenlik görevlilerinin yeteri kadar tanınmadığı, bu durumu düzeltmek için çalışma yapılmasının gerekli olduğu da araştırmanın sonuçlarındandır.

Nalla ve Heraux (2003) tarafından yapılan “Assessing Goals and Functions of Private Police” isimli çalışmanın amacı; ABD’de üniversitede eğitim ve öğretime devam eden öğrencilerin özel güvenlik görevlilerinin amaç ve işlevleri hakkındaki algılarını belirlemektir. Araştırmanın verileri anket yöntemiyle 631 öğrenciden elde edilmiştir. Yapılan çalışma sonucunda, boyutlar arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı, özel güvenlik görevlilerinin iyi eğitilmiş ve çok profesyonel olmamalarına rağmen öğrencilerin özel güvenlik görevlilerine yönelik algı düzeylerinin olumlu olduğu anlaşılmıştır.

Nalla, Gurinskaya ve Rafailova (2017) tarafından yapılan “Youth Perceptions of Private Security Guard Industry in Russia” adlı araştırmanın amacı; Rusya’nın Saint Petersburg şehrinde bulunan 7 farklı üniversitede eğitimine devam eden öğrencilerin özel güvenlik görevlilerine yönelik algı düzeylerini tespit etmektir. Araştırmanın verileri anket yöntemi kullanılarak 364 öğrenciden elde edilmiştir. Çalışma kapsamında öğrencilerin, özel güvenlik görevlilerinin yerine getirdiği hizmetlere yönelik algı düzeylerinin orta seviyede olduğu ve bu hizmetlerin yeterli oranda bilinmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Nalla, Meško, Sotlar, Johnson (2006) tarafından yapılan “Professionalism, Goals and the Nature of Private Police in Slovenia” isimli çalışmanın amacı; Slovenya’da yerine getirilen özel güvenlik hizmetlerinin üniversite öğrencileri tarafından hangi düzeyde algılandığı, öğrencilerin bu hizmetlerden memnun olup olmadığını tespit etmektir. Çalışmanın verileri anket yönteminden yararlanılarak Slovenya’da eğitim hayatına devam eden 509 öğrencinin katılımıyla elde edilmiştir. Yapılan çalışma neticesinde, özel güvenlik görevlileri tarafından yerine getirilen hizmetlerin öğrenciler tarafından olumlu bulunmadığı, yeteri kadar profesyonel olmadığı, yetkilerini kötüye kullanabildikleri ve eğitimlerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Moreira, Cardoso ve Nalla (2015) tarafından yapılan “Citizen Confidence in Private Security Guards in Portugal” adlı çalışmada, Portekiz’deki özel güvenlik faaliyetlerinin halk tarafından hangi düzeyde algılandığı araştırmanın amacını ortaya koymaktadır. Çalışmanın verileri anket yöntemiyle 163 kişiden elde edilmiştir. Çalışma sonucunda, ankete katılan halkın büyük bir kısmının özel güvenlik görevlilerinin nazik ve kibar davrandığını düşündüğü ancak halka karşı duyarlılık ve güven konularında ise özel güvenlik görevlilerine yönelik memnuniyetin düşük olduğu anlaşılmıştır.

Konu ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, özel güvenlik hizmetlerine ve bu hizmetleri yerine getiren görevlilere yönelik algı düzeyinin ölçülmesi konusu özellikle yabancı literatürde önemli düzeyde yer alırken Türkçe literatürde bu konunun oldukça sınırlı çalışıldığı görülmektedir. Bu durum ise yapılan araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

I. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Güvenlik Hizmetleriyle İlgili Temel Kavramlar

1.1.1. Güvenlik Kavramı

Güvenlik kelimesi Türk Dil Kurumu sözlüğünde; “Toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilme durumu, emniyet” olarak tanımlanmıştır (Akalin, 2011, s. 1013). Güvenlik kavramı, sahip olunan maddi ve manevi değerlere karşı herhangi bir tehlike halinin bulunmaması ve kişilerin bu değerlerin varlığına yönelik endişe taşınamaması olarak ifade edilmektedir (Çikrikçi, 2017, s. 218). İnsanlar, doğası gereği toplumun bir parçası olmasından dolayı yaşamlarını birlikte sürdürmek mecburiyetindedir. Bireylerin birbirleriyle ve kamu kurumlarıyla olan ilişkilerinde sorun yaşanmaması adına ahenge, sıkı bir düzene ve güvene ihtiyaç duyulmaktadır. Güvenlik ise temel olarak bireylerin hayatları için olumsuzluk meydana getirebilecek olaylara karşı güvence arayışının sonucudur. İnsanoğlunun toplu ve yerleşik hayata geçmesinin neticesinde güvenlik kavramı ortaya çıkmıştır. İnsanların talep ettiği huzur ve güven, devletlerin güvenlik hizmetleri sunan ilgili kurumları vasıtasıyla sağlanmaktadır (Aktaş ve Polat, 2009, s. 13).

Güvenlik, kişilerin ve eşyaların mevcut tehlikelerden ve tehdit barındıran durumlardan uzak olması, illegal faaliyetlere karşı alınacak tedbirler olarak da tanımlanmaktadır. Bu bağlamda kavramsal açıdan tehdit ve tehlikeye de değinmek gerekmektedir. Tehdit, bireyde korku hali oluşturmak amacıyla dış ortamdaki gelen ve hedefine zarar verme amacı güden eylemleri içermektedir. Tehdit, canlı veya cansız nesnelerin bütünlük bakımından risk altında bulunmasıdır. Tehlike kavramı ise gerçekleşmesi istenmeyen ama meydana geldiği takdirde olumsuzluklara yol açabilme durumudur (Karakurt, 2015, s. 4-5).

Güvenliğin, insanların sadece amaçlarını gerçekleştirirken dikkate aldığı bir kavram olmasına rağmen sonuç olarak da tanımlanması gerekmektedir. Güvenliğimizin tehlikeye düşme riskiyle karşı karşıya gelene kadar onun ne olduğunu veya ne kadar önemli olduğunu yadsıyabilmek kolay değildir. Bundan dolayı güvenlik tehdit vasıtasıyla tanımlanmakta ve değeri anlaşılmaktadır (Ullman, 1983, s. 133).

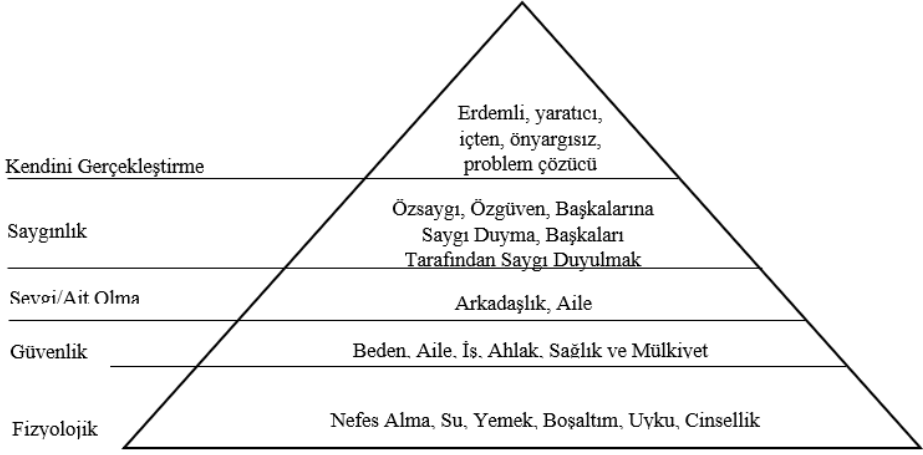
Güvenlik kelimesi, Türkçe karşılığı “olmaksızın” anlamına gelen Latince “sine” ve Türkçe karşılığı korku, kaygı, endişe anlamına gelen Latince “cura” kelimelerinin birleşmesinden oluşan “sinecura” kelimesinden türetilmiştir. “Sinecura” kelimesinin Türkçe karşılığı, korku ve kaygı duymamak, endişe hissetmemek, kendini güvende hissetmek anlamına gelmektedir (Hünler, 2010, s. 6-7).

Güvenlik kavramı, bireyin varoluşundan itibaren geçirmiş olduğu kişisel ve sosyal dönemde kullanılmakta olan bir kavramdır. Bu açıdan ele alındığında ciddi manada bir hayati mecburiyet gibi değerlendirilmektedir. Çocukların, ailelerin, eşyaların, ikametlerin, kurumların ve devletlerin güvenliği gibi kavramlar açısından ele alındığında, kişisel ve sosyal hayatın her yerinde önemli anlamda bir güvenlik talebi olduğu aşikârdır. Bireyler, söz konusu endişeler ekseninde birtakım önlemler alarak yaşamlarını da bu önlemlere göre şekillendirmektedirler (Dedeoğlu, 2018, s. 27).

Güvenlik kavramıyla asayiş kavramı bazı zamanlarda anlamca birbirlerinin yerine kullanılabilir. Güvenlik ile ilgili anlatılmak istenen husus; devlet otoritesinin sağlanması, kamu kurumları ve tüzel kişiliklerin sağlıklı bir şekilde faaliyet göstermesi, bireylerin can ve mallarının korunmasıdır. Toplumda güvenliğin ve huzur ortamının sağlanması, devletlerin ana amaçlarından biridir ve güvenliği sağlamak için devletler birtakım yasalar çıkarmışlardır. Kanunlara karşı çıkan, toplumun huzur ve sükûnunu kaçırmaya çalışan kişilerin, yasalar çerçevesinde cezalandırılması ise asayiş ifade etmektedir. Özetle; güvenlik kavramı suçun meydana gelmesinin önüne geçilmesi, asayiş kavramı ise meydana gelen suçların faillerinin cezalandırılmasıdır (Güvenlik Hizmetlerinde Etkinlik Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2001, s. 5).

Güvenlik talebi, kişinin yaşamındaki fiziki ve psikolojik riskleri minimuma indirgeyen, bireyleri endişe ve korkudan uzak, mutlu ve huzurlu olmaya yönlendiren bir ortamı hedeflemektedir. İnsanlar kendilerini güvende hissetmeye ihtiyaç duymaktadırlar. Bu yüzden güvenlik ihtiyaçları karşılanmadığı takdirde huzursuzluk, korku ve panik duyguları hâkim olabilmektedir. Maslow' un ihtiyaçlar hiyerarşisinde güvenlik ihtiyacı önemli bir yere sahip olmakla birlikte insanların hayatlarını idame ettirebilmeleri için ihtiyaç duydukları fizyolojik ihtiyaçlardan hemen sonra güvenlik ihtiyacı gelmektedir (Durmuş, 2020, s. 1735-1736).

Bireyler, ihtiyaçlar hiyerarşisinde alt basamakta yer alan ihtiyaçlarını giderdikten sonra üst basamaktaki ihtiyaçlarının farkına varacak ve bu ihtiyaçlarının karşılanmasını talep edeceklerdir. Canlı yaşamında var olmanın temel gereksinimi fizyolojik ihtiyaçlardan olan barınma ve beslenme ihtiyacını gideren birey, bir üst basamakta bulunan koruma ve güvenliğinin sağlanması ihtiyacını hissedecek ve bu ihtiyaç giderilene kadar üst basamaklardaki ihtiyaçlara talep duymayacaktır (Ateş, 2018, s. 5).

Şekil 1. Maslow' un ihtiyaçlar hiyerarşisi (Çoban, 2021)

Sokakların ve caddelerin kameralar vasıtasıyla izlenmesi, kamu kurumlarına ve alışveriş merkezlerine girişte suç unsuru olabilecek eşyalardan arındırılması amacıyla gerekli kontrollerin yapılması, uygulama noktalarında kimlik ve araç sorgulamalarının yapılması, havaalanı girişlerinde X-Ray cihazı aracılığıyla hem şahıs hem de eşya aramasının yapılmasının temel sebebi güvenlik gereksiniminin neticesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Güvenlik aynı zamanda insanların fizyolojik ihtiyaçlarına ulaşabilmesi ve karşılayabilmesi adına garantörlükte yapmaktadır (Özyıldız, 2020, s. 7-8).

Güvenlik ihtiyacının meydana gelmesinin diğer bir nedeni, ülkelerin sahip oldukları imkânlar doğrultusunda birbirlerine karşı üstünlük sağlama faaliyetleridir. Orta çağda kentlerin çevresine surların örülmesi, Çinlilerin Çin seddini yapması tamamıyla o dönemde yaşayan insanların kendilerini güvende hissetmek için yapmış oldukları eylemlerdir. Bugün de devletler, kendi vatandaşlarının güvenliğini sağlamak ve ülkenin bütünlüğünü korumak amacıyla ciddi miktarda silah harcaması yapmaktadırlar (Aydın, 2018, s. 9).

Kişilerin güvenlik talebini karşılayarak toplumun huzur ve refahını sağlamak devletlerin başlıca temel görevlerinden biridir. Bu temel görev, anayasa ve kanunlarda belirtilen hususlar dâhilinde kolluk görevlileri tarafından icra edilmektedir. Bu görevi yerine getiren kolluk kuvvetleri; genel kolluk ve özel kolluktur. Ayrıca bu hizmetler yapılan iş karşılığında ücreti verilmek kaydıyla, devletin kontrol ve denetiminde olan özel sektör tarafından da yerine getirilmektedir. Devlet, bireylerin güvenlik talebini karşılamadan diğer görevlerinden olan eğitim, ekonomi, sağlık gibi görevlerini yerine getirmesi kolay olmayacaktır. Bu nedenle

bireyler, devletten ilk olarak kendi can ve mal güvenliklerinin sağlanmasını istemektedirler (Filiz, 2006, s. 45-46).

1.1.2. Güvenliğin Tarihsel Gelişimi

Güvenlik kavramının gelişimi insanın var oluşundan günümüze kadar geçen süreyle bir bütün olarak ele alınmaktadır. Toplumsal yaşamda meydana gelen gelişmelere bağlı olarak güvenliğinde önemi artmıştır. Kamu güvenliğini sağlama ve koruma amacı güden faaliyetler, güvenliği sağlayan kişilerin yapmış olduğu etkinliklerdir (Yenigün, 2019, s. 3).

İnsanların, topluluk halinde huzur ve güven içinde yaşama ihtiyaçları insanlık tarihi kadar eskidir. Nitekim insanlık tarihinin başlamasıyla beraber fizyolojik ihtiyaçların yanı sıra güvenlik gereksinimleri de ortaya çıkmıştır (Aktaş ve Polat, 2009, s. 15). İlk çağlarda insanlar, tehlikeden uzak olmak ve güvenliklerini sağlayabilmek adına mağara gibi kapalı ortamları tercih etmeye başlamışlardır. Vahşi ve yırtıcı hayvanlara karşı güvenliklerini sağlayabilmek adına taş, sopa ve taşları yontarak yapılan mızraklar kullanmışlardır. İlkel kabile yapılarından zamanla günümüzdeki modern, toplu ve yerleşik hayata geçilmesi neticesinde bilimsel, teknik ve ekonomik alanda gelişmeler yaşanmıştır. Bununla birlikte güvenlik sistemlerinde de birtakım değişiklikler meydana gelmiştir (Dönmez, 2007, s. 19).

İnsanlar, göçebe düzenden yerleşik düzene geçiş yapması sonucunda yerleşim alanlarının güvenliğini sağlayabilmek adına birtakım önlemler almak zorunda kalmışlardır. Dış tehlikelerden korunmak için sınırlar çizilmiş, güvenli bölgeler oluşturulmuştur. Bölgelerin kaleler inşa edilerek korunabilmesi ve güvenliğinin sağlanabilmesi amacıyla bazı güvenlik yapıları meydana getirilmiştir (Güney, 2006, s. 5).

Güvenlik kavramı, tarihsel süreç açısından ele alındığında yazılı olarak ilk defa Mısır, Asur ve Hititler arasındaki devlet yönetimine dair ilişkilerde ortaya çıktığı değerlendirilmektedir. Hititler ilk başlarda Mısır ve Asur'un varlığını kendi uygarlıkları için tehlikeli olarak görmüş ve Suriye sorunundan dolayı Mısır ile Kadeş savaşını gerçekleştirmişlerdir. Savaş sona erdikten sonra yapılan anlaşma neticesinde, sınırların korunması ve güvenliğini sağlamaya yönelik atılacak adımlar üzerine yoğunlaşmışlardır (Emiroğlu, 2011, s. 15).

Güvenliğin tarihsel gelişiminde sanayi devrimi de önemli bir yer tutmaktadır. Sanayi devrimiyle birlikte bireylerin değişen yaşam tarzına paralel olarak ülkelerin güvenlik anlayışı da ciddi ölçüde değişmiştir. Önceleri daha ilkel ve kapsam olarak sınırlı olan güvenlik anlayışı, sanayi devriminin akabinde kurumsallaşmış ve değişen teknolojik durumlar göz önünde bulundurularak bütüncül hale gelmeye başlamıştır (Ateş, 2018, s. 6).

Ekonomik, siyasi, dini ve sosyal farklılıklar neticesinde meydana gelen toplumsal sınıflarda, bireylerin zamanla değişen talepleri ve daha da karmaşık hale gelen toplumsal düzen ile çıkarlarını gözeterek hareket etmeye başlaması, toplumda huzursuzluk ve güvensizlik ortamı oluşturmuş, toplumsal düzenin bozulmasına yol açmaya başlamıştır. Devletler zamanla bu durumun önüne geçebilmek amacıyla güvenlik konusuna daha çok önem vermeye başlamış ve yapılanmalarını daha iyi bir şekilde organize ederek güvenliğini kendi ellerine almışlardır (Aktaş ve Polat, 2009, s. 15).

Daha sonra güvenlik ihtiyacının çeşitlenmesi ve artmasıyla birlikte ülkelerin vermiş oldukları güvenlik hizmetleri, devletlerin tekelinden çıkarak toplumun ilgili kurumlarının da sürece katılmasıyla birlikte sağlanmaya başlanmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nda, işyeri sahiplerinin ödemesini yaptığı ve gece saatlerinde çarşı ile pazar yerlerinde görev yapan gece bekçileri, kişi, esnaf ve kervanların geçiş yaptığı yolların önemli yerlerinde güvenliğini sağlamak amacıyla koruma görevini yerine getiren derbentçiler, esnaf birliğinin almış oldukları önleyici tedbirler, ihtiyaç halinde özellikle de isyan gibi durumlarda genellikle genç bireylerden oluşan ve halkın kendi kendini korumak için kurmuş olduğu gönüllü bir yapı olan il erleri tarihsel süreç içerisindeki güvenlik uygulamaları olarak göze çarpmaktadır (Kaptı, 2004, s. 4).

Dünya genelinde artan savaşlar ve terör eylemleri karşısında devletler, ülkelerinin iç ve dış güvenlik yapılanmalarına daha çok önem vermeye başlamışlardır. Devletlerin iç güvenliği sağlamada tamamıyla kamu gücünden yararlanması sonucunda ülke ekonomisinde ciddi bir yüke neden olmaya başlamıştır. Devletler, ekonomik nedenleri de göz önünde bulundurarak bazı güvenlik uygulamalarında özel sektörden faydalanmaya başlamışlardır. Ülkemizde de hem kamusal kolluğun yükünü hafifletmek hem de kamuda görev yapan kolluk sayısındaki artışın ülke ekonomisine getirdiği maddi yükten dolayı, 12 Eylül 1980 askeri darbesi sonrasında 2495 sayılı “Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerin Sağlanması Hakkında Kanun” çıkartılmıştır (Aktaş ve Polat, 2009, s. 16).

1.1.3. Güvenlik Hizmetleri Kavramı

Devletin temel amaç ve görevleri Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 5. maddesinde şu şekilde tanımlanmaktadır:

“Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır” (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982).

Anayasanın ilgili maddesinden de anlaşılabacağı üzere, toplumu oluşturan bireylerin güvenliğini sağlanması ve kamu düzeninin oluşturulması için sunulan güvenlik hizmetleri devletin temel görevleri olarak belirtilmektedir (Başoğlu, 2007, s. 6). Güvenlik hizmetleri, yapısal olarak kamu hizmetleri içerisinde değerlendirilse de güç kullanımına dayalı olması, tamamen özel sektöre devredilememesi, insanların can ve malını tehlikelerden korumasından dolayı diğer kamu hizmetlerinden ayrılmaktadır. Devletler güvenlik hizmetlerini kamu gücüyle yerine getirmekte ve bu faaliyetlerde kolluk kuvvetleri vasıtasıyla gerçekleştirilmektedir. Kolluk kuvvetleri bireylerin güvenliğini sağlanması, asayişin temini, özgürlüklerin korunması ve kamu düzeninin muhafaza edilmesi amacıyla bazı hakların kullanımında sınırlayıcı olabilmekte ancak keyfi uygulamalarda bulunamamaktadır (Aktaş ve Polat, 2009, s. 14).

Ülkelerin iç ve dış güvenliğini korumak amacıyla faaliyet gösteren kurumların görevleri; dış güvenlikle sınır bütünlüğünü muhafaza etmek, iç güvenlikle ise kişilerin huzurunu ve güvenliğini sağlamak, yasal mevzuat çerçevesinde kamu düzenini tesis etmek ve korumak olarak geniş bir yelpazede yerine getirmektedir (Acun, 2018, s. 15). Dış güvenlik, bir ülkenin ulusal bağımsızlığına, egemenliğine ve toprak bütünlüğüne yönelebilecek tehditlere ve potansiyel risklere karşı ülkenin ordusunun, istihbarat faaliyetleri yürüten görevlilerin ve diplomatik temsilcilerinin yapmış olduğu faaliyetleri ifade etmektedir. İç güvenlik ise, ülke hudutları içerisinde bireylerin, demokratik haklarını rahatça kullanabildiği, toplumun huzurunu, rahatını ve emniyetini sağlamak adına genel kolluk ve özel kolluk kuvvetleri aracılığıyla alınan tedbirleri ifade etmektedir (Şahinkaya, 2016, s. 24-25).

Güvenlik hizmetlerini icra eden kurumlar yapmış olduğu faaliyetleri yasalar çerçevesinde yerine getirmekte ve yine yasalar tarafından denetlenmektedir. Güvenlik hizmeti evrenseldir ve bu görevi yerine getiren görevliler her nerede olursa olsun dil, din, etnik köken, politik ayrım gözetmeksizin eşitlik ve tarafsızlık ilkesi çerçevesinde hareket etmektedirler (Çetin, 2007, s. 7-8).

1.1.4. Güvenlik Hizmetlerinin Önemi

İnsanların beraber yaşamaya başlamasının neticesi olarak güvenlik talebi kişilerin en temel ihtiyaçlarından biri haline gelmiştir. Bireylerin duyduğu bu ihtiyaç, insanları sistemli hale gelmeye, organize olmaya ve kurumsallaşmaya yöneltmiştir. Devletlerin kurulması ve devlet içinde kurumların oluşması insanların güvenlik ihtiyacının sonucudur (Akgül, 2011, s. 98).

Geçmişten günümüze kadar gelen süre zarfında devletlerin varlığını koruyabilmesinin ve devamlılığını sağlayabilmesinin en önemli koşulu kamu otoritesinin sağlanmasıdır. Güvenlik hizmetleri, bu otoritenin oluşturulmasında,

korunmasında, kamu düzeninin sağlanması ve muhafaza edilmesinde asli unsurdur. Sağlam bir zemine oturtulan ve yasalarla desteklenen bir devlet otoritesinin bulunduğu ülkelerde, kamu kurumlarının ve özel kurumların işleyişleri açısından herhangi bir sorun yaşanmamakta, bireyler arasında eşitsizlik meydana gelmemekte, bireyler her türlü ekonomik ve sosyal imkânlardan faydalanabilmekte ayrıca sahip oldukları hakları serbestçe kullanabilmektelerdir (Kaptı, 2004, s. 5).

Toplumu oluşturan bireylerin her türlü suç ve suç risklerine karşı korunması ve kendini güvende hissedebileceği bir ortamın yaratılması devletlerin en önemli görevlerinden biridir. Bu görevi de asli görevi güvenliği sağlamak olan kurum ve kuruluşlar aracılığıyla yerine getirmektedir. İnsanların kendilerini güvende hissetmesine engel olan, toplumun huzurunu kaçıran, suç olgusunu oluşturan, suç işleyen kişilerle ilgili çalışmalar yapılarak yasal işleme tabi tutulması güvenlik kapsamında devletlerin bireylere sunmuş olduğu hizmetlerdir. Güvenliğin tesis edilemediği, bireylerin kendini emniyette hissedemediği toplumlarda barış ve huzurdan söz etmek mümkün olmamaktadır (Öksüz, 2006, s. 50).

Güvenlik hizmetleriyle ilgili iş ve işlemler diğer kamusal hizmetlerden daha farklı bir alanda yer almaktadır. Güvenlik hizmetlerinin amacı, insanların canını ve malını korumak, yardıma muhtaç kişilere yardım etmek, halkın tehlikelerden uzak, huzur içinde hayatını idame ettirebilmesini sağlamaktır. Bu yönüyle ve sürekli hizmet vermesi sebebiyle diğer kamusal hizmetlerden ayrılan güvenlik hizmetlerinde, kamu düzenini sağlama yetkisi Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 1. maddesine göre İçişleri Bakanına verilmiştir. İçişleri Bakanı kanunda verilen yetkiye istinaden kamu düzenini, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve gerekli görülmesi halinde diğer kolluk sınıfları aracılığıyla sağlamaktadır (Karataş, 2010, s. 4).

1.1.5. Güvenlik Hizmetlerinin Özellikleri

Güvenlik hizmetlerinin amacı, zaman ve mekân farkı gözetmeksizin tam zamanlı olarak güvenliğin sağlanması ve suç olgusunun önlenmesi kadar suç meydana geldikten sonra da en kısa sürede aydınlatılarak, suç faillerinin adli mercilerin önüne götürülmesidir. Bu ilkeler çerçevesinde hareket etmek için güvenlik hizmeti ifa eden kurum ve kuruluşların taraf gözetmeksizin şeffaf bir şekilde görevlerini yapmaları esastır (Sekizinci Beş Yıllık Planı, 2001-2005, s. 196).

Güvenlik hizmetleri, devletlerin yaptırım gücünün sağlanabilmesi için yerine getirilmesi gereken bir hizmet olup, devletlerin kendi ihtiyaçları doğrultusunda oluşturmuş olduğu kurum ve kuruluşlar vasıtasıyla sağlanmaktadır (Çetin, 2007, s. 7). Güvenlik hizmetleri her ne kadar kamu tarafından yerine getirilen bir hizmet olsa da özel kolluk olarak ifade edilen özel güvenlik şirketleri ve özel güvenlik

birimlerinden de faydalanılmaktadır. Bu hizmeti sunan kurum ve kuruluşlar ile kişilerin yapmış olduğu iş ve işlemlerin yargısal denetimi adli ve idari yargı tarafından yerine getirilmektedir. Güvenlik hizmetleri; bireyleri, kurum ve kuruluşlar ile stratejik önemi bulunan yerleri koruma özelliğinden dolayı diğer hizmetlere nazaran daha kritik bir pozisyona sahiptir (Özdemir, 2010, s. 38-39).

Güvenlik hizmetleri esas itibarıyla kolluk kuvvetlerinin görev alanına girmektedir; ancak özellikle iç güvenlikle etkin ve verimli bir güvenlik hizmeti sunabilmek için diğer kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve halk desteğine ihtiyaç duyulmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarıyla etkin bir iş birliği yapılarak ve toplum destekli güvenlik projeleri düzenlenerek halkın da sürece katılımı sağlanmaktadır (Başoğlu, 2007, s. 8).

Devletlerin birbirleriyle yapmış oldukları savaşlar ile ekonomik, kültürel, demografik, ahlaki ve sosyal yönden geçirmiş oldukları değişimlerin sonucunda, suçların mahiyetinde değişiklikler meydana gelmiş ve bu bağlamda güvenlik hizmeti sunan kurum ve kuruluşlar da suçla etkin bir şekilde mücadele edebilmek için sunmuş oldukları güvenlik hizmetlerinde değişiklikler yapmışlardır (İlhan, 2015, s. 20).

Güvenlik hizmetleri atalet bir yapıda değildir, bilimsel gelişmeler ışığında kendini yenileyerek çağın gereksinimlerine ayak uydurmaktadır. İçinde bulunduğumuz dönemin şartlarına uyum sağlamak ve güvenlik mensuplarının görev esnasında ihtiyaç duyduğu işlemleri hızlı ve verimli bir şekilde yapabilmesi amacıyla Emniyet Genel Müdürlüğü personeline kullanılmakta olan analog telsiz sistemlerinin yerine yerli ve milli olanaklarla geliştirilen kriptolu milli DMR sayısal telsiz sistemi kullanılmaya başlanarak suç ve suçla mücadelede etkin bir hizmet sunulması hedeflenmektedir (www.egm.gov.tr, 05.02.2022).

1.2. Kamuda Güvenliğin Sağlanması

1.2.1. Kamu Düzeni Kavramı

Kamu, bir ülkede yaşamakta olan insanların bütünü, kabul gören bir diğer tanıma göre ise insanlara hizmet veren kurum ve kuruluşların tamamı olarak ifade edilmektedir (Akalin, 2011, s. 1290). Kamu düzeni, bir ülkede faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların devletin güvenliğini ve otoritesini sağlaması, kamu tarafından sunulan hizmetlerin etkin ve verimli olması, toplumda yer alan bireyler arasındaki ilişkilerde ahlaki normlara uygunluğu sağlayan hususlar olarak tanımlanmaktadır (Dönmez, 2007, s. 27).

Kamu düzenini muhafaza etmek için alınan tedbirler daha çok bireylerin günlük yaşantısını düzenleyen hususları kapsamakta olup, kamu düzeninde bozulmaya yol açan eylemler hukuk sisteminin öngördüğü yaptırımlar çerçevesinde önlenmektedir. Kamu düzenini bozan eylemlerin ortadan kalkması

halinde yaptırımın sona ermesi, kamu düzeniyle ilgili yaptırımların geçici kapsamda olduğunu göstermektedir (Bayra, 2020, s. 49).

Bireylerin sahip olduğu ahlak, erdem ve dürüstlük ilkelerini yozlaştıran, toplumsal değerlerde zafiyet oluşturan, anayasa tarafından güvence altına alınan temel hak ve özgürlükleri deformasyona uğratan, toplumu oluşturan bireylerde huzursuzluk ve rahatsızlık oluşmasını sağlayan olgular kamu düzenini zaafa uğratan olaylardır (Atakan, 2007, s. 60). Kamu düzeni, toplumu oluşturan bireylerin can güvenliği yönünden endişe etmeden, sahip oldukları eşyalar hakkında kaygı duymadan, huzursuzluk hissetmeden, sağlık ve barış içerisinde yaşamlarını sürdürmesi ve anayasada belirtilen temel hak ve özgürlüklerini kullanabilmeleri amacıyla ortaya konulan kuralları içermektedir. Bir başka deyişle devletin, toplumda oluşturmak istediği düzeni sağlamak için birey ve kurumlar tarafından uyulması gereken kurallar bütünüdür. Devletin kamu düzenini sağlamada en önemli görevlerinden biri de bireylerin suç işlemesinin önüne geçilmesi ve suç mağduru olmamasıdır. Bireylerin topluluk halinde, huzurlu ve güvenli bir şekilde hayatlarını sürdürebilmelerinin en temel koşulu kamu düzeninin sağlanması ve muhafaza edilmesidir (Zogo, 2009, s. 9-10).

Kolluk kuvvetlerinin yapmış oldukları görevlerdeki en temel gaye, kamu düzeninin oluşturulması ve muhafaza edilmesidir. Kolluk mensubu görevi esnasında yapmış olduğu işlemlerde eğer kamu düzenini oluşturmayı ve muhafaza etmeyi amaç ediniyorsa yapılan işlem hukuka uygunluk içermelidir (Gözler ve Kaplan, 2020, s. 188).

1.2.2. Kamu Düzeninin Unsurları

Kamu idaresinin en temel amacı, kamunun mevcut düzenini muhafaza etmek, bozulmasına engel olmak, eğer bozulma varsa bozulan düzenin iyileşmesini sağlamaktır. Bu görevi yerine getirirken dikkat edilmesi gereken nokta, bireylerin sağlığını korumak ve güvenliğini sağlamaktır. Kamu, bu görevi en başta kolluk marifetiyle sağlamaktadır. Güvenlik hizmeti sunan kolluk kuvvetlerinin oluşturmaya ve muhafaza etmeye çalıştığı kamu düzeni başlıca 3 öge içermektedir. Bunlar; güvenlik, sağlık ve esenlik olarak ele alınmaktadır (Özdemir, 2010, s. 23).

1.2.2.1. Güvenlik

Kamu düzeninin en önemli unsuru olan güvenlik, bireylerin canlarına ve mallarına yönelebilecek her türlü tehdit ve tehlikeden uzak olması, kendilerini emniyette hissetmesi anlamına gelmektedir. İnsanların rahat bir şekilde hayatlarını sürdürebilmesi için güvende olduklarının farkına varması gerekmektedir. Bireylerin kamu düzenini tesis eden kurum ve kuruluşlardan

beklentisi güvenlik gereksiniminin giderilmesidir. Kamu güvenliğinin sağlanmasında her ne kadar diğer kamu kurumlarının katkısı olsa da sahip olduğu yaptırım gücünden dolayı en büyük pay kolluk teşkilatlarına aittir (Dönmez, 2007, s. 28).

1.2.2.2. Sağlık

Kamu düzeninin ögeleri arasında yer alan sağlık, toplumun tümünü ilgilendiren genel sağlık anlamında ifade edilmektedir. Kolluk görevlilerinin kamu düzeninin tesisinde bir diğer önemli faaliyeti ise genel sağlığın tesis edilmesidir. Genel sağlığın tesis edilmesinden çıkarılması gereken sonuç, bireylerin hastalıklarından arındırılması ve iyileştirilmesi değildir. Bu husus, sağlık kuruluşlarının ve sağlık personellerinin görev alanına girmektedir. Toplumun bütününe yaşamsal açıdan tehdit eden bulaşıcı ve salgın hastalıkların yayılmasını önlemek ve kontrolünü sağlamak için alınacak olan sınırlayıcı tedbirlerin uygulanmasındaki işlemler, kolluk faaliyetlerinin kamu düzeni kavramının unsuru olan sağlık kapsamında yerine getirilmektedir (Derdiman, 2010, s. 7).

1.2.2.3. Esenlik

Esenlik, esen olma durumu, bireyin kendisini huzurlu ve mutlu hissetmesi, her türlü korku, tasa ve tehlikeden uzak, güvende olma durumu ve hastalıklardan uzak sağlıklı bir yaşam sürme olarak ifade edilmektedir (Akalin, 2011, s. 815). Bireylerin, toplumsal düzeni bozan olumsuzluklardan uzak olması, toplum içerisinde korku, kaygı, panik hissetmeyerek herhangi bir dış faktörden olumsuz etkilenmeden, mutlu ve huzurlu bir şekilde hayatını idame ettirmesidir (İlhan, 2019, s. 28).

1.2.3. Kamu Hizmeti Kavramı ve Nitelikleri

Türk hukuk sisteminde, kamu hizmetleri kavramına yaklaşımda Fransız hukuk sisteminden esinlenilmiş olup kamuya hizmet verecek olan kurumların kurulabilmesi ve faaliyet gösterebilmesi ülkedeki siyasi, ekonomik, ideolojik durumla yakından ilgilidir (Evren, 2007, s. 681). Kamu hizmeti kavramı, diğer ülkelerde ortaya çıkışı ve gelişimiyle birlikte Türk idare hukukuna da girmiştir. Bu kavram, idare hukuku açısından çok önemli bir konumda olmasına rağmen, yalnız idare hukukunun değil tüm kamu hukuku için ciddi önem taşıyan bir kavram haline gelmiştir. Kamu hizmeti kavramının idare hukuku için bu kadar öneme haiz olmasının sebebi, anayasa ile yasa ve yönetmelik gibi mevzuatta düzenleme konusu yapılmasından dolayıdır (Yılmaz, 2008, s. 1216).

Gözler ve Kaplan’a göre “Kamu hizmeti; bir kamu tüzel kişisi tarafından üstlenilen ve doğrudan doğruya onun tarafından veya onun görevlendirmesi ve denetimi altında bir özel kişi tarafından yürütülen kamu yararı amacına yönelik faaliyetlerdir” (Gözler ve Kaplan, 2020, s. 179). Bir faaliyetin veya yapılan işin kamu hizmeti kapsamında değerlendirilebilmesi için siyasi kurumlar tarafından kamunun yararına olacak şekilde kabul edilmesi, toplumun genelinin talebine yanıt vermesi ve bireylerin bu hizmetlerden faydalanabilmesi gerekmektedir (Emiroğlu, 2011, s. 10).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 128. maddesinde kamu hizmeti, faaliyet veya meşguliyet anlamında kullanılırken, 70. maddesinde ise kamuyu meydana getiren kurum ve kuruluş olarak ifade edilmiştir. Kamu hizmeti, kamu kurum ve kuruluşlarının kendileri tarafından veya denetimi ve sorumluluğu altında özel sektör aracılığıyla topluma sunulan hizmetler olarak ifade edilmektedir. Kamu hizmetleri işleyişte herhangi bir aksaklığa mahal vermeden kesintisiz olarak yerine getirilmesi gereken hizmetlerdir (Filiz, 2006, s. 42-43).

Kamu hizmetlerinin niteliği ile ilgili Anayasa Mahkemesinin kararında şu ifade yer almaktadır:

“Kamu hizmetleri, aslında bir bütündür. Bunun yerine getirilmesi de ilke olarak Devlete aittir. Ancak toplum hayatının gittikçe genişlemesiyle çoğalan kamu hizmetlerinin mutlaka klasik idare kuruluşları tarafından görülmesi koşulu artık aranmakta, bunların dışında özel kişilerce de gerçekleştirilebileceği kabul edilmektedir. Başka bir deyişle, kamusal hizmet ünitelerinin nitelik ve özellikleriyle uyushabildiği ölçüde, kamu ve özel hukuk kurallarından oluşan karma nitelikte yapılandırılmaları mümkündür. Bu sebeptendir ki, kamu hizmetleri ne suretle yürütülürse yürütülsün kamu kurum ve kuruluşlarının gözetim ve denetimleriyle hizmeti yönlendirme yetkileri var olduğu sürece, hizmet kamusal niteliğini korumuş olur” (Anayasa Mahkemesi, 1990/4 Esas 1990/6 Karar).

Kamu hizmeti kavramı organik, maddi ve biçimsel olmak üzere 3 farklı biçimde ele alınmaktadır. Organik açıdan kamu hizmeti, bir teşkilatı, bir organizasyonu, bir örgütü ifade etmektedir. Bir kamu tüzel kişisi tarafından belirli bir faaliyeti yerine getirmek için istihdam edilen kamu çalışanları ve tahsis edilen araçların tamamı olarak da açıklanabilmektedir. Maddi açıdan kamu hizmeti, kamu yararına yönelik bir faaliyete işaret etmektedir. Toplumun ihtiyacı göz önünde bulundurularak bu ihtiyaca cevap veren ve tatmininde kamusal yarar bulunan eylemlerdir. Biçimsel açıdan kamu hizmeti, kamusal yönetim usullerine göre yürütülen faaliyetler olup belirli bir hukuki rejimi ve düzeni ifade etmektedir (Emiroğlu, 2011, s. 10).

Kamu tüzel kişilerinin veya denetimi altında bulunan özel hukuk kişilerinin yapmış olduğu iş ve işlemlerin kamu hizmeti kapsamında değerlendirilebilmesi için kamu yararı amacı gütmesi gerekmektedir. Kamu tüzel kişinin sunmuş olduğu hizmetin amacı kamu yararı değil de kendi özel yararına ise örneğin; kurumun sahip olduğu gayrimenkullerden kira geliri elde etmesi bu faaliyetin kamu hizmeti kapsamında değerlendirilmesine mâni olmaktadır. Bir kamu tüzel kişiliğinin denetimi ve gözetimi olmadan kendi inisiyatifiyle iş ve işlemler yürüten özel hukuk kişinin yapmış olduğu bu eylem kamu yararı amacı taşısa da kamu hizmeti kapsamında değerlendirilmemektedir çünkü kamu tüzel kişisinden yetki alınmadan, denetimi ve gözetimi olmaksızın yapılmış olmasından dolayı kamu hizmeti niteliği taşımamaktadır (Gözler ve Kaplan, 2020, s. 180-181).

1.2.4. Kamu Güvenliğinin Sağlanması

Kamu güvenliği, bir ülkede kamu düzenini oluşturmak ve oluşturulan kamu düzeninin korunmasını sağlamak amacıyla alınması gereken güvenlik tedbirlerinin toplamıdır. İnsanların yaşamsal bütünlüğü ve sahip olduğu eşyalar bakımından, kurum ve kuruluşların ise faaliyetleri bakımından tehlike altında bulunmaması olarak ifade edilebilmektedir. Bireylerin kendilerini güvende hissetmelerini sağlayan işlemler, meydana gelen suçların önüne geçmek amacıyla yapılan uygulamalar kamu güvenliğinin sağlanmasına yönelik faaliyetlerdir (Özdemir, 2016, s. 84-85).

1.3. Türkiye’de Güvenlik Hizmetlerinin Yapılması

1.3.1. Kolluk Kavramı

Kamu güvenliğinin sağlanmasında önemli bir konuma sahip olan kolluk, Türk Dil Kurumu sözlüğünde “Güvenliği sağlamakla görevli polis veya jandarma” olarak tanımlanmaktadır (Akalin, 2011, s. 1463). Kolluğun yapmış olduğu faaliyetler; eğitim ve sağlık hizmetleri gibi devletin varlık sebeplerinden biri olan toplumun, kendini emniyette ve huzurlu hissedebilmesi amacıyla güvenliğin sağlanmasına yönelik iş ve işlemlerdir. Kolluk ülkenin iç güvenliğini sağlamak görevini idarenin kanunlar ve yönetmelikler aracılığıyla kendisine vermiş olduğu yetkiye istinaden yerine getirmektedir (Akgül, 2011, s. 124).

3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanun’u, kolluk kuvvetlerini genel kolluk ve özel kolluk olmak üzere ikiye ayırmıştır. Genel kolluk; ülkenin kamu düzenini sağlayan ve muhafaza eden, bozulduğu takdirde tekrar yerine getirebilmek için önlemler alan ayrıca genel emniyetin ve asayişin korunması için faaliyet gösteren İçişleri Bakanlığına bağlı kurumlardır. Genel kolluk; polis, jandarma ve sahil güvenlik teşkilatından oluşmaktadır. Özel kolluk ise genel kolluğun dışında kalan

ve belirli görevleri yapmak üzere özel kanunlarla kurularak faaliyet gösteren özel güvenlik teşkilatı, çarşı ve mahalle bekçileri, infaz koruma memurları, belediye zabıtası, orman muhafaza memurları, köy korucuları ve kır bekçileri, gümrük muhafaza memurları, çiftçi mallarını koruma bekçilerinden oluşmaktadır (Aktaş ve Polat, 2009, s. 17).

Genel kolluk ve özel kolluk dışında, güvenlik literatürüne toplum odaklı kolluk anlayışını yansıtan gönüllü kolluk kavramı girmiştir. İngiltere’de mahalle güvenliğinin sağlanması ve bazı suç olaylarının önüne geçilebilmesi amacıyla tamamen gönüllü kişilerden oluşan bu kolluk, komşu gözetimi ve yaya devriye faaliyetleriyle polisin iş yükünü hafifleterek yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bu program aracılığıyla, suça karşı ortak bilincin oluşması ve halkında güvenliğin sağlanması sürecine katılımının sağlanması hedeflenmektedir (Kızımaz, 2020, s. 329).

Bireylerin güvenlik ihtiyaçlarının çeşitliliğinin artması sonucunda devlet tarafından birden çok kolluk teşkilatı oluşturulmuştur. Ayrıca genel kolluk olarak adlandırılan polis, jandarma ve sahil güvenlik ile gümrük muhafaza genel müdürlüğü görevlilerinin verdikleri hizmetler de adli kolluk hizmetleri ve idari kolluk hizmetleri olarak ikiye ayrılmaktadır. İdari kolluk hizmetiyle adli kolluk hizmeti veren kurumlar ile görevliler aynıdır. Buradaki ayırım, verilen hizmetin amacı ve faaliyet alanı bakımından yapılmaktadır (Hünler, 2010, s. 31).

Adli kolluk ve göreviyle ilgili olarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 164. maddesinde şu ifade yer almaktadır:

“Adli Kolluk; 4.6.1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu’nun 8, 9 ve 12 nci maddeleri, 10.3.1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu’nun 7 nci maddesi, 2.7.1993 tarihli ve 485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesi ve 9.7.1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu’nun 4 üncü maddesinde belirtilen soruşturma işlemlerini yapan güvenlik görevlilerini ifade eder” (CMK, 2004).

Adli kolluk görevlilerinin amacı, bozulan kamu düzeninin yeniden sağlanması ve suç meydana geldikten sonraki işlemlerin yapılmasıdır. Örneğin; suç faillerinin tespitini yapmak, yakalama yapmak, delilleri toplamak ve muhafaza etmek gibi işlemler adli kolluk faaliyetleridir. İdari kolluk görevlilerinin amacı ise kamu düzeninin bozulmasını önlemek ve toplumda asayiş sağlayarak suç işlenmesine mani olmaktır. Örneğin; kolluk mensuplarının yapmış oldukları devriye faaliyetleri, trafik görevlilerinin yapmış oldukları trafik hizmetleri idari kolluk faaliyetleri kapsamındadır (Dalgıç, 2019, s. 7-8).

Kolluk teşkilatının adli kolluk ve idari kolluk olarak ayrılmasının neticesinde, kolluğun görevi esnasında emri verecek olan makamlarda da farklılık meydana gelmektedir. Adli kolluğun yapacağı işlere adli makamlar emir verirken, idari kolluğun yapacağı işlere ise kolluğun mensubu olduğu birimdeki amirleri ve mülki idare amirleri emir vermektedir (Hünler, 2010, s. 32). Kolluk personelinin durumu görevi esnasında cereyan eden gelişmelere bağlı olarak değişiklik gösterebilmektedir. Herhangi bir bölgede trafik akışının sağlanmasıyla ilgili faaliyet gösteren görevli idari kolluk faaliyetini yerine getirirken, trafik kazası meydana gelmesi durumunda Cumhuriyet Savcısından alacağı talimatlar doğrultusunda adli kolluk faaliyetini yerine getirmektedir (Dalgıç, 2019, s. 8). Adli kolluk ve idari kolluk ayrımının yapılması verilen hizmetlerde meydana gelebilecek olan kanuna aykırı durumlarda hukukun uygulanabilmesi açısından da gereklidir. Çünkü idari kolluğun göreviyle ilgili olarak yaptığı faaliyetler idari yargıya tabiyken, adli kolluğun göreviyle ilgili yaptığı faaliyetler adli yargıya tabidir (Gözler ve Kaplan, 2020, s. 189).

1.3.2. Genel Kolluk

Genel kolluk, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 3. maddesine istinaden silahlı olarak görev yapan polis ve jandarmadan oluşmaktadır. Bu kurumlara ilaveten 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu'nun 2. maddesi doğrultusunda seferberlik ve savaş halleri dışında Sahil Güvenlik Komutanlığı da genel kolluk olarak görev yapmaktadır. Genel kolluğun görev alanları ilgili kurumların temsilcilerinin katılacağı bir komisyon tarafından belirlenmektedir. İl ve ilçe merkezlerinde belediye sınırları içerisinde polis, belediye sınırları haricinde kalan yerleşim yerlerinde ve kırsal bölgelerde ise jandarma görev yapmaktadır. Sahil Güvenlik Komutanlığı, ülkenin iç sularında, liman ve körfezlerinde ayrıca ülkede bulunan tüm sahillerde kendisine verilen görevleri yerine getirmektedir (Karakurt ve Bal, 2013, s. 85-86).

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 10. maddesine göre polisin ve jandarmanın, kendi sorumluluk bölgelerinde meydana gelen olayların önlenmesi açısından yetersiz kalacakları anlaşıldığında o yerin mülki idare amirinin takdiriyle geçici süreliğine birlikte görev yapabilirler. Olay sonlandırıldığında ve istenilen sonuç elde edildiğinde takviye olarak gelen kolluk kuvveti kendi görev bölgesine geri döner. Polisin ve jandarmanın bu kıstas dışında birbirlerinin sorumluluk bölgesinde görevlendirilebilmelerinin kanuni dayanağı bulunmamaktadır. Polis, jandarma ve sahil güvenlik kendi sorumluluk bölgelerinin dışında herhangi bir olayla karşılaştığında, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği'nin 65. maddesine göre; olaya müdahale etmek, ilgili kolluk kuvvetine bilgi vermek, ilgili kolluğun istemi üzerine ve olay mahalline intikaline kadar olan

süre zarfında durumu muhafaza ederek delillerin kaybolmaması amacıyla gerekli tedbirleri almaktadır (Eryılmaz, 2006, s. 183-186).

1.3.2.1. Polis

Polis kelimesi kökeni itibarıyla Yunanca'daki “Politeia” kelimesine dayanmaktadır. Bu kelimenin dilimizdeki karşılığı kent ve uygarlık anlamına gelmektedir. Polis, geçmişten günümüze nüfus bakımından fazla, ticaret hacminin yüksek ve göç güzergâhı üzerinde yer alan şehirlerin güvenliğini sağlayan kurumsal bir yapıdır. 18. yy. Almanya'sında “jus policia” kelimesinin yerine modern polislik faaliyetleri anlamında “polizei” kelimesi kullanılmış, günümüzde yerine getirilmekte olan polisliğe dair faaliyetler ilk kez Almanya'da uygulanmaya başlanmıştır (Özyıldız, 2020, s. 9).

Polis, kamusal düzeni ve genel güvenliği temin eden, bozulan kamu düzenini tekrar yerine getirmek üzere faaliyet gösteren, yasaların eşit ve adil uygulanmasını sağlayan, devlet otoritesinin simgesi olan silahlı genel kolluk kuvvetidir (Aktaş ve Polat, 2009, s. 18). Polis kuvvetleri, bireysel ve toplumsal güvenceyi sağlayan bir yapı olarak vermiş olduğu hizmetler ile kamusal alanda büyük önem taşımaktadır. Öte yandan polisler; yakalama, arama, gözaltında tutma, zor kullanma ve gerekli durumlarda silah kullanma haklarına sahiptirler. Ancak bu yetkileri, sadece yasaları uygulamak ve kamu güvenliğini sağlamak için uygulayabilmektelerdir (Eryılmaz ve Bozlak, 2009, s. 228-229).

1.3.2.2. Dünyada Polis Kuvvetleri

Geçtiğimiz yüzyıllarda, Amerikan polisleri halkın yoksul ve eğitimsiz kesiminden meydana gelmekte ve polis teşkilatları yeterli derecede denetlenmemektedir. Bununla birlikte, düşük ücret almakta ve üniformasız olarak hizmet vermekteydiler. Bu durumun bir sonucu olarak yolsuzluk faaliyetleri, ölçsüz şiddet kullanımı, vatandaşları taciz etme gibi birtakım olumsuz davranışlar Amerikan polislerinin karakteristik özellikleri haline gelmeye başlamış ve bu durum bireylerin genel olarak Amerikan polislerinden nefret etmesine sebep olmuştur (Greene ve Alpert, 1999, s. 538-539).

Bu olumsuz deneyimler, Amerikan Hükümetini yoğun çabalarla “Polis Reformu” yapmaya yöneltmiştir. Amerikan Hükümeti çıkarmış olduğu yasalarla ve polis teşkilatının kurumsal yapısında gerçekleştirdiği düzenlemelerle birlikte polis kuvvetlerinin performansını artırmayı hedeflemiş, polis memurlarını profesyonelleştirmek için büyük yatırımlar yapmıştır (Alpert, Dunham ve MacDonald, 2004, s. 484). Son 50 yılda yapılan araştırmalara göre, Amerika Birleşik Devletleri'nde 21.143 polis teşkilatı bulunmaktadır. 14.628 yerel, 49 eyalet, 3.156 şerif, 3.280 özel ve 30 federal kuruluştaki olmak üzere yaklaşık 680

bin personel hizmet vermektedir. Bu veriler değerlendirildiğinde yüksek personel sayısı ve merkezi olmayan yönetim, polis teşkilatlarının performanslarını denetlemeyi zor bir hale getirmektedir (Maguire, Snipes, Uchida ve Townsend, 1998, s. 109-110).

İngiltere’de polis kuvvetleri 19. yy.ın başlarında günümüzdeki haline benzeyen şekillerde üniforma kullanmaya başlamışlardır. Ayrıca yine aynı yıllarda polis kuvvetlerinin kullandıkları araçlara işaretler ve halk tarafından tanınmayı kolaylaştıracak ibareler eklenmiştir. Bu durum, İngiltere’de polis kuvvetlerinin diğer ülkelere nazaran daha iyi organize olmasına ve daha etkili hizmet vermesine büyük katkı sağlamıştır. Son yıllarda İngiltere’de polis memurları ile vatandaşlar arasındaki etkileşim düzeyinin iyileştirilmesi yönelik bazı araştırmalar yapılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda polislerin daha profesyonel hale gelmesi ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi sonucunda, bireyler ile polis arasındaki etkileşimin gelişmesine katkı sunacağı sonucuna varılmıştır (Jones, Newburn ve Smith, 1994, s. 51-56).

1.3.2.3. Ülkemizde Polis Kuvvetleri

Ülkemizde polisin tanımı 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu’nun 1. maddesinde şu şekilde yapılmaktadır:

“Polis, asayişî amme, şahıs tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz, can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatini temin eder. Yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muavenet eder. Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve ilgili mevzuatın kendisine verdiği vazifeleri yapar” (PVSK, 1934).

Yönetim şekli demokrasi olan ülkelerde polis hem devletin kurumlarını hem de mevcut iktidara muhalif olan kişi, kurum ve sivil toplum kuruluşlarının haklarını korumakla mükelleftir. Yasal sınırlar çerçevesinde kalmak kaydıyla kullanılan bu hakların teminatı emniyet teşkilatıdır (Filiz, 2006, s. 117).

Ülkemizde polisin modern anlamda temelini oluşturan kanun, Sultan Abdülmecit döneminde polis nizamı adıyla çıkarılmıştır. Kanun çerçevesinde polis teşkilatı 10 Nisan 1845 tarihinde İstanbul’da kurulmuş olup, kuruluşuyla ilgili elçiliklere bilgilendirme yapılmış ayrıca teşkilatın görevleri hakkında nizamname yayınlanmıştır. 1846 yılında kurulan Zaptiye Müşirliği ile iç güvenliğin tek elden sağlanması amaçlanmış, polis ve jandarma kuvvetleri birlikte görev yapmaya başlamıştır. 1876 yılında meydana gelen Tanzimat ve Islahat hareketleri neticesinde, Avrupa ülkelerindeki polis teşkilatlarına benzer yapıda bir polis teşkilatı kurulmasına karar verilmiş ve 1879 yılında Zaptiye

Nezareti kurulmuştur. 1846 yılından 1879 yılına kadar iç güvenlik Zaptiye Müşirliği ile tek elden sağlanmış ancak 1879 yılında kurulan Zaptiye Nezareti ile iç güvenliği sağlayan kurumlar, Zaptiye Nezareti ve Jandarma Dairesi olmak üzere ikiye ayrılmıştır (Sevindik, 2005, s. 15-16).

Ülkemizde emniyet teşkilatıyla ilgili ilk yasa “Paris Emniyet Müdürünün Görevlerini Düzenleyen Kararname” esas alınarak çalışma yapılan ve 17 maddeden oluşan Polis Nizamnamesidir (İnankul ve Doğan, 2016, s. 194). Meşrutiyet döneminde, devletin ihtiyaçları ve ülkede değişen şartlar çerçevesinde polis teşkilatının kuruluş, görev ve yetkilerini de düzenleyen nizamnameler çıkartılmıştır (Mil, 2014, s. 41-42).

“Polis örgütünün ihtiyaçlarını her bakımdan yeterli bir biçimde karşılayan ve 167 maddeden oluşan bu nizamnamenin en belirgin özelliği, içerdiği hükümlerin yabancı etkiler altında kalınmadan hazırlanmasıdır. Daha önce gerek Tanzimat ve gerekse Abdülhamit döneminde yayınlanmış olan metinlerin çoğu, yabancıları tatmin etmek için, yabancı devletlerin yasalarından aktarılmış hükümleri kapsamaktaydı. Bu nizamnamenin ikinci belirgin özelliği uzun süre başarı ile uygulanmış olmasıdır. Söz konusu nizamname, polisin idari, adli, siyasi görevlerini, merkez ve taşra kuruluşlarını hiyerarşi, polisin Asakir-i Nizamiye ve jandarma ile ilişkileri, polisin yetkileri, izinde iken polisin görev ve yetkileri, polis müfettişlerinin görevleri, polis meclisinin görevleri, polisin seçim ve tayin usulü, polisin cezalandırılması, yargılanması, polisin ödenekleri ve benzeri hususları kapsamaktaydı. Aynı nizamnameye göre polisler, serkomiser, ikinci komiser, üçüncü komiser, komiser muavini, polis memuru olmak üzere 5 sınıfa ayrılmaktaydı” (<https://www.egm.gov.tr>, 06.03.2022).

1909 yılında Zaptiye Nezareti lağvedilerek yerine günümüzdeki karşılığı İçişleri Bakanlığı olan Dâhiliye Nezareti bünyesinde Emniyet Umumiye Müdürlüğü kurulmuştur. Müdürlüğün görevi, emniyet ve asayişin sağlanarak kamu düzeninin oluşturulmasıdır (İslamoğlu, 2012, s. 333). 1937 yılında yürürlüğe giren 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanun'u ile kurumun merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatının yapısı, diğer kurumlarla olan ilişkileri, personelin çalışma saatleri, kıyafetleri, meslek dereceleri, tayin ve teftiş ile ilgili hususlar düzenlenmiş olup, bazı maddelerde değişiklik yapılsa da halen yürürlükte bulunmaktadır (Sevindik, 2005, s. 17).

Emniyet Genel Müdürlüğü, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 16. maddesi doğrultusunda merkez ve taşra teşkilatı şeklinde yapılanmaktadır. Bu yapı; Teftiş Kurulu Başkanlığı, Polis Akademisi Başkanlığı, Özel Harekât Başkanlığı, Özel Güvenlik Denetleme Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, İstihbarat Başkanlığı, Trafik Başkanlığı, 23 Daire Başkanlığı, İç Denetim Birimi, Özel

Kalem Müdürlüğü, İl Emniyet Müdürlükleri, İlçe Emniyet Müdürlükleri ve İlçe Emniyet Amirliklerinden oluşmaktadır. Ayrıca adli ve idari soruşturmalarda ele geçirilen bulguların bilimsel yöntemlerle incelenmesi ve yorumlanması marifetiyle suç olayını aydınlatmak ve failleri tespit etmek amacıyla hizmet veren Kriminal Polis Laboratuvarları bulunmaktadır (Emniyet Genel Müdürlüğü Performans Programı, 2021, s. 6).

Tablo 1. EGM' nin Teşkilat Şeması

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
Merkez Teşkilatı	Taşra Teşkilatı
Teftiş Kurulu Başkanlığı	İl Emniyet Müdürlükleri
Polis Akademisi Başkanlığı	İlçe Emniyet Müdürlükleri
Özel Harekât Başkanlığı	İlçe Emniyet Amirlikleri
Özel Güvenlik Denetleme Başkanlığı	
Hukuk Müşavirliği	
İstihbarat Başkanlığı	
Trafik Başkanlığı	
Daire Başkanlıkları	
İç Denetim Birimi	
Özel Kalem Müdürlüğü	

Emniyet Genel Müdürü, Cumhurbaşkanının kararıyla atanmaktadır. Emniyet Genel Müdür Yardımcıları, Polis Akademisi Başkanı, Daire Başkanları, Polis Başmüfettişleri ve İl Emniyet Müdürlerinin atamaları Cumhurbaşkanının onayıyla 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararnamesi doğrultusunda yapılmaktadır (Üst Kademe Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018).

Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'nin 16. Maddesine; 2. Sınıf Emniyet Müdürü, 3. Sınıf Emniyet Müdürü ve 4. Sınıf Emniyet Müdürlerinin atama ve yer değiştirme işlemleri Emniyet Genel Müdürünün önerisi üzerine İçişleri Bakanının onayı ile yapılmaktadır. Emniyet Amiri, Başkomiser, Komiser, Komiser Yardımcısı, Kıdemli Başpolis Memuru, Başpolis Memuru ve Polis Memurlarının atama ve yer değiştirme işlemleri ise Emniyet Genel Müdürünün onayı ile yapılmaktadır (Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği, 1992). Emniyet personelinin il sınırları içinde olmak kaydıyla geçici veya sürekli olarak yer değiştirme işlemleri, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11. maddesi doğrultusunda valinin onayı ile yerine getirilmekte olup atama işleminden İçişleri Bakanlığına bilgi verilmektedir (İl İdaresi Kanun'u, 1949). Emniyet Genel

Müdürlüğü bünyesinde göreve başlayan personel, emniyet hizmetleri sınıfı veya diğer hizmet sınıflarında istihdam edilmektedir. Emniyet hizmetleri sınıfının toplam sayısı 336.423, diğer hizmet sınıflarının toplam sayısı 16.308 kişiden oluşmakta olup toplamda 352.731 personelle hizmet verilmektedir (Emniyet Genel Müdürlüğü Performans Programı, 2025, s. 14).

Tablo 2. EGM Hizmet Sınıflarına Göre Personel Sayısı

RÜTBE	SAYI
1. Sınıf 1. Dereceden Emniyet Müdürü	22
1. Sınıf 2. Dereceden Emniyet Müdürü	1.116
2. Sınıf Emniyet Müdürü	1.418
3. Sınıf Emniyet Müdürü	459
4. Sınıf Emniyet Müdürü	299
Emniyet Amiri	725
Başkomiser	3.981
Komiser	10.772
Komiser Yardımcısı	4.587
Kıdemli Başpolis Memuru	1.277
Başpolis Memuru	1.036
Polis Memuru	279.972
Çarşı ve Mahalle Bekçisi	30.722
Diğer Hizmet Sınıfları	16.308
TOPLAM	352.731

Polis teşkilatı, 352.731 personelle ülke nüfusunun %79'una hizmet vermekte olup, sorumluluk bölgesi olarak ülkenin yüz ölçümünün %7'sinden sorumludur. Halihazırda görev yapmakta olan polis teşkilatı çalışanlarının %93'ü erkek, %7'si ise kadınlardan oluşmaktadır (www.aa.com.tr, 02.04.2022).

Teşkilatta görev yapan personelin, %92,83'ü yüksekokul ve üzeri, %7,09'u lise, %0,1'i ise ortaöğretim mezunudur. Ayrıca 19.631 yüksek lisans ve 129 doktora yapmış personel bulunmaktadır. Personelin meslek içi eğitim faaliyetleri Polis Akademisi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir (Emniyet Genel Müdürlüğü Performans Programı, 2025, s. 13). Polisin yerine getirdiği görev genel anlamda ikiye ayrılmaktadır. İdari görev yapan polisin suç olayı meydana gelmeden, suçu oluşturabilecek eylemlerin önlenmesi adına aldığı tedbirlere ve yaptığı uygulamalara proaktif polislik denilmektedir. Proaktif polislik, kamu düzenini tesis etmede modern ve etkin bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, polisiye önlemlerle bireyleri suça itebilecek olguların ortadan kaldırılmasını, insanların suç ve suçluluk konularında eğitilmesini, polis ve toplum iş birliğine dayanan bir güvenlik anlayışı doğrultusunda halkla ilişkilerin geliştirilmesini kapsamaktadır.

Adli görev yapan polisin suç sonrası yapacağı iş ve işlemlere reaktif polislik denilmektedir. Suç meydana geldikten sonra suç olayının aydınlatılması amacıyla şüphelilerin tespit edilmesi, yakalanması, ifadelerinin alınması, delil niteliği taşıyan unsurların şüphelilerle birlikte adli makamlara sevk edilmesi suç sonrası polislik yani reaktif polisin yapacağı faaliyetlerdir (Aydn, 2014, s. 82-83).

Polisin görevini şekillendiren ve sınırlarını belirleyen yetkiler 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nda yer almaktadır. Bu yetkiler;

- Bir suç veya kabahat eyleminin meydana gelmesini önlemek, suç meydana geldikten sonra firar eden kişilerin bulunmasını sağlamak veya kimliklerinin tespitini yapmak, hakkında yakalama müzekkeresi ya da zorla getirilme kararı verilen şahısları tespit etmek, bireyleri vücut bütünlüğü bakımından tehlikeye düşürecek eylemleri önlemek amacıyla durdurmak ve kimlik sormak,
- Gönüllü kişilerden, silah ruhsatı, pasaport ve sürücü belgesi için başvuru yapan kişilerden, genel kolluk, özel kolluk veya özel güvenlik görevlisi olarak görev yapacak kişilerden, Türk vatandaşlığına geçmek için talepte bulunan kişilerden, sığınma talebinde bulunan ve gözaltına alınan kişilerden parmak izlerini ve fotoğraflarını kayıt altına almak,
- Açılması izne bağlı olan umuma açık istirahat ve eğlence mekânları hakkında faaliyet izni düzenlenebilmesi için tahkikat yapmak,
- İzinsiz olarak hizmet veren umuma açık istirahat ve eğlence mekânlarını kapatmak,
- Tehlikenin veya suç olgusunun önüne geçebilmek maksadıyla sulh ceza hakimliğinin kararı ya da gecikmesinde sakınca olan durumlarda mülki idare amirin yazılı talimatı doğrultusunda; kişilerin üstlerinde, araçlarında ve eşyalarında önleme araması yapmak,
- Görevli bulunan sınırlar içerisinde, bir suçla karşılaşıldığında suça el koyarak durumun kontrolünü sağlamak, sanık ve suça ilişkin delilleri tespit ve muhafaza etmek,
- 18 yaşından küçük olan kişileri, girilmesi yasak olan yerlerden menetmek ve saat 24' ten sonra halkın huzurunu bozacak şekilde gürültü yapan kişileri menetmek,
- Suçüstü halinde veya suç işlendiğine dair kuvvetli şüphe bulunan kişileri, yakalama veya tutuklama kararı bulunan kişileri, görev yapılmasına engel olan kişileri, başka kişilerin can güvenliğini tehlikeye düşüren kişileri, akıl hastası ve uyuşturucu bağımlısı olan kişileri yakalamak,
- Yapılacak tahkikat ile ilgili olarak ifadesi gerekli olan kişileri davet etmek ve ifade almak,

- Görevini yaparken direnişle karşılaşılması halinde, direnmenin derecesine göre direnenleri etkisiz hale getirmek amacıyla zor ve silah kullanmak,
- Yardıma muhtaç kişilerin yardım istemesi halinde, yangın, su baskını gibi tehlikeli hadiseler hakkında vatandaşa bilgi verilmesi amacıyla ayrıca görülmesi halinde bir suçun işlenmesine veya devam etmesine mâni olmak amacıyla konutlara ve işyerlerine girmek olarak düzenlenmiştir (PVSK, 1934).

1.3.2.4. Jandarma

Genel kolluk kuvvetleri içerisinde polis teşkilatı gibi ayrı bir öneme sahip olan jandarma, kelime kökeni olarak dilimizdeki karşılığı “silahlı adamlar” anlamına gelen Fransızca “gens” ve “d’armes” kelimelerinden türemiştir (Alpar, 2013, s. 84). Bazı kaynaklarda jandarmayla ilgili olarak kelimenin kökeninin Fransızca olduğu belirtilse de birtakım farklı kaynaklarda ise kelimenin kökeni olarak Farsça “cândâr” kelimesinden dilimize geçtiği, Türkçe karşılığı “silah tutan” anlamına geldiği ve halen Anadolu’nun bazı bölgelerinde “candarma” şeklinde söylendiği ifade edilmektedir (Ertürk ve Bulut, 2012, s. 97). Jandarma kelimesi Türk Dil Kurumu sözlüğünde şu şekilde tanımlanmıştır: “Yurt içinde genel güvenliği ve kamu düzenini korumakla görevli, yasa ve nizamların koyduğu hükümlerin yürütülmesini ve bunlara dayanan hükûmet emirlerinin yerine getirilmesini sağlayan silahlı askerî kuvvet” (Akalin, 2011, s. 1243).

Jandarmanın tanımıyla ilgili olarak 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu’nun 3. maddesinde şu ifade yer almaktadır: “Türkiye Cumhuriyeti Jandarması, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin verdiği görevleri yerine getiren silahlı genel kolluk kuvvetidir” (JTGYK, 1983). Jandarma teşkilatının temellerini, yeniçeri birliğinin kaldırılmasının akabinde meydana gelen hırsızlık, soygunculuk, eşkıyalık gibi kamu düzenini bozan olayların önüne geçebilmek amacıyla kurulan Asakir-i Muntazâma Mansure, Asakir-i Muntazâma Hassa ve Asakir-i Redîfe askeri organları oluşturmaktadır. Bu organlar jandarma adı altında bir araya getirilmiş ve Tanzimat Fermanının ilan edildiği yıl olan 1839 ile Asakir-i Zaptiye Nizamnamesinin yürürlüğe girdiği tarih olan 14 Haziran günü birleştirilerek, 14 Haziran 1839 tarihi jandarma teşkilatının kuruluş tarihi olarak kabul edilmiştir (www.jandarma.gov.tr, 27.04.2022).

II. Meşrutiyetin ilan edilmesinden sonra Avrupa’daki jandarma kuvvetlerine benzer bir yapılanmanın Osmanlı Devleti’nde de olması için Fransız ve İngiliz askeri temsilciler ülkeye davet edilmiş ve bazı illerde jandarma birliklerinin kurulması için yetkilendirilmiştir. Jandarma kuvvetlerinin Rumeli bölgesinde göstermiş olduğu başarıdan dolayı tüm ülkede jandarmanın kurulmasına karar verilmiştir (Özübek ve

Öztop, 2021, s. 23). Jandarmanın günümüzde yerine getirmekte olduğu görev ve kullanmakta olduğu yetkilerini düzenleyen 2803 sayılı kanun kabul edilmeden önce yürürlükte bulunan 1706 sayılı kanun, günümüz jandarma teşkilatının alt yapısını oluşturmaktadır. İlçe ve bucakların, köylerden oluşan karakol bölgelerine ayrılarak güvenliklerinin sağlanması hedeflenmiştir (Tataroğlu ve Subaşı, 2009, s. 81).

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 10. maddesine göre; il ve ilçelerde polis ve jandarmanın sorumluluk bölgeleri ilçelerde kaymakam, illerde vali veya görevlendireceği vali yardımcısı başkanlığında polis ve jandarma kurum temsilcilerinin katılımıyla oluşan komisyon vasıtasıyla belirlenmektedir. Jandarmanın görev sahası; polisin hizmet vermekle yükümlü olduğu bölgelerin dışında kalan yerlerdir. Bu yerler il ve ilçe belediye sınırları dışında kalan ve polis teşkilatının bulunmadığı yerlerdir. Ancak hizmet gereği il ve ilçe sınırları içerisinde kaldığı halde bazı önemli yerlerin güvenliği jandarma birlikleri tarafından sağlanmaktadır (JTGYK, 1983).

Emniyet ve asayiş hizmetlerinin yerine getirilmesi açısından, Türkiye'nin yüzölçümünün %93'lük gibi büyük bir bölümü ve nüfusunun %21'lik kısmı Jandarma Genel Komutanlığının sorumluluğu altında bulunmaktadır. Ülke ekonomisine önemli ölçüde katkı sağlayan İstanbul'da bulunan İstanbul Havalimanı, Sabiha Gökçen Havalimanı, Ankara'da bulunan Esenboğa Havalimanı, İzmir'de bulunan Adnan Menderes Havalimanı, Hakkari Yüksekova'da bulunan Selahaddin Eyyubi Havalimanı, Şırnak Cizre'de bulunan Şerafettin Elçi Havalimanı, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde bulunan bazı baraj ve hidroelektrik santralleri, yine Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde bulunan bazı TRT verici istasyonları ile Mersin/Gülнар Akkuyu nükleer güç santrali, İstanbul Topkapı Sarayı gibi kritik öneme haiz yerler jandarma personelinin sorumluluk sahası ayrımı gözetmeksizin görev yaptığı bölgelerdir (www.jandarma.gov.tr, 30.04.2022).

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 7. maddesine göre jandarma teşkilatının sorumluluk bölgesinde genel olarak görevleri şunlardır:

- **Mülki görevleri:** Sorumluluk bölgesinde asayişe müessir olayların önüne geçerek kamu düzenini sağlamak, kaçakçılık olaylarının önüne geçmek, ceza infaz kurumlarının ve tutukevlerinin dış güvenliğinin sağlanmasına yönelik tedbirler almaktır. Jandarmanın mülki görevleri, bir başka ifadeyle idari kolluk faaliyetleri kapsamında değerlendirilmektedir.
- **Adli görevleri:** Meydana gelen suçlarla ilgili kanunlarda belirtilen işlemler ile adli makamların vereceği talimatları yerine getirmektir.
- **Askeri görevleri:** Kanunlar ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleri doğrultusunda askeri hizmetleri ifa etmektir (JTGYK, 1983).

Jandarma Genel Komutanlığı 25/07/2016 tarihinde yapılan düzenlemeden önce emniyeti ve asayişini sağlama görevleri kapsamında İçişleri Bakanlığına, personelin ve öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetleri bakımından Genelkurmay Başkanlığına, silah, teçhizat ve kıyafet bakımından Millî Savunma Bakanlığına bağlıyken günümüzde her yönüyle İçişleri Bakanlığına bağlıdır. Jandarma teşkilatının kuruluş ve kadro işlemleri İçişleri Bakanlığı tarafından düzenlenmektedir. Ancak seferberlik ve savaş durumlarında, Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenecek olan bazı birlikleri Kuvvet Komutanlıklarının emri altına girmektedir (Özübek ve Öztıp, 2021, s. 23-26). Jandarma teşkilatında yaklaşık olarak 200 bin personel görev yapmaktadır. Toplam personel sayısı ele alındığında %3'ü subay, %1'i yedek subay, %26'sı astsubay ve uzman jandarma, %61'i uzman erbaş, %2'si memur ve işçi, %7'si ise erbaş ve er sınıfından oluşmaktadır. Jandarma teşkilatında kadın personel istihdamına da önem verilmekte olup halihazırda subay kadrosunda 355, astsubay kadrosunda 2.819, memur ve işçi kadrosunda ise 1.319 kadın personel görev yapmaktadır (Jandarma Genel Komutanlığı Performans Programı, 2025, s. 5).

Jandarma Genel Komutanı, generaller arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanmakta olup Jandarma Genel Komutanı Yardımcıları, Bölge Jandarma Komutanları ve İl Jandarma Komutanları ise Cumhurbaşkanının onayı ile atanmaktadır (Üst Kademe Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018). Bunların dışında kalan subay, astsubay ve uzman jandarma gibi diğer jandarma personellerinin atama işlemleri İçişleri Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi doğrultusunda çıkarılan KHK ve kanun değişiklikleriyle birlikte jandarma personelinin atama işlemlerindeki askeri makamların etkisi ortadan kaldırılarak yetki bütünüyle sivil makamlara geçmiştir (Özübek ve Öztıp, 2021, s. 27-28).

1.3.2.5. Sahil Güvenlik

Sahil güvenlik kavramı, denizlerin ve sahillerin güvenliğinin sağlanmasıyla ilgili faaliyetler olarak ifade edilirken, sahil güvenlik teşkilatı ise bu amaçla hizmet veren kuruluşlara verilen isimdir. Dünya'nın farklı bölgelerinde "Sınır Muhafaza" veya "Sahil Güvenlik Teşkilatı" olarak adlandırılan bu kuruluş, denize kıyısı bulunan ülkelerde faaliyet göstermektedir (Teber ve Özdemir, 2015, s. 84). Dünya üzerinde yaşayan insanların önemli kısmının kıyıya yakın yerlerde hayatını sürdürmesi ve ülkelerin birbirleriyle yapmış oldukları ticaretin büyük çoğunluğunun denizler vasıtasıyla yapılması güvenlik kavramını ön plana çıkarmaktadır. Deniz trafiğini aksatacak veya deniz ile ilgili faaliyetlerle uğraşan bireylerin hayatlarını tehlikeye düşürecek durumların önüne geçilebilmesi için sahil

güvenlik teşkilatından istifade edilmektedir. İçinde bulunduğumuz dönemde denizlerde en çok meydana gelen ve önlem alınmaya çalışılan olaylar; deniz yoluyla yasa dışı göç, kaçakçılık, yasa dışı örgütlerle ilintili suçlar, uyuşturucu suçları ve gemi kaçırma eylemleridir. Bu suçlar göz önüne alındığında sahil güvenlik teşkilatına güvenliği sağlamada büyük rol düşmektedir. Dünya’da 19. yy’da ortaya çıkan sahil güvenlik kavramına ilişkin çalışmalara ülkemizde 1850’li yıllarda başlanılmıştır. Gümrük Muhafaza Teşkilatı’nın 1861 yılında kurulmasıyla başlayan sahil güvenlik hizmetleri, 1982 yılına kadar farklı isimlerle ve farklı bakanlıklar bünyesinde devam etmiştir. 09 Temmuz 1982 tarihinde kabul edilen ve 13 Temmuz 1982 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanun’u ile Sahil Güvenlik Komutanlığı kurulmuştur (Balkan ve Yılmaz, 2013, s. 207-218).

01 Ocak 1985 tarihine kadar Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde faaliyet gösteren komutanlık, 01 Ocak 1985 tarihinden itibaren ise Türk Silahlı Kuvvetlerinin kadro ve kuruluşu içerisinde olmak kaydıyla, barış zamanlarında görev ve yerine getirdiği hizmet yönünden İçişleri Bakanlığına bağlı, olağanüstü haller ve savaş durumunda ise Deniz Kuvvetleri Komutanlığı emrine girecek şekilde görev yapmaya başlamıştır. Sahil Güvenlik Komutanlığı, 27 Temmuz 2016 tarihinde yayımlanan 668 sayılı KHK gereği silahlı olarak görev yapan bir genel kolluk unsuru olarak doğrudan İçişleri Bakanlığına bağlanmıştır. Ancak seferberlik ve savaş hallerinde, Cumhurbaşkanının kararı doğrultusunda tespit edilecek olan bölümleri Deniz Kuvvetleri Komutanlığı emrine girmektedir. Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli, sorumlu olduğu alanda adli ve idari görevlerini yerine getirirken 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanun’u, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanun’u ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanun’u ile diğer mevzuatın hükümleri doğrultusunda hareket etmektedir. Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli, bu görevlerin ifasında polis ve jandarmanın sahip olduğu yetki ve sorumluluklara sahiptir (www.sg.gov.tr, 10.05.2022).

Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin görevleri, 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu’nun 4. maddesinde şu şekilde belirtilmiştir:

“Türkiye Cumhuriyeti’nin bütün sahillerinde, iç suları olan Marmara Denizi, İstanbul ve Çanakkale boğazlarında, liman ve körfezlerinde, karasularında, münhasır ekonomik bölgesi ile ulusal ve uluslararası hukuk kuralları uyarınca egemenlik ve denetimi altında bulunan deniz alanlarında, kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle kendisine verilen görevleri uygulamak ve yetkileri kullanmak” (SGKK, 1982).

Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli, kanunun kendilerinden yapmasını istediği görevlerin ifası sırasında, diğer genel kolluk kuvvetleri olan polis ve jandarmaya tanınan başta silah kullanmak olmak üzere bütün hak ve yetkilere haizdir. Ayrıca suç olayının denizde başlayıp karada devam etmesi üzerine veya suçluların karaya geçmesi durumunda, sorumluluk bölgesi bakımından hangi genel kolluğun görev alanıysa, ilgili genel kolluk olaya el koyana kadar şahısların kaçmasına mâni olmak ve suç delillerinin kaybolmasını önlemek adına görevlerini karada da sürdürebilmektelerdir (SGKK, 1982). Sahil Güvenlik Komutanlığı bünyesinde bu görevleri yerine getirmek için 7.217 personel görev yapmakta olup son yıllarda yapılan personel alımı neticesinde, teşkilatın profesyonelleşme oranı %100'e ulaşmış durumdadır (www.aa.com.tr, 12.05.2022).

“Sahil Güvenlik Komutanı, amiraller arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanır. Sahil Güvenlik Komutan Yardımcıları, Sahil Güvenlik Bölge Komutanları Cumhurbaşkanının onayı ile atanır” (Üst Kademe Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018).

1.3.3. Özel Kolluk

Özel kolluğun kamu düzenini sağlamak amacıyla yapacağı faaliyetler, genel kolluğun faaliyetlerinden farklıdır. Genel kolluk sorumluluk alanında asayişin, güvenliğin ve huzurun sağlanması adına genel olarak yetkiliyken, özel kolluk ise sadece kendi kurumlarını ilgilendiren mevzuatın izin vermiş olduğu faaliyetler hakkında yetkililerdir (Gözler ve Kaplan, 2020, s. 192-193). Özel kolluğu oluşturan kurumlar, genel kolluk kuvvetlerinin aksine yalnızca kendi kurumlarına özgü faaliyetleri yerine getirmesinden dolayı hizmet kolluğu olarak da ifade edilmektedir (Derdiman, 2010, s. 9).

1.3.3.1. Çarşı ve Mahalle Bekçileri

Çarşı ve mahalle bekçiliği kavramı, Türk Dil Kurumu sözlüğünde herhangi bir eşyayı veya bir yeri korumak ve güvenliğini sağlamakla görevli kimseler olarak tanımlanmaktadır (Akalin, 2011, s. 295). Çarşı ve mahalle bekçileri, halkın ihtiyaçlarını temin ettiği ve gereksinim duyduğu malları satın aldığı dükkânların bulunduğu çarşı ve pazarlarda, insanların barınma ihtiyacını karşıladığı konutların ve küçük işyerlerinin bulunduğu mahallelerde güvenliğin sağlanması amacıyla görev yapmaktadırlar. Dünya’da bekçilik kurumu ülkelerin güvenlik yapılanmalarına bağlı olarak farklı zamanlarda gelişmeye başlamıştır. İngiltere’de 1812 yılında çıkarılan kanunla bekçiler, gece saatlerinde görevli bulunduğu bölgenin güvenliğini sağlamak amacıyla istihdam edilmeye başlanmıştır (Gökçe ve Kulu, 2019, s. 153-154). Ülkemizde bekçilik mesleğinin

başlangıç tarihine yönelik net bir bilgi olmamasına rağmen konak, bedesten ve çarşıların güvenliğinin sağlanması için gece saatlerinde görevli kişilerce beklenmesinden dolayı kökenlerinin Osmanlıya kadar uzandığı şeklinde değerlendirilmektedir. İstanbul'un fethiyle birlikte artan nüfus ve ticaret hacminden dolayı bazı bölgelerde alınan güvenlik önlemlerinin artırılmasına karar verilmiş ve bu doğrultuda bekçilik mesleği profesyonel statüde hizmet vermeye başlamıştır. Tüm ihtiyaçları ve ücretleri mahalleli tarafından karşılanan çarşı ve mahalle bekçileri, 1914 yılında yapılan yasal düzenlemeyle birlikte yarı resmî hale getirilmiştir. Çarşı ve mahalle bekçiliği kurumunun tam manasıyla resmî hale getirilmesi ise 14 Temmuz 1966 yılında yürürlüğe giren 772 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanun'u ile olmuştur. Devlet, 1993 yılında ülkenin konjonktürel durumuna uyum sağlayamadığı gerekçesiyle bekçi istihdamını tamamen durdurmuş ve 1990'ların başlarında yaklaşık 20000 olan bekçi sayısı, 2016 yılı itibarıyla 3.147'ye kadar düşmüştür. Yaya devriye faaliyetleri çerçevesinde, güvenlik hizmetlerinin daha kapsamlı bir şekilde sağlanması ve asayiş ile güvenlik sorunlarına çözüm bulunabilmesi amacıyla 2016 yılında tekrardan bekçilik mesleğine alım yapılmaya başlanmış ve 2019 yılına gelindiğinde bu sayı 21.311 olmuştur (İrdem, Öztürk ve Akıncioğlu, 2020, s. 5-7). Çarşı ve mahalle bekçilerinin yeniden istihdam edilerek sayılarının artmasının asayiş olaylarının azalmasıdaki olumlu etkisi göz önünde bulundurularak halen alım yapılmaya devam edilmektedir. Günümüzde 30.722 çarşı ve mahalle bekçisi güvenlik hizmetlerindeki görevine devam etmektedir (Emniyet Genel Müdürlüğü Performans Programı, 2025, s. 14).

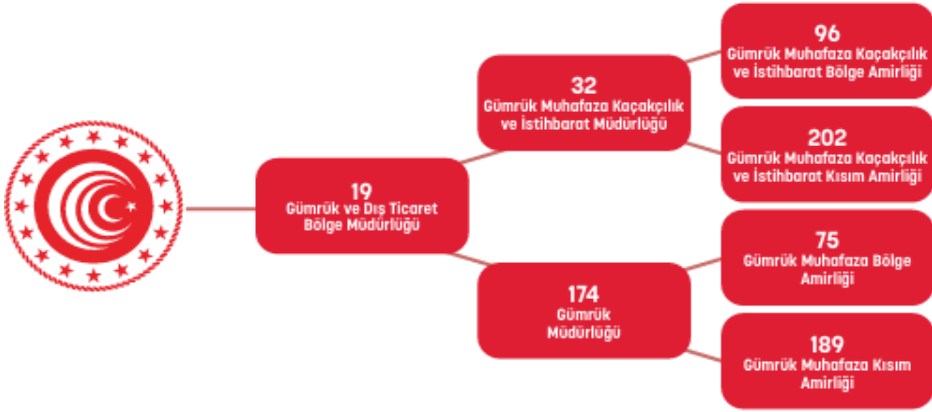
Çarşı ve mahalle bekçileri, 18 Haziran 2020 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan 7245 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanunu'na istinaden görevlerini yapmakta ve yetkilerini kullanmaktadırlar. Çarşı ve mahalle bekçileri, genel kolluk kuvvetleri olan polis teşkilatı ve jandarma teşkilatına görevleri esnasında yardımcı olmak amacıyla istihdam edilmektedir. Çarşı ve mahalle bekçilerinin birim amirleri, istihdam edildikleri ilgili genel kolluk kuvvetlerinin rütbeli personelleridir. Çarşı ve mahalle bekçileri kamu düzenine tesir eden mecburi haller dışında haftalık 40 saat görev yapmaktadırlar. Günlük çalışma süreleri, güneşin batış saatiyle doğuş saati arasında kalan süreyi içine alacak şekilde düzenlenmektedir. Çarşı ve mahalle bekçilerinin, görevli bulundukları yer ve süre içerisinde bireylerin huzur, sağlık ve selametini sağlamak, genel durum itibarıyla yardıma muhtaç kimselere yardım etmek, afet durumlarında mahalle sakinlerine gerekli bilgilendirmeyi yapmak gibi görevleri vardır. Aynı zamanda görevli olduğu mınıtkada devriye hizmeti görevini yerine getirmek, kamu düzenini bozacak nitelikteki gösteri ve yürüyüşlerin önlemesi ve bireylerin canına, malına ve namusuna yönelecek herhangi bir saldırı ve tehdit

durumlarında genel kolluk intikal edene kadar tedbir almak gibi önleyici ve koruyucu görevleri vardır. Yine görev sınırı ve çalışma süresiyle sınırlı kalmak şartıyla bireyleri ve taşıtları durdurarak suç veya kabahatin işlenmesine mâni olmak, suç sonrası firar eden faillerin yakalanmasına yönelik çalışma yapmak, suç veya kabahat fiiline sebep olan kişilerin kimliklerini tespit etmek, hakkında yakalama ve zorla getirilme kararı verilen kişileri tespit etmek amacıyla durdurma yapabilmektedir. Çarşı ve mahalle bekçileri; suç meydana gelirken veya suç meydana geldikten sonra, şüpheli kişileri yakalamak, suç delillerinin kaybolmaması adına gerekli önlemleri almak, olaya tanık olan kişilerin bilgilerini genel kolluğa bildirmek bununla birlikte haklarında yakalama ve tutuklama kararı verilmiş olan şahısları tespit ettikleri takdirde yakalayarak genel kolluk görevlilerine teslim etmek ile görevli bulunan yetkililerdir (ÇMBK, 2020).

1.3.3.2. Gümrük Muhafaza Memurları

Gümrük kelime anlamı olarak, bir ülkenin diğer ülkelerle olan sınır bölgelerinde kurulmuş olan kapılardan girişin ve çıkışın denetim ile gözetim işlemlerinin yapıldığı yerlerdir. Gümrük muhafaza memurları ise bu işlemleri yerine getiren kolluk görevlileridir (Erdem, 1993, s. 3). Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü, kaçakçılığı önlemek amacıyla ilk kez 1859 senesinde Rüşumat Muhafaza Memurluğu adıyla kurulmuştur. 1932 yılında çıkarılan kanun ile Gümrük Muhafaza Umum Kumandanlığı kurulmuş ve bu teşkilat yapısıyla 1956 yılına kadar devam etmiştir. 1956 senesinde çıkarılan kanunlar ile Gümrük Muhafaza Umum Kumandanlığı kaldırılarak askeri bölümü İçişleri Bakanlığına bağlanmış, gümrük işlemi yapılan kapılar ve limanlar ise kaçakçılığın önlenip soruşturulması için Gümrük ve Tekel Bakanlığına bırakılmıştır. Bakanlık bünyesinde 1 Gümrük Muhafaza Müdürlüğü, taşrada 7 Gümrük Muhafaza Müdürlüğü ve 6 bağımsız Bölge Amirliği kurulmuştur. Personel sayısının ve iş yükünün artması neticesinde Bakanlık merkezinde bulunan Gümrük Muhafaza Müdürlüğü, Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü'ne yükseltilmiştir. Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü, 1983 senesinde yayımlanan KHK ile Maliye ve Gümrük Bakanlığına bağlanmış, 1993 senesinde yürürlüğe konulan KHK ile Başbakanlığa bağlı Gümrük Müsteşarlığının ara hizmet birimlerinden biri haline gelmiştir. 2011 senesinde çıkartılan KHK ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde hizmet vermeye devam etmiştir. Günümüzde ise 10 Temmuz 2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle Ticaret Bakanlığı uhdesinde hizmet sunmaya devam etmektedir (<https://muhafaza.ticaret.gov.tr>, 17.05.2022).

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 164. maddesi, gümrük muhafaza memurunu yapmış olduğu işlerden dolayı polis, jandarma ve sahil güvenlik gibi adli kolluk kapsamında değerlendirmektedir (CMK, 2004). Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü illerde taşra teşkilatı yapısıyla; Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü, Gümrük Müdürlüğü, Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü, Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Bölge Amirliği, Gümrük Muhafaza Kısım Amirliği, Gümrük Muhafaza Bölge Amirliği olarak hizmet vermektedir. Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü bünyesinde merkez teşkilatında 291 personel, taşra teşkilatında ise 7.316 personel olmak üzere toplamda 7.607 personel ile hizmet verilmektedir (Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu, 2024, s. 5).

Şekil 2. Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü Taşra Teşkilat Yapılanması
(Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu, 2024, s. 5)

Gümrük muhafaza memurlarının görev, yetki ve sorumlulukları şunlardan oluşmaktadır:

- Kara sınırlarında, deniz ile havalimanlarında bulunan gümrük noktalarında içeri giriş ve dışarı çıkış işleminin kontrolünü yapmak, taşıtların ve eşyaların korunup gümrüğe yönlendirilmesini sağlamak ve gümrük işlemleri bitirilmeden çıkmalarına mâni olmak,
- Gümrüklü bölgelerin kontrolünü ve takibini yapmak,
- Kaçakçılık işlemlerine konu olan bir olayın meydana gelmesi halinde olayın devam etmesine mâni olarak ilgili genel kolluk birimine bilgi vermek,

- Araçların depolarında bulunan akaryakıt miktarının tespitine yönelik işlemler yapmak, yolculara ve ticari özellik taşımayan yolcu eşyasına ilişkin işlemleri yürütmek,
- Deniz taşıtlarıyla ilgili işlemleri yerine getirmek,
- Adli kolluk faaliyetleri kapsamında yasalar veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleri doğrultusunda yerine getirilmesi istenilen görevleri yapmaktır (<https://muhafaza.ticaret.gov.tr>, 18.05.2022).

1.3.3.3. İnfaz Koruma Memurları

Ceza infaz kurumları, kanunlarda suç olarak belirtilen eylemleri yerine getiren bireyler hakkında adli makamlarca verilen cezaların infaz edildiği aynı zamanda bu kişilerin ıslahının sağlanarak topluma yeniden entegre olmasının hedeflendiği yerlerdir (Kara, 2019, s. 424). İnfaz koruma görevlileri, ceza infaz kurumlarında iç güvenliği sağlamak üzere istihdam edilmekte olup tutuklu ve hükümlülerin denetimi ile cezaevinin düzenini sağlamakla görevli kişilerdir. Ceza infaz kurumlarında dış güvenlik hizmetini ise jandarma kuvvetleri yerine getirilmektedir. Meydana gelen isyan, tabi afet ve firar gibi asayiş ya da güvenliği ilgilendiren durumlarda, infaz koruma memurlarının olayların bastırılabilmesi adına yetersiz kaldıkları durumlarda ceza infaz kurumunun en üst amirinin isteği üzerine, dış güvenliği sağlamak üzere bulunan jandarma kuvvetlerinden de yardım talep edilmektedir (Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik, 2020).

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünde, 67.842 güvenlik ve gözetim personeli, 3.528 uzman personel, 2.540 yönetici personel, 10.346 diğer hizmet sınıfları olmak üzere toplamda 84.256 personel görev yapmaktadır (<https://cte.adalet.gov.tr/>, 04.11.2025). İnfaz koruma memurlarının görevleri şu şekildedir:

- Ceza infaz kurumları ile tutukevlerinin iç güvenliğine yönelik olarak tutuklu ve hükümlülerin üstünü, eşyasını aramak,
- Hükümlü ile tutukluların kaldığı koğuşları belirli periyotlarla kontrol etmek,
- Belirli periyotlarla tutuklu ile hükümlülerin sayımını yapmak,
- Hükümlü ile tutukluların adliye, hastane gibi kurumlara sevk ve nakil işlemlerini yürütmek,
- Hükümlü ile tutukluların bakım, korunma ve eğitim işlerine yönelik işlemleri yerine getirmek,

- Hükümlü ile tutukluların topluma yeniden kazandırılmasına yönelik faaliyetlerde bulunmaktır (İyem, Sarıköse, Güneş ve Yılmaz, 2016, s. 1634).

1.3.3.4. Orman Muhafaza Memurları

Ülkemizde bulunan ormanların muhafazasının sağlanması, suçların önüne geçilmesi ve suç işlendiği takdirde de suçluların yakalanması için Fransız uzmanlar aracılığıyla 19. yy.da bilimsel çalışmalar yapılmıştır. Yapılan çalışmalar neticesinde orman nizamnamesi yayımlanmış ve ormanların korunması için süvari ve piyade sınıfı istihdam edilmeye başlanmıştır. 1914 yılında ormanların korunması için orman jandarma birliği kurulmuş, orman politikası daha bilinçli bir şekilde yürütölmeye başlanmıştır. Orman jandarma birliği, savaş hallerinde günümüzdeki adı Millî Savunma Bakanlığı olan Harbiye Nezareti'nin emrine giren ve diğer ordu birliklerine katılan askeri personelden oluşan birliktir. Orman jandarma birlikleri sonraki yıllarda orman muhafızları ve orman muhafaza teşkilatı isimleriyle görevlerine devam etmişlerdir. 18 Şubat 1937 tarihli ve 3537 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlöğe giren 3116 sayılı Orman Kanun'u, ormanlarla ilgili çıkarılan ilk kanun olma özelliğini taşımaktadır. Bu kanunda ormanların güvenliği orman bekçileri tarafından sağlanacağı hükmü yer almaktadır. Bu kanun daha sonra yürürlükten kaldırılmıştır. 08 Eylül 1956 tarih ve 9402 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlöğe giren ve halen geçerliliğini koruyan 6831 sayılı Orman Kanun'u hükümleri doğrultusunda ormanların korunması Orman İşletme Müdürlüklerinde görev yapmakta olan orman muhafaza memurları tarafından yapılmaktadır (Elvan, 2005, s. 86-88).

Ormanların muhafazasının sağlanmasında özel kolluk görevlisi olarak görev yapmakta olan orman muhafaza memurları, orman ve orman ürünlerini muhafaza edip bakımını sağlamak, görev sahasında meydana gelen orman yangınları ile mücadele çalışmalarına katılmak, ormanlarda kaçak ve usulsüz kesime mani olmak, izinsiz olarak kesilip taşınan orman mallarıyla bu orman mallarını taşıyan nakil araçlarını alıkoyarak suç işleyenleri yakalamak, kimliklerini tespit etmek, avlanmanın yasak olduğu dönemlerde av hayvanlarını korumak amacıyla 6831 sayılı Orman Kanun'u hükümlerine göre görev yapmaktadırlar (Orman Muhafaza Memurları Görev ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik, 1996).

6831 sayılı Orman Kanun'u, orman muhafaza memurlarını suç işlenmesinin önüne geçmek veya işlenen suç ile ilgili olarak yapılacak soruşturma kapsamında kolluk görevlisi olarak görev yapacağını ayrıca silahlı olarak görev yapabileceğini ve meşru savunma durumunda silahını kullanabileceğini ifade etmektedir (Orman Kanun'u, 1956).

Orman Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilatlarında 19.932 memur, 1.837 sözleşmeli personel, 20.310 sürekli ve geçici işçi personel olmak üzere toplamda 42.079 personelle hizmet verilmektedir (Orman Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu, 2024, s. 6).

1.3.3.5. Belediye Zabıtası

Belediye kavramı dilimize Türkçe karşılığı “şehir” anlamına gelen Arapça “al-balad” kelimesinden geçmiştir. Nitekim belediye kelimesi, sözlükte “şehrin altyapısal işleriyle ilgilenen tüzel kuruluş” olarak tanımlanmıştır. Zabıta ise belediyenin yerine getirdiği hizmetlerin güvenliğini sağlamakla görevli olan kuruluş olarak ifade edilmektedir. Günümüzde belediye zabıtasının yapmış olduğu hizmetler, 1960’lı yıllara kadar Emniyet Teşkilatı içerisinde yer alan polisler tarafından sağlanmıştır. 13 Temmuz 2005 tarihli ve 25874 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanun’u hükümleri doğrultusunda zabitanın görev ve yetkileri düzenlenmiştir (Şimşek, 2016, s. 389-399). Belediye zabıtası, sorumlu bulunduğu bölgede halkın huzurunu, sağlığını ve rahatını temin etmekle görevli olan, belediye meclisince alınan ve yerine getirilmesi istenen kararları uygulamaktadır (Belediye Kanun’u, 2005).

Belediye zabıtasının, umuma açık yerlerle ilgili gerekli kontrolleri yapmak, yıkım kararı bulunan yerlerle ilgili yasal yaptırım uygulamak, ruhsatsız çalıştırılan işyerlerini kapatmak, görev yapmasına engel olan kişiler hakkında adli tahkikat düzenlenmek üzere tutanak tanzim etmek, mevzuata aykırı şekilde seyyar satış yapan ve kaldırımları izinsiz işgal eden kişileri men etmek, sağlığa zararlı olduğu tespit edilen gıda malzemelerini imha etmek, başıboş hayvanların muhafaza altına alınmasını sağlamak, aşırı gürültü yapan ve çevreyi kirleten kişiler hakkında yasal işlem yapmak gibi yetkileri bulunmaktadır (Belediye Zabıta Yönetmeliği, 2007).

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 2018 yılı verilerine göre ülkemizde 16.819 zabıta memuru görev yapmaktadır (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, 2018, s. 59). Belediye zabıtasının diğer kolluk görevlilerinin aksine silah taşıma yetkisi bulunmamaktadır. Zabıta memuru görevini yerine getirirken kendisine karşı gelen ve zorluk çıkartan kişiler, bu eylemi kolluk kuvvetlerine karşı yapmış gibi cezalandırılmaktadır. Zabıta teşkilatı illerde zabıta müdürlüğü altında örgütlenerek faaliyetlerini yerine getirmektedir. Zabıta müdürü, zabıta memurunun hiyerarşik mesleki yapılanma içerisindeki amirlerinden biri konumundadır (Şahinkaya, 2016, s. 33).

1.3.3.6. Güvenlik Korucuları

Türkiye’de güvenlik koruculuğu (köy koruculuğu) sistemi 07 Nisan 1924 tarihli ve 68 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 442 sayılı Köy Kanun’u ile hizmet vermeye başlamıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında genel kolluk görevlilerinin özellikle de kırsal kesimde halkın güvenliğini sağlamada yetersiz kalması üzerine güvenlik korucuları görevlendirilmiştir. 1985 yılına kadar başlıca görevi köy halkının huzurunu ve güvenliğini sağlamak olan güvenlik korucuları bu tarihten itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde artan terör olaylarından dolayı PKK terör örgütüyle mücadelede önemli bir rol oynamıştır. Güvenlik korucuları köy muhtarının emri altında görev yapmakta olup, görev alanı vali veya kaymakamın onayı ile değiştirilebilmektedir (Arslan, 2018, s. 45-46). Güvenlik korucuları, 442 sayılı Köy Kanunu’nun ilgili maddelerine istinaden sorumlu oldukları köy sınırları içerisinde olmak kaydıyla kişilerin yaşamsal bütünlüğünü korumak, namus ve sahip oldukları eşyaların güvenliğini sağlamak için hizmet vermektelerdir. Görevleri esnasında güvenlik korucularına zorluk çıkartanlar, jandarmaya karşı gelmiş gibi cezai işlem görmektelerdir. Güvenlik korucuları 2016 yılına kadar köy korucusu olarak adlandırılmış, 2016 yılında çıkartılmış olan 676 sayılı KHK ile geçici köy ibaresi güvenlik şeklinde değiştirilmiştir. Güvenlik korucuları İçişleri Bakanlığı bütçesinden sağlanan ödenek doğrultusunda temin edilen silahlarla görev yapmakta ve meşru savunma durumunda silahını kullanmaya yetkililerdir. Güvenlik korucuları görevleri esnasında idari yönden köy muhtarına, mesleki yönden ise köyün bağlı bulunduğu Jandarma Komutanlığına tabilerdir (Köy Kanun’u, 1924).

Ülkemizde güvenlik korucusu istihdamına son yıllarda ciddi önem verilmeye başlanılmış yapılan yeni alımlarla birlikte 26 ilde toplamda 54.007 güvenlik korucusu hizmet vermeye devam etmektedir (www.amerikaninsesi.com, 24.05.2022).

1.3.3.7. Çiftçi Mallarını Koruma Bekçileri

Çiftçi mallarını koruma bekçileri, 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun hükümleri doğrultusunda görevlerini yerine getirmektedir. Ekili bulunan, kendiliğinden yetişen bütün bitkilerle, Orman Kanun’u kapsamına girmeyen ağaçlar, ziraat amaçlı kullanılan her türlü menkul ve gayrimenkul mallar, tarla ve bahçe yolları çiftçi mallarını koruma bekçilerinin koruma görevini üstlendiği alanlardır. Çiftçi mallarını koruma bekçileri, çiftçi mallarını korumak ve gözetlemek, çiftçi mallarına zarar verildiği tespit edildiği takdirde fiilin devamına engel olacak tedbirleri almak ve zararın tespitine yarayacak delilleri muhafaza altına almakla görevlilerdir. Çiftçi mallarını koruma bekçilerinin kanunda yazılı bulunan görevlerin dışında başka bir iş yapması ve

kendi görev bölgesi dışında görevlendirilmeleri yasaktır. Ancak doğal afetin mecburi kıldığı durumlarda idari açıdan bağlı oldukları yerin en büyük mülki amirinin talimatıyla görev bölgesi dışında ve kanunda belirtilen görevlerin dışında başka vazifeler yapabilmektedir. Çiftçi mallarını koruma bekçileri silahlı olarak görev yapmakta olup görev yapacakları silahlar devletin ilgili kurumları tarafından verilmektedir. Bekçiler, 442 sayılı Köy Kanunu'nun 77. maddesine istinaden meşru savunma hallerinde silah kullanmaya yetkililerdir (Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun, 1941).

1.4. Özel Güvenlik Kavramı

Özel güvenlik, belirli bir ücret karşılığında kişilerin, kurum ve kuruluşların, özel teşebbüsler ile mülklerin güvenliğini sağlamak amacıyla verilen hizmettir. İnsanlar, ilk çağlardan bu yana güvenlik ihtiyacı hissetmişlerdir. Dolayısıyla kişisel olarak birtakım savunma mekanizmaları geliştirmişlerdir. Güvenlik, toplumsal çerçeveden veya insanların oluşturmuş olduğu topluluklar açısından ele alındığında, dönemin şartlarına göre güvenlik ihtiyacını karşılamak isteyen insanlar tarafından güvenlik kurumlarının oluşturulduğu görülmektedir. İçinde bulunduğumuz dönemde de ülkeler, güvenlik ihtiyaçlarının bir kısmını kolluk bir kısmını ise özel güvenlik hizmeti ile karşılamaktadır. Bu bağlamda özel güvenlik, kamuya bağlı kolluk kuvvetlerinin yapmış olduğu emniyeti ve güvenliği sağlama işinin özel girişimler sonucunda kurulan ve yasal mevzuat çerçevesinde hizmet veren kuruluşlar tarafından yerine getirilen hizmet olarak ifade edilmektedir (Acun, 2018, s. 38).

ABD'de yayımlanmış olan Rand raporunda özel güvenlik kavramı, kamusal kolluk kuvvetleri aracılığıyla yapılmayan tüm koruma ve güvenlik işlerini belirli bir ücret karşılığında şahısların kendilerini veya özel mülklerini koruyan kişi ya da şirketler bütünü olarak tanımlanmıştır (Kakalik ve Wildhorn, 1971, s. 34). Özel güvenlik, devletlerin kendi kanunları kapsamında özel bir yasa ile kurulmuş olan ve sorumlu bulunduğu bölgede düzeni sağlayıp önleyici kolluk görevi olarak hizmet veren, sorumluluğu altındaki bölgeye yapılması olası saldırıları önlemekle görevli bulunan ayrıca görevli bulunduğu alanda suçluları ve şüphelileri yakalayarak olay yerinin güvenliğini sağlayan yetkili bir kolluk türüdür (Mil, 2014, s. 118-119).

Global çapta özel güvenlik, özel sektöre ve kamuya ait malların güvenliği, kamusal alanlara girişin ve çıkışın kontrolü, alarm sistemlerinin planlanması aynı zamanda bu sistemlerin bakımları, tramvay, metro gibi raylı sistemlerin emniyetini sağlamanın yanı sıra özel dedektiflik, silahlı kurye, devriye görevleri ve yakın koruma olarak da hizmet verebilmektedir (Ulaş, 2008, s. 11-12). Ülke sınırları içinde toplumun güvenliğini sağlamak amacıyla var olan güvenlik

teşkilatlarının büyük bir bölümü, profesyonel olarak yetişmiş kamu kolluk kuvvetlerinden oluşsa da bazı durumlarda güvenliğin sağlanması adına özel güvenlik şirketlerinden de istifade edilebilmektedir (Akıncı, 1990, s. 24).

Özel güvenlik yapılanmasının oluşması ve yaygınlaşmasının ardındaki en önemli neden, nüfusun artması, kentleşme ve şehirlerin kalabalıklaşmasının bir sonucu olarak artan suç oranları ve güven ortamının yok olmasıdır. Bu ve bunun gibi nedenlerden dolayı özel güvenlik hizmetleri dönemin şartları doğrultusunda değişip gelişim göstermektedir (Acun, 2018, s. 40).

1.4.1. Özel Güvenliğin Önemi

Devletlerin en önemli görevi kamu düzenini sağlamaktır. Devlet, kamu düzenini sağlayarak toplumu refah ve güven duygusu içerisinde yaşatmayı amaçlamaktadır. Devamlı bir gelişim içerisinde bulunan dünyada, hızlı kentleşme ve köyden kente göç dalgaları ile suç oranları artış göstermektedir. Artan nüfusla beraber beslenme ve barınma gibi zorunlu ihtiyaçların karşılanması gittikçe zorlaşmıştır. Bu durum güvenlik ihtiyacının da artmasına sebep olmuştur. Barınma, beslenme, eğitim gibi gereksinimleri karşılayabilmek için devlet eliyle yapılan girişimlerde eksik kalınan durumlarda özel eğitim, özel sağlık kuruluşları gibi oluşumlar devreye girerek bu açığı kapatmıştır. Aynı durum güvenlik konusu içinde geçerlidir. Devletlerin kendi eli ile gerçekleştirdiği güvenlik hizmetlerinin eksik kaldığı bazı noktalarda özel güvenlik hizmetleri devreye girmektedir. Gelişmiş ülkelerde şahıs ve kurumların güvenliklerinin sağlanması için özel güvenlik kuruluşlarının kurulması devletler tarafından teşvik edilerek destek sağlanmıştır (Şafak, 2000, s. 2).

1.4.2. Özel Güvenliğin Tarihsel Gelişimi

Güvenlik ihtiyacı, insanoğlunun varoluşundan bu yana en temel ihtiyaçlardan birisidir. Bu ihtiyacın bir neticesi olarak hizmet vermeye başlayan özel güvenliğin tarihi de eski zamanlara dayanmaktadır. Kişilerin canları ve sahip olduğu eşyaların güvenliğini sağlamaya yönelik özel güvenlik benzeri oluşumlar 13. yy.da ortaya çıkarken, 14. yy.da özel ordu birliklerinden yararlanılmaya başlanılmıştır. 18. yy.da ise ücretli olarak görev yapmakta olan askerler ön plana çıkmışlardır (Acun, 2018, s. 1).

Bu dönemde yaşamış olan insanlar, mallarını korumak için özel güvenlik hizmetlerinden yararlanmak suretiyle bazı tedbirlere başvurmuşlardır. Roma'da yangınlara karşı erken önlem alabilmek için şehri gözetleyen görevli kişiler bu duruma bir örnek teşkil etmektedir (Aktaş ve Polat, 2009, s. 46). Endüstri alanındaki gelişmelere bağlı olarak kırsalda yaşayan halk şehir merkezlerine göç etmeye başlamıştır. Bu durumun bir neticesi olarak şehir merkezlerindeki asayiş

olaylarında artış kaydedilmiştir. Bu artış karşısında devletler, kişi ve kurumların artan güvenlik ihtiyaçlarını istenilen seviyede karşılayamamış bu da özel güvenlik hizmetlerinin oluşumuna sebep olmuştur (Efe, 2009, s. 84).

Özel güvenlik hizmetleri, geçmişte bireylerin kişisel talepleri doğrultusunda yerine getirilen bir hizmetken, günümüzde özel bütçesi olan, şahıs, kamu kurum kuruluşları ve özel kuruluşlar gibi geniş bir hizmet sahasında verilen hizmet haline gelmiştir (Alpkutlu, 2017, s. 66). Ülkelerin, birbirleriyle aralarında sosyal, ekonomik ve politik açıdan farklılıklar bulunmakta olup bu farklılıklar ülkelerin güvenlik konseptinde de değişikliklere yol açmıştır. Bundan dolayı dünya genelinde özel güvenlik hizmetlerine dair yasal düzenlemeler ve faaliyetler birbirinden farklıdır (Filiz, 2006, s. 78).

Dünya geneli ele alındığında teşkilatlı ve profesyonel özel güvenlik uygulaması ilk defa 19. yy.da sanayi alanında yaşanan gelişmelere bağlı olarak doğan güvenlik ihtiyacıyla başlamıştır. Bunu izleyen süreçte, özel güvenlik hizmetinin verildiği ülkelerde STK'lar yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu kuruluşlar yaptıkları araştırmalar, seminerler, eğitimler, gazete ve dergi yayınları gibi faaliyetlerle özel güvenlik sektörünün gelişme sürecine destek olmuşlardır. İçinde bulunduğumuz dönemde ülkelerin çoğunda özel güvenlik hizmeti verilmektedir. Özel güvenlik hizmetini yerine getiren şirketlerden bazıları küreselleşmenin olumlu katkısıyla farklı ülkelerde de tanınır hale gelmiştir (Bektaş, 2019, s. 9-10).

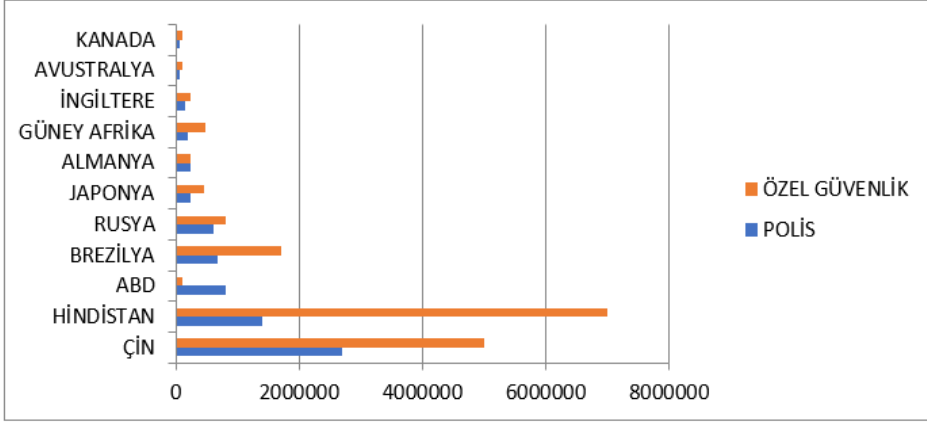
1.4.2.1. Dünyada Özel Güvenliğin Gelişimi

İnsanlar, kaygısızlık ve tehlike hali hissetmeden yaşamlarını sürdürmek istemektedirler. Bu bağlamda güvenlik hemen hemen herkes için ciddi öneme sahip gereksinimlerden birisidir. Bireyler, genel olarak güvenliklerini kaybettikleri takdirde sahip oldukları birçok şeyi kaybedeceklerini düşünmektedirler. Bu doğrultuda tehditlerden korunmak ve güvenliklerinin sağlanması için ciddi gayret göstermektedirler (Morgan, 2006, s. 1).

Coğrafi olarak farklılık gösteren bazı kavramlar zamanla birbirlerinden etkilenmişlerdir. Yaşanan bu etkileşimin sonucu olarak güvenlik faaliyetlerindeki bazı uygulamalar da değişime uğramış veya sonlandırılmıştır. Ayrıca dünya savaşları, hacli seferleri ve kavimler göçü gibi geniş bir etki alanına sahip olaylar da dünya üzerindeki tüm toplumları tesiri altında bırakmıştır. Bu durum, devletleri emniyet ve güvenlik alanında yeni tedbirler almaya yöneltmiştir (İlhan, 2015, s. 18).

Global çapta özel güvenlik sektörünün gelişim süreci ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Bireylerin, kurum ve kuruluşların temsilcileri güvenlik alanında her geçen gün daha da duyarlı hale gelmekte ve bunun sonucunda özel güvenlik

hizmetlerine olan talep de giderek artmaktadır (Uçkun, Yüksel ve Demir, 2012, s. 29). Özel güvenlik görevlilerinin sayısı dünya genelinde ciddi manada artış göstermektedir. Özel güvenlik hizmetlerini ifa eden özel güvenlik görevlilerinin sayısının yine güvenliği sağlamada önemli bir aktör olan polis sayısının üç katı olan ülkeler göze çarpmaktadır (Bektaş, 2019, s. 11-12).

Şekil 3. Özel Güvenlik ve Polis Sayısı Karşılaştırması
(www.statista.com, 2022)

Güvenliğin sağlanması için özel girişimlerden yararlanılması, günümüzdeki hali ile aynı yapıda olmasa bile geçmiş zamanlarda da kullanılmış olan bir uygulamadır. 1800’lü yıllarda ABD’de posta hizmeti görevini yerine getiren araçlara karşı olası tehditlerin önüne geçmek amacıyla kullanılmaya başlanan özel güvenlik hizmeti, günümüzde birçok ülkede kullanılmakta ve halen sirayet etmeye devam etmektedir. Bunu izleyen süre zarfında gelişmenin ve çevresel unsurların etkisiyle güvenlik ihtiyacı artmış, bu artış sonucunda özel mülklerin, özel alanların korunmasına doğru bir değişim geçirmiştir. Sanayi devriminin akabinde yaşanan gelişmelere bağlı olarak artmış olan güvenlik ihtiyacı günümüzde çok daha önemli bir hale gelmiştir. Dünya’nın birçok ülkesinde kolluk kuvvetlerinin varlığına rağmen, özel güvenlik kuruluşları faaliyet alanlarını genişletmeye devam etmişlerdir. Özel güvenlik ve benzeri yapılar zamanla askerî alanlar, kamu kurum ve kuruluşları ve bankalar gibi önemli bulunan çeşitli alanlarda hizmet vermişlerdir. Güvenlik ihtiyacının devletin ilgili organları dışında özel teşebbüslerden yararlanılarak sağlanması, ABD’nin ardından Birleşik Krallık ve diğer Avrupa ülkelerinin ardından tüm dünya ülkelerinde hızla yayılmıştır (Volkov, 2000, s. 485).

Özel güvenlik hizmetlerinden öncelikle kamu kurum ve kuruluşlarında istifade edilmeye başlanılmıştır. Demir yolu ulaşımında güvenliği sağlamakla görevli memurlar ile enerji alanında çalışan güvenlik görevlileri bu kapsamda örnek olarak gösterilebilmektedir (Bektaş, 2019, s. 13). İlk özel güvenlik şirketleri, 1850 yılında Amerika’da Allan Pinkerton tarafından kurulan şirketle, İsveç’te Philip Sorensen tarafından kurulan şirkettir. Allan Pinkerton tarafından 1850 yılında faaliyete geçirilen Pinkerton şirketi, dünyadaki en eski özel güvenlik şirketi olarak kabul edilmektedir. Günümüzde Pinkerton şirketi, tüm dünyada 40000’e yakın personelle koruma ve güvenlik hizmeti vermektedir (Acun, 2018, s. 42). Amerika ve İsveç’te başlayan özel güvenlik hizmetleri, çeşitli kurumların girişimleri ile hızlı bir şekilde gelişim sürecine devam etmiştir. Özel güvenlik sektöründe yaşanan bu gelişmeler, başta İngiltere olmak üzere diğer ülkelerde de hızla yayılmıştır. Almanya’da ise özel güvenlik sektörü, 1900’lerin başından itibaren düzenli olarak hizmet vermeye devam etmektedir (Derdiman, 2010, s. 23). Her ülkenin güvenlik anlayışının farklı olduğu, bu anlayış doğrultusunda verilen güvenlik hizmetinin ve istihdam edilen özel güvenlik personeli sayısının birbiriyle aynı olmadığı görülmektedir (İlhan, 2015, s. 59-60).

Tablo 3. Bazı Ülkelerdeki Özel Güvenlik Şirketi ve Personel Sayıları

Ülke	Şirket Sayısı	Personel Sayısı
Avusturya	200	6790
Belçika	146	18321
Çek Cumhuriyeti	2210	28101
Danimarka	413	5250
Estonya	70	4900
Fransa	4700	117000
Finlandiya	250	6000
Almanya	3000	170000
Macaristan	3900	80000
İtalya	1240	55000
Lüksemburg	10	2200
Polonya	3600	200000
Portekiz	92	28000
İspanya	998	89449
Hollanda	818	30000
İngiltere	1700	150000
İsviçre	300	8000
İsveç	280	17000

Dünya’nın birçok ülkesinde meydana gelen suçlara ait oranlar ele alındığında, kolluk kuvvetlerinin özellikle 20. yy.ın ortalarından itibaren artan suç olayları karşısında yetersiz kaldıkları görülmektedir. Kolluğun bu süreçte nitelikli ve organize suçlara kanalize olması sonucunda başlıca görevi olan genel

asayışı sağlama konusunda zaman zaman sıkıntılar yaşamaya başlamıştır. Güvenlik hizmetlerinin aksamaması için para naklinin gerçekleştirilmesi, spor müsabakalarının, sahne etkinliklerinin ve toplantı yapılan alanların güvenliğinin sağlanması gibi faaliyetler özel güvenlik şirketlerinin sorumluluğunda yerine getirilmeye başlanmıştır. Özel güvenlik hizmetlerinin genel kollukla kıyaslandığında bütçe açısından daha ekonomik olması bu hizmetlerin yaygınlaşma hızında olumlu etkiye sahiptir (Acun, 2018, s. 42-43).

Suç oranları, düzensiz nüfus artışı ve hızlı sanayileşmeyle birlikte artış göstermiştir. 11 Eylül 2001 tarihinde meydana gelen terör saldırısı sonrasında güvenliğin ne kadar önemli bir ihtiyaç olduğu bir kez daha anlaşılarak özel güvenlik sektörünün uygulamaları arttırılmıştır. Güvenlik tehditlerine ve olası risklere karşı alınan önlemler arasında özel güvenlik hizmetleri başlıca çözümlerden biri haline gelmiştir (Akgül, 2014, s. 6). Avrupa ülkelerinde özel güvenlik hizmetleri alanında son yıllarda meydana gelen gelişim süreci geçmiş dönemle kıyaslandığında çok hızlı bir şekilde olmaktadır. Özel güvenlik sektörünün yerine getirmiş olduğu hizmet, dünyanın diğer bölgelerinde olduğu gibi Avrupa’da da faaliyet alanlarını arttırmaya devam etmektedir. Her ne kadar Avrupa ülkelerinde uygulanmakta olan özel güvenlik eğitim sistemi, mevzuat açısından ülkemizden çok ileride olmasa da teşkilatlanma ve organize olma konularında daha profesyonel olmalarından dolayı ülkemizde yerine getirilen özel güvenlik hizmetlerine kıyasla daha ön planda yer almalarını sağlamıştır (Acun, 2018, s. 3-9).

1.4.2.2. Türkiye’de Özel Güvenliğin Gelişimi

İnsanların içinde bulunduğu şartların değişmesi ve insanlığın gelişmesinin doğal bir sonucu olarak güvenlik ihtiyacı gün geçtikçe artış göstermektedir. Bu ihtiyacın karşılanması, kamuya ekstra maliyet getirmektedir. Kamu üzerindeki mali yükün düşürülmesi amacıyla, şahıs ve kurumların özel güvenlik ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılacak parasal kaynağın devlet tarafından değil, hizmetten faydalanmak isteyen şahıs ya da kurumun karşılaması fikri, özel güvenlik hizmetlerinin ortaya çıkmasında önemli bir etken olmuştur (Uçkun ve diğerleri, 2012, s. 23).

Coğrafi olarak kritik bir noktada olan ve kozmopolit nüfus yapısına sahip olan Türkiye, küresel ve bölgesel güvenlik tehditlerine karşı sıkı önlemler almak mecburiyetindedir. Bu sebeple Türkiye’nin profesyonel özel güvenlik hizmetlerine olan talebi diğer ülkelere nazaran daha fazla durumdadır (Alpkutlu, 2017, s. 25). Özel güvenlik hizmetleri veren yapılar, devletin önem atfettiği kamu ve özel sektöre ait kurum ve kuruluşların tehdit, tehlike ve saldırı girişimlerine karşı güvenliklerinin sağlanması amacıyla kurulmakta ve faaliyette

bulunmaktadırlar (Güney, 2006, s. 31). Güvenlik hizmetlerine olan ihtiyaçlar, birçok alanda artış göstermektedir. Güvenliğe karşı tehdit unsurlarını oluşturan eylemlere karşı yapılacak olan müdahalenin gecikmesi sonucunda oluşabilecek zararlar göz önüne alınmaya başlanmıştır. Bu durum, Türkiye’de bireylerin ve kuruluşların güvenliğinin sağlanmasının özel girişimlerle karşılanmasına ve devletin bu kurumları desteklemesine yol açmaktadır (Şafak, 2000, s. 2).

Özel güvenlik, Türkiye özelinde değerlendirildiğinde genel kolluk kuvvetlerine takviye amaçlı hizmet veren ve sadece görevlendirilmiş olduğu alanda belirli yetkileri olan özel kolluk kuvvetleri olarak ifade edilmektedir. Türkiye’de özel güvenlik hizmetlerinin tarihi uzun bir geçmişe dayanmakta ve bu alanda tecrübeye sahip olduğu görülmektedir. İslamiyet’ten önceki Türk toplumlarında başlayan ve bu dönemlerden itibaren uzunca bir süre faaliyetine devam eden ahilik, esnaf yapılanması olarak bilinmesine rağmen zaman zaman güvenlik hizmeti görevini de üstlenmiştir (Acun, 2018, s. 43). Osmanlı’nın kuruluş döneminde işleyiş bakımından özel güvenlik uygulamalarıyla benzerlik gösteren birtakım faaliyetlerin olduğu anlaşılmaktadır. Çarşı, pazar, konak ve bedesten gibi yerlerin korunması için ücretli bekçiler görev yapmışlardır. Bu bekçilerin ücretleri, ilk başlarda bekçi ve hizmeti almak isteyen kişi veya kişiler arasında yapılan anlaşmaya göre belirlenerek hizmeti alan tarafından ödenmekteydi. Halk tarafından da benimsenen bu sistem, 1914 yılına kadar devam etmiş sonrasında ise çıkartılan yasayla birlikte denetimi ve idaresi belediyeye bırakılmıştır. Ancak bekçilerin ücretleri yine koruma hizmeti alan halk tarafından ödenmeye devam edilmiştir (Şeker ve Baytun, 2013, s. 328).

Osmanlı döneminde bir nevi kolluk kuvveti olarak görevini geceleri çalışmak suretiyle ifa eden ve yaptığı hizmetin karşılığı olarak ücretini görevli bulunduğu mıntıkadaki işyeri sahiplerinden temin eden “asesler” (gece bekçisi), işyeri sahiplerinin aldıkları güvenlik önlemlerine bir örnek teşkil etmektedir. 1914 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Hakkındaki Kanun ile asesler kaldırılmış ve yerine bekçilik kurumu kurulmuştur. Bekçiler ve asesler bazı yönleriyle birbirinden farklılık göstermesine rağmen ücret ve görev yönünden birbirlerine olan benzerlikleri göze çarpmaktadır (Bektaş, 2019, s. 16). Cumhuriyet dönemi Türkiye’inde özel güvenlik hizmetleri ilk defa 1950’li yıllarda ülke gündeminde yer almaya başlamıştır. 1957-1958 yıllarında Hirfanlı barajının inşaatı esnasında gerçekleştirilen sabotaj olayları ve devamında gelişen olaylar sonucunda özel güvenlik hizmetlerinden yararlanma düşüncesi 1966 senesinde MGK’da görüşülmüş ve Türkiye’de barajların korunması ve güvenliğinin sağlanması hususu gündeme gelmiştir (Gülcü, 2004, s. 3). 1970’li yıllarda yaşanan öğrenci olayları ve 1980’li yıllarda meydana gelen terör olaylarıyla beraber hâlihazırdaki kolluk kuvvetlerinin, kamu kurumlarının güvenliğini sağlama konusunda yetersiz

kaldığı anlaşılmıştır. Bunun sonucunda özel güvenlik hizmetlerinden yasal olarak yararlanılması için Milli Güvenlik Kurulu'nun önerisi doğrultusunda kanun hazırlıklarına başlanılmıştır (Acun, 2018, s. 44-45).

MGK'nın tavsiyesiyle 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun kabul edilmiş ve özel güvenlik hizmetleri ülkemizde resmî anlamda ilk kez 22 Temmuz 1981 tarihinde hizmet vermeye başlamıştır (Bektaş, 2019, s. 16-17). Bu süre zarfında Türkiye'de sanayinin gelişmesi ve artan insan gücü nedeniyle kırsaldan kent merkezlerine göçler yaşanmış, firmalar güvenliklerini sağlamak için özel güvenlik şirketlerinden yararlanmaya başlamışlardır. Özel güvenlik hizmetlerine artan talepten dolayı özel güvenlik şirketlerinin sayısında ciddi bir artış yaşanmıştır (Acun, 2018, s. 44-45).

2495 sayılı Kanun'un gelişen şartlara bağlı olarak güvenlik konusunda artan taleplere karşı yetersiz kalmasından dolayı yeni bir kanun yapılması fikri hâsıl olmuştur. Bu bağlamda, 6 Haziran 2004 tarih ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun kabul edilmiştir. Bu kanun ile kurumlar, kendi personelleri vasıtasıyla veya güvenlik hizmeti veren bir kurumdan hizmet satın almak suretiyle güvenlik ihtiyaçlarını karşılamaya başlamışlardır (BKKKGSHK, 1981; ÖGHDK, 2004).

Türkiye'de özel güvenlik faaliyetleri günden güne gelişme göstermektedir. Özel güvenlik hizmeti ve bu hizmeti yerine getiren sektörün durumu ele alındığında, özel güvenliğin yapısı ve önemi daha net bir şekilde ifade edilebilmektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Güvenlik Dairesi Başkanlığı'nın 16.05.2018 tarihinde yayınlamış olduğu verilere göre, Türkiye'de toplamda 1511 tane faaliyet izin belgesi alan şirket bulunmaktadır. Faaliyet izin belgesi alan eğitim kurumu sayısı 745' dir. Özel güvenlik izni alan 67.094 tane yer bulunmaktadır. Özel güvenlik sertifikası alan güvenlik görevlisi 1.017.580 kişidir. Özel güvenlik kimliğine sahip güvenlik görevlisi sayısı 686.616 kişidir. Özel güvenlik görevlisine tahsis edilen kadro sayısı 476.568'dir. Halen 270.845 özel güvenlik görevlisi hizmet vermektedir. Ayrıca alarm merkezi olarak faaliyet gösteren işletme sayısı 299'dur (Temelkuran, 2019, s. 58-59).

5188 Sayılı Özel Güvenlik Hizmetleri Kanunu Çerçevesinde Yürütülen Faaliyetler ile İlgili İstatistik Tablosu

Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesindeki Özel Güvenlik Kurumları ve Özel Güvenlik Görevlileri İstatistikleri

	Polis Bölgesi	Jandarma Bölgesi	Genel Toplam
Faaliyet İzin Belgesi Verilen Şirket Sayısı	1.508	3	1.511
Faaliyet İzin Belgesi Verilen Eğitim Kurumu Sayısı	743	2	745
Özel Güvenlik İzni Alan Yer Sayısı	59.158	7.936	67.094
Sertifika Alan ÖGG Sayısı	1.014.521	3.059	1.017.580
Kimlik Alan ÖGG Sayısı	578.873	107.743	686.616
Tahsis Edilen ÖGG Kadrosu	410.735	65.833	476.568
Mevcut ÖGG Sayısı	238.586	32.259	270.845
Kapanan/Kapatılan Şirket Sayısı	225	1	226
Kapanan/Kapatılan Eğitim Kurumu Sayısı	159		159
Alarm Merkezi Sayısı	298	1	299

Şekil 4. Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesindeki Özel Güvenlik Kurumlarının ve Özel Güvenlik Görevlilerinin İstatistikleri (Temelkuran, 2019)

Şekilde verilen bu bilgiler ışığında, özel güvenlik faaliyetlerine duyulan ihtiyaç ve verilen önem açık bir şekilde gözlemlenebilmektedir. Anadolu Ajansının internet sitesinde yer alan 23.08.2014 tarihli bir habere göre, ülkemizde yaklaşık olarak 250000 özel güvenlik görevlisinin çalıştığını bu sayıyla özel güvenlik görevlisi istihdamında Avrupa devletleri arasında ikinci sırada yer aldığı ve 3 milyar dolar cirosu olduğu ifade edilmiştir (<https://www.aa.com.tr>, 07.06.2022).

1.4.3. Özel Güvenlik Hizmetleri Kapsamında Hizmet Veren Kurum ve Kuruluşlar

Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'un Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 4'üncü ve 7'nci maddelerinde ifade edildiği şekliyle, ülkemizde özel güvenlik hizmetleri amacıyla faaliyet gösterebilecek kurum ve kuruluşlar dört ayrı yapıda kategorize edilmiştir:

- Özel Güvenlik Birimleri
- Özel Güvenlik Şirketleri
- Özel Güvenlik Eğitim Kurumları
- Alarm İzleme Merkezleri

Özel Güvenlik Birimleri: Bir kurum veya kuruluşun, güvenliğini sağlamak üzere gerekli izinler alındıktan sonra kendi bünyesinde kurmuş olduğu yapıdır. Oluşturulan bu yapıda ilgili kurumun istihdam ettiği kendi personeli görev

yapmakta olup bu hizmetten bir kâr amacı güdülmemektedir. İhtiyaç duyulması halinde ayrıca özel güvenlik şirketlerine hizmet gördürülebilmektedir.

Özel Güvenlik Şirketleri: Koruma ve güvenlik hizmetleri kapsamında ticari amaç güderek, 3. kişilere ve kurumsal niteliği bulunan yerlere danışmanlık, eğitim ve personel temini gibi faaliyetler sunan özel güvenlik kurumlarıdır.

Özel Güvenlik Eğitim Kurumları: Özel güvenlik görevlileri ve özel güvenlik şirketlerinde kurucu ve yönetici olarak çalışmak isteyen kişilere, özel güvenlik eğitimi vermek üzere İçişleri Bakanlığının izniyle kurulan ve faaliyet gösteren eğitim kurumlarıdır.

Alarm İzleme Merkezleri: Konut, işyeri ve tesislerin güvenliğini temin etmek maksadıyla, teknik ekipman kullanarak izleme görevini yerine getiren ve kontrol esnasında tespit edilen olumsuzlukları genel kolluğa bildiren merkezlerdir (ÖGHDKUİY, 2004).

1.4.4. Özel Güvenlik Personelinin Yetkileri

Yasalar çerçevesinde verilen haklar doğrultusunda bir faaliyeti gerçekleştirmeye, bir konuya müdahil olmaya veya mevcut duruma yönelik bir eylemde bulunma durumu yetki olarak tanımlanmaktadır. Başka bir deyişle yetki, hukuk normlarınınca yerine getirilmesi istenilen işleri yapabilme gücü anlamına gelmektedir. Yetki, mevzuata dayalıdır ve uygulamada sınırı bulunmaktadır. 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun doğrultusunda görevini icra eden özel güvenlik görevlisi, kendisine verilen görevleri yerine getirmemesi ya da görevinde sınırı aşarak ve abartarak yerine getirmesi halinde oluşacak tüm sorunlardan kendisi sorumlu hale gelecektir (Yalabık, 2006, s. 54).

1.4.4.1. Zor Kullanma Yetkisi

Zor kullanma, yaptığı eylemlerden dolayı yakalanması icap eden şahısları veya kanuna aykırı şekilde toplanmış ve dağıtılması gerekli olan kalabalığın direnmesi ve saldırıda bulunması durumunda, bu eylemleri etkisiz hale getirmek amacıyla kullanılan bedeni kuvveti veya maddi gücü ifade etmektedir (Derdiman, 2010, s. 156).

Bedeni kuvvet, direnen veya zorluk çıkartan şahıslara karşı veya nesneler üzerinde herhangi bir fiziki ekipmandan yararlanmadan direkt olarak kullanılan bedeni gücü ifade etmektedir. Bedeni kuvvet, en hafif zor kullanma yöntemi olarak da ifade edilmektedir. Maddi güç ise, direnen, zorluk çıkartan veya saldırı girişiminde bulunan şahıslara karşı direnmenin derecesine göre kullanılan kelepçe, cop ve göz yaşartıcı gazlardır (İnal, Ayhan, Şekeroğlu, Deniz ve Duygu, 2020, s. 42).

Diğer bir tanıma göre zor kullanma, kolluk kuvvetlerinin görevleri esnasında şahıs ile nesneler üzerinde ölçülü, kanunlara uygun olarak fiziksel ve psikolojik güç

kullanması olarak tanımlanmaktadır. Kolluk kapsamında zor kullanma faaliyeti, kamu düzeninin muhafaza edilmesi bozulduğu takdirde ise tekrardan tesis edilmesine yönelik işlemlerdir. Zor kullanmaya yönelik yetki, özel güvenlik teşkilatı personeline 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunla verilmiştir. Zor kullanma neticesinde istenilen etki sağlandığında uygulamaya son verilmektedir. Zor kullanma aşamasında yapılan işlemler şu şekilde sıralanmaktadır:

- **İhtar:** Görevde bulunan personelin, direnmeye devam eden şahıs veya şahıslara zor kullanacağı hususunda yapmış olduğu bilgilendirmedi.
- **Kalabalığı dağıtma:** Kolluk kuvvetleri, yapılan ihtarlar ıriayet etmeyen kişilerin, izin verilmeyen yerlere girmelerine engel olmak, olay çıkartmalarını önlemek aynı zamanda kalabalığı dağıtmak için barikattan ve kalkanlardan faydalanmaktadırlar. Bununla beraber, gerektiği durumlarda göz yaşartıcı gaz ve cop kullanabilmektedirler.
- **Kelepçe kullanma:** Kelepçe, zorluk çıkartan şahısların bileklerine takılan ve daire şekline sahip olan demir halkadır. Güvenlik görevlileri, kelepçeyi güvenlik tedbiri olarak kullanmaktadırlar. Kelepçe, hükümlülere, tutuklulara, zorluk çıkartarak görev yaptırmaya direnenlere ve kaçma potansiyeli bulunan kişilere ellerini kullanmalarına mani olmak amacıyla takılmaktadır (Yalabık, 2006, s. 54-55).

1.4.4.2. Silah Taşıma Yetkisi

Özel güvenlik teşkilatı personelleri, silahlarını adlarına düzenlenen görev kimlik kartı, silah taşıma belgesiyle birlikte görev bölgeleri ve süreleri içinde taşıyabilmektedirler. Bir silahın, kimlik kartı ve silah taşıma belgesi düzenlenen personel haricinde, bir başkası tarafından taşınması yasaktır. Ayrıca silah taşıma belgesi sahibi personelin, belgede kayıtlı olmayan başka bir silahı taşıması da kanunlara aykırıdır (Pelit, 1998, s. 63).

1.4.4.3. 2495 Sayılı Kanun’a Göre Silah Kullanma Yetkisi

Özel güvenlik personellerine silah kullanma yetkisi 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun’un 10. maddesi ile verilmiştir. 2495 sayılı Kanun kapsamında özel güvenlik personelleri, görev bölgeleri içerisinde silah taşıma ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanun’u doğrultusunda silah kullanma yetkilerine sahiptirler. Silah kullanma, zor kullanma yetkisinin en son aşaması olarak belirtilmektedir. Silah kullanma yetkisi kapsamında kullanılacak olan silahlar sadece tabanca olarak düşünülmemeli, her türlü ateşleyici ve patlayıcı özelliği olan aletler silah olarak tanımlanmaktadır (BKKKGSHK, 1981).

1.4.4.4. 5188 Sayılı Kanun’a Göre Silah Taşıma Yetkisi

26.06.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun kapsamında, özel güvenlik görevlisinin silah kullanabileceğine dair herhangi bir ifade yer almamaktadır. Ancak kanun kapsamında özel güvenlik personeli, silah bulundurma ile taşıma yetkisini madde 8’den ve kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30. maddelerinden almaktadır. 5188 sayılı Kanun’un getirdiği değişimler aşağıda sıralanmaktadır:

- Koruma ve güvenliğin sağlanması amacıyla fiziki tedbirlere ve güvenlik cihazlarına öncelik verilmektedir. Özel güvenlik komisyonu, orantılılık ilkesi doğrultusunda kişiler üzerinde vücut bütünlüğüne zarar vermeyecek şekilde kimyasalların kullanılmasına izin verebilmektedir. Alınan bu önlemlerin yeterli olmayacağının anlaşılması durumunda, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun kapsamında yarı otomatik tabancaların bulundurulmasına ve taşınmasına özel güvenlik komisyonunca karar verilmektedir. Yine komisyon tarafından, özel güvenlik personellerinin hangi koruma ile güvenlik hizmeti için ne miktarda ve özellikte ateşli silah bulundurulabileceği belirlenmektedir.
- Özel güvenlik personellerinin koruma ve güvenlik hizmetlerinde kullanacağı silahlar ile teçhizatlar ilgili kişi ya da kurumlar tarafından sağlanmaktadır. Özel güvenlik şirketlerinin ateşli silah alması ve bulundurması yasaklanmıştır. Fakat para ile değerli eşya nakli, personellerin silah eğitimi, geçici süreyle yerine getirilen koruma ve güvenlik hizmetlerinde kullanılmak üzere komisyon kararı ve valiliğin onayı ile silah alma ve taşıma yetkisi verilebilmektedir. Her ateşli silah için “Özel Güvenlik Silah Taşıma/Bulundurma Belgesi” düzenlenmektedir. Silahla görevini ifa edecek olan özel güvenlik görevlisi, kimlik kartı ve görev belgesiyle birlikte bu belgeyi de bulundurmak zorundadır.
- Yenilenen kanun neticesinde, eğitim ve öğretim kurumlarında, sağlık hizmeti verilen binalarda, talih oyunlarına yönelik faaliyette bulunulan yerlerde ve alkol tüketilen mekânlarda silahlı özel güvenlik görevlisinin istihdam edilmesine izin verilmemektedir. Ayrıca özel güvenlik personelleri; özel toplantılarda, spor karşılaşmalarında, konser ve benzeri sahne etkinliklerinde silahlı olarak görev yapamamaktadırlar. Özel güvenlik personellerinin yerine getirdiği görevin niteliği, uzun namlulu silahları bulundurmayı ve taşımayı gerektiriyorsa, valilikler tarafından Genelkurmay Başkanlığının görüşleri alınarak uzun namlulu silahların niteliği ve adedi özel güvenlik komisyonu tarafından belirlenmektedir (ÖGHDKUİY, 2004).

5188 sayılı kanunda, özel güvenlik görevlilerinin silah kullanabileceğine dair herhangi bir hüküm bulunmasa da özel güvenlik görevlileri görevlerini ifa ederken kendilerine karşı eylemde bulunulması halinde, bu direnişi kıramaz aynı zamanda vücut bütünlüğü bakımından da tehlikeye düşerse, 5237 sayılı TCK'nın 25. maddesinde yer alan meşru savunma ve zorunluluk hali kapsamında silah kullanması durumunda, bu eyleminden sorumlu olmayacaktır (Derdiman, 2010, s. 172).

1.4.4.5. Kimlik Sorma Yetkisi

Kimlik sorma ve kimlik tespit etme işlemleri birbirlerinden farklı kavramlardır. Kimlik tespit etme kavramı, kişinin kolluk güçleri tarafından kayıtlara geçirilmesi anlamını taşımaktadır. Ancak kimlik sorma kavramı, bu anlamı taşımamaktadır. Kimlik sorma, kolluğun suç işlenmesini engellemek veya gerçekleştirilmiş suçların faillerini yakalamak için yaptığı bir işlemdir (PVSK, 1934).

Özel güvenlik görevlileri, 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'un 7. maddesinin b ve f bentleri kapsamında toplantı, konser, spor müsabakaları, sahne etkinlikleri, cenaze ve düğün törenleri gibi halkın yoğun olarak bir arada bulunduğu yerler ile havaalanı, liman, tren garı, istasyon ve otobüs terminali gibi toplu olarak ulaşım hizmetinin yerine getirildiği alanlarda kimlik sorabilmektedir. (Derdiman, 2010, s. 134).

Özel güvenlik görevlisi korumakla yükümlü olduğu kurum ve kuruluşun sınırları içerisinde ve görevli olduğu süre zarfında önleme amaçlı kimlik sorabilmektedir. Özel güvenlik görevlisi, kimliğini göstermeyen kişilerin, görev yaptığı alana girmesine müsaade etmemeli ve genel kolluğa bilgi vermelidir (Yalabık, 2006, s. 59).

1.4.4.6. Emanete Alma Yetkisi

Sahipleri tarafından terk edilmiş, unutulmuş eşyaları veya arama esnasında delil sayılabilecek, tehlikeli olabilecek eşyaları, özel güvenlik görevlileri emanete alabilmektelerdir. Özel güvenlik görevlisi, emanete aldığı eşya hakkında tutanak tanzim etmelidir. Bu tutanak, eşyanın özelliklerini ve içeriğini detaylı bir şekilde belirtmeli ve emanete alan personelin imzasını içermelidir. Özel güvenlik görevlileri, arama esnasında suç kapsamında sayılan, delil olabilecek ve tehlikeli sayılan eşyaları emanete aldıkları takdirde mutlaka genel kolluk kuvvetlerine bildirimde bulunmalılardır (www.degisimhukuk.com, 14.06.2022).

1.4.4.7. Yakalama Yetkisi

Hukuki açıdan yakalama, yargıç kararı olmaksızın sanığın özgürlüğünün kısıtlanması olarak tanımlanmaktadır. Yani suç işlediği ispatlarla belgelenmiş veya şüpheli konumda bulunan şahısların, yargılanma süreci başlamadan önce tedbir amaçlı hürriyetinden alıkonulmasıdır (Akalin, 2011, s. 2505). Özel güvenlik personellerinin yakalama yetkisi 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'un 7. maddesinde belirtilmiştir. Bu kanuna göre özel güvenlik personelleri, yakaladıkları şüpheliyi seri bir şekilde, zaman kaybetmeden genel kolluk kuvvetlerine bildirmek ve teslim etmek zorundadırlar (ÖGHDK, 2004).

1.4.4.8. Arama Yetkisi

Özel güvenlik görevlileri, görevli bulundukları alana girmek isteyenlerin geçişine, kişileri duyarlı kapıdan geçirerek, el dedektörüyle üzerlerini arayarak ve sahip oldukları eşyaları X-Ray cihazından geçirip kontrolünü sağladıktan sonra izin vermektedir. Özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun kapsamında verilen bu arama yetkisini teknik araç ve gereçlerle yapması gerekmektedir. Özel güvenlik görevlileri, sadece spor müsabakalarında spor alanına giriş kısmında mülki amirin yazılı emrine istinaden genel kolluğun gözetimi ve denetiminde olmak kaydıyla elle üst arama yapabilmektelerdir. Bunun dışında, teknik araç ve gereç kullanmadan elle üst arama yapması durumunda, Türk Ceza Kanun'u kapsamında suç işlemiş sayılmaktadır (ÖGHDK, 2004; SŞDÖDK, 2011).

1.4.5. Özel Güvenlik Teşkilatları Personelinin Eğitimi

Üzerinde uzun bir süre çalışılarak hazırlıkları yapılan ve özel güvenlik sektörünü ilgilendiren kanun taslağı, 10 Haziran 2004 tarihinde 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun olarak TBMM'de kabul edilip Cumhurbaşkanı tarafından onaylanmış, 26 Haziran 2004 tarih ve 25504 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe konmuştur. İlgili yasa yapılırken, Dünyadaki özellikle de Avrupa Birliği'ndeki ülkelerin yasaları değerlendirilmiş ayrıca Türkiye'nin siyasi, ekonomik, hukuki, demografik yapısı da göz önünde bulundurularak demokratik şekilde yürütülen bir katılım sonucu hazırlanmıştır. Avrupa ölçülerinde, kısa ve yalın bir düzenleme ile bu kanun özel güvenlik alanında birçok yenilik meydana getirmiştir. Bu yasada, özel güvenlik personeline verilecek olan eğitime ciddi önem verilmektedir. Özel güvenlik görevlisi olacak kişilere verilecek eğitimin amacı, eğitimde yer alan dersler, eğitimin içeriği gibi konular ciddi önem arz etmektedir (Yalabık, 2006, s. 59-60).

1.4.5.1. Eğitimin Amacı

Özel güvenlik personellerinin eğitimindeki temel amaç, eğitim verilen personel adaylarının belirli hedefler kapsamında gelişim sağlayarak güvenlik sektörüne kazandırılmasıdır. Mevzuat kapsamında verilen görevleri, talep edilen doğrultuda yapması istenilen özel güvenlik personeli, ilk olarak görevinin yükümlülüklerini ve görev esnasında yapılması gerekli olan işleri iyi düzeyde bilmesi gerekmektedir. Eğitim esnasında, özel güvenlik görevlisi adaylarına görev ve yetkilerinin nelerden oluştuğu, görevdeyken yararlanılan yetkilerin hangi kanun ve yönetmelik kapsamında olduğu, görev esnasında hangi güvenlik sistem ve cihazlarından yararlanıldığı, görev yapılırken karşı karşıya kalınan zorlu ve acil durumlarda nasıl davranılması gerektiği gibi konularda yetiştirilmeleri hedeflenmektedir. Bu bağlamda özel güvenlik personelinin, görevinin ve yetkisinin bilincinde, mevzuata hâkim, nitelikli bir eğitim sürecinden geçmiş aynı zamanda meydana gelebilecek her türlü saldırıya karşı tedbirli olması önem arz etmektedir. Bu ifadelerden özel güvenlik görevlisinin, güvenlik tedbirlerini iyi uygulamasını ve yerine getirdiği hizmetin başarılı olmasını sağlayan unsurun almış oldukları eğitim olduğu anlaşılmaktadır (Yalabık, 2006, s. 60-61).

1.4.5.2. Eğitimde Verilecek Ders Konuları

Özel güvenlik görevlisi adaylarına eğitim aşamasında verilecek olan dersler; özel güvenlik mevzuatına uygun, kişilerin anlayabileceği şekilde sade ve açık olması gerekmektedir. Çünkü özel güvenlik eğitim merkezlerinde eğitim alan özel güvenlik görevlisi adaylarına verilecek olan eğitim hizmetinin süresi oldukça kısadır. Dar bir süre zarfında kişilere ağır ve sıkıcı gelebilecek eğitim yarar sağlamayacaktır (Yalabık, 2006, s. 62).

Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'un 14. maddesine göre, özel güvenlik görevlilerine verilecek eğitim süresinin 120 ders saati olduğu, yenileme eğitiminin ise 60 saatten az olmamak kaydıyla düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Bünyesinde güvenlik fakültesi ya da meslek yüksekokulu bulunan üniversitelerin bu bölümlerinden mezun olan öğrencilerde 5 yıl süreyle silah eğitimi hariç olmak üzere özel güvenlik temel eğitimi şartı aranmaz. Özel güvenlik eğitimi üniversitelerin 2 yıl süreyle eğitim veren özel güvenlik ve koruma programlarından alınabileceği gibi belirli bir ücret karşılığında İçişleri Bakanlığı tarafından veya bakanlığın izni doğrultusunda eğitim veren özel eğitim kurumlarından da alınabilmektedir. Bu eğitim, Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'un Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin ek 11. maddesinde yer alan ve tablo 4 ile gösterilen derslerden oluşmaktadır (ÖGHDK, 2004; ÖGHDKÜİY, 2004).

Tablo 4. Özel Güvenlik Eğitiminde Verilen Derslerin İsimleri
(ÖGHDKUİY, Md. Ek 11)

S. N	Ders	Saat	Yöntemi	Uzman Öğreticinin Niteliği	Program
1	Özel Güvenlik Hukuku ve Kişi Hakları	20	Etkileşimli Öğrenme	En az 5 yıl mesleki deneyimi bulunan mülki idare amiri, hâkim, savcı, avukat ve 4 yıllık yüksekokul mezunu olan genel kolluk kuvvetleri çalışanları ve bu kolluk kuvvetlerinden emekli olanlar	5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun, özel güvenlik görevlisinin yetkileri, yetkilerin kullanılış şartları, yetkiler karşısında kişi hakları, İş Kanun'u ve işçi hakları, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanun'u, özel güvenlik yetkilerinin aşılması durumunda TCK' ye göre uygulanacak yaptırımlar
2	Güvenlik Tedbirleri	20	15 saat Teorik, 5 Saat Uygulama	4 yıllık yüksekokul mezunu olan ve genel kolluk kuvvetlerinde en az 5 yıl hizmet deneyimi olanlar	Kontrol ve nokta hizmetleri ile devriye görevleri; yakalama, arama, el koyma, muhafaza altına alma, zor kullanma, tutanak tanzim edilmesi, temel uyuşturucu madde bilgileri, olay yerine ilk gelen ekibin yapması gerekenler ve olay yerinin önemi, şüpheli kişi, paket ve eşyalarda alınması gereken önlemler
3	Güvenlik Sistem ve Cihazları	5	Tümü Uygulama	Elektrik Elektronik Mühendisi veya güvenlik sistemleriyle ilgili sertifika sahibi olanlar	Duyarlı kapı, el tipi metal dedektörü, X-RAY cihazı, fiziki güvenlik sistemleri, CCTV, CACS, patlayıcı ve uyuşturucu madde tespit dedektörü ve güvenlik sektöründe kullanılan güncel teknolojik sistemler

4	Temel İlk Yardım	10	6 Saat Teorik, 4 Saat Uygulama	Tıp doktoru veya ilk yardım eğitici sertifikasına sahip 4 yıllık yüksekokul mezunu sağlık personeli veya ambulans acil bakım teknikeri olmak	İlk yardımın tanımı, temel amacı, olay yerinin değerlendirilmesi, temel yaşam desteği; kanama, şok ve yaralanmalar; yanık, donma ve sıcak çarpmaları; kırık, çıkık ve burkulmalar; koma, zehirlenmeler, hasta ve yaralı taşıma teknikleri, hayvan ve böcek ısırıklarında yapılması gerekenler
5	Yangın Güvenliği ve Tabii Felaketlerde Müdahale Tarzı	8	Etkileşimli Öğrenme	En az 5 yıllık hizmet deneyimine sahip itfaiye görevlisi veya 4 yıllık yüksekokul mezunu olan sivil savunma uzmanı olmak	İtfaiye teşkilleri, yanma ve yangın, yangın sebepleri, doğalgaz, LPG, akaryakıt yangınlarına yönelik önleyici tedbirler, söndürücü maddeler, söndürme ilkeleri, söndürme cihazları, yangın dolapları, yangın türleri, tabii felaketlerde yardım ve kurtarma yöntemleri
6	Uyuşturucu Madde Bilgileri	2	Etkileşimli Öğrenme	4 yıllık yüksekokul mezunu olan ve genel kolluk kuvvetlerinde en az 5 yıl hizmet deneyimi olanlar	Uyuşturucu madde türlerinin genel olarak tanınması
7	Etkili İletişim	12	Etkileşimli Öğrenme	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Halkla İlişkiler, Psikoloji veya İletişim alanında 4 yıllık yüksekokul mezunu olmak veya bu konularda yüksek lisans ya da doktora yapmış olmak	İletişim teknikleri, empati ve sempati kavramları
8	Kalabalık Yönetimi	10	4 Saat Teorik, 6 Saat Uygulama	4 yıllık yüksekokul mezunu olan ve genel kolluk kuvvetlerinde en az 5 yıl hizmet deneyimi olanlar veya konuyla ilgili hizmet içi eğitim sertifikası sahibi olanlar	Toplum psikolojisi hakkında teorik bilgiler, grup oluşumu, grup dinamiği, grup içerisinde çatışma nedenleri ve çatışmayı önleme yöntemleri, kalabalık oluşumu ve özellikleri, kalabalık türleri, pratik olarak önleme ve müdahale esasları, cop kullanma, göz yaşartıcı gazların özellikleri ve korunma yöntemleri

9	Kişi Koruma	9	Tümü Uygulama	4 yıllık yüksekökol mezunu olan ve genel kolluk kuvvetlerinde en az 5 yıl hizmet deneyimi ya da konuyla ilgili hizmet içi eğitim sertifikası sahibi olanlar	Kişi korumanın temel ilkeleri, önemli kişilere yönelik saldırı ya da suikastlarda alınacak tedbirler, yaya ve araçla koruma düzenleri ile öncü güvenlik çalışmaları
10	Genel Kollukla İlişkiler	4	Etkileşimli Öğrenme	4 yıllık yüksekökol mezunu olan ve genel kolluk kuvvetlerinde en az 5 yıl hizmet deneyimi olanlar	Genel kolluk kuvvetlerinin tanımı, görev, yetki ve sorumlulukları, genel kolluk-özel kolluk ilişkileri ve bunun suçu önlemedeki yeri ve önemi, özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk mensuplarına yardımcı olma yükümlülüğü, genel kolluğun özel güvenlik faaliyet alanına girerken uyması gereken kurallar ve istisnai durumlar
11	Silah Bilgisi ve Atış	20	15 Saat Teorik, 5 Saat Uygulama	4 yıllık yüksekökol mezunu olan ve genel kolluk kuvvetlerinde, TSK muharip sınıflarında asgari 5 yıl hizmet deneyimi veya konuyla ilgili hizmet içi eğitim sertifikası sahibi olanlar	Silah mekaniği, silah temizliği ve bakımı, silah atışı ile kişisel güvenlik açısından dikkat edilecek hususlar

1.4.6. Özel Güvenlik Görevlilerinin Faaliyet Alanı

Özel güvenlik görevlileri, bir suçun sanığı durumunda bulunan veya suç işlemesinden kuvvetli bir şekilde şüphe duyulan birey veya bireylerin takibinden, dışarıdan meydana gelebilecek ya da meydana gelen tehdit ve tehlike içeren durumlar için önlem almakla sorumlu olup bununla birlikte kişi koruma, değerli eşya ve para nakli gibi belirli bir yol planı içeren durumlarda faaliyet gösterilecek güzergâh boyu görevli sayılırlar. Kişi koruma görevini ifa eden özel güvenlik görevlilerinin görev alanı, koruma hizmetini alan kişi ile birlikte olduğu süre içerisinde ülke geneli, koruma hizmetini alan kişi ile birlikte olunmadığı süre zarfında ise koruma hizmeti verilen ilin sınırlarıdır (ÖGHDK, 2004).

Özel güvenlik görevlileri, görev yaptıkları kişi veya kurum ve kuruluşlar tarafından alınan özel güvenlik faaliyet izni çerçevesinde, mevzuatça verilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdürler. Yapmakla mükellef oldukları görevin niteliği ve görev bölgeleri özel güvenlik faaliyet izninde belirtilmektedir. Bundan dolayı görev bölgesi, herhangi bir yerleşkede bulunan güvenlik noktası olabileceği gibi belirli bir güzergâh planı içeren devriye görevi veya içerik bakımından daha fazla işlemler içeren bir organizasyon olarak da yer alabilmektedir (Temelkuran, 2019, s. 65).

II. BÖLÜM

BULGULAR VE TARTIŞMA

Çalışmanın bu bölümünde, Kilis ilinde ikamet eden yerel halkın özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeyini tespit etmek amacıyla yapılan anket çalışmasının sonucunda elde edilen bulgulara ve gerçekleştirilen analizlere yer verilmiştir. Araştırmanın bulgular bölümü 15 alt başlıktan oluşmaktadır. Ankete katılım sağlayan yerel halktan toplanan veriler Yüzde ve Frekans Analizi, One Way Anova Analizi, T-Testi ve Korelasyon Analizi gibi analizlere tabi tutulmuştur. Bu bağlamda araştırmada yer alan katılımcıların demografik özelliklerinin tespit edilmesi amacıyla yüzde ve frekans analizlerinden yararlanılmıştır. Ayrıca, yerel halkın özel güvenlik hizmetlerini ve görevlilerini algılama düzeylerine yönelik faktörleri belirlemek için keşfedici faktör analizi uygulanmıştır. Elde edilen dört boyut; “Olumlu Tutum Algısı”, “Olumsuz Tutum Algısı”, “Liyakat ve Yetkinlik Algısı”, “Güven ve Etkinlik Algısı” olarak isimlendirilmiştir. Gerekli testlere geçilmeden önce verilerin normal dağılıp dağılmadığını belirlemek için basıklık ve çarpıklık değerleri ile normallik testi (Kolmogorov-Smirnov) değerleri incelenmiştir. Söz konusu değerler incelendiğinde basıklık çarpıklık değerlerinin -2, +2 aralığında yer alması normallik için kabul edilebilir olduğundan (George ve Mallery, 2010, s. 11) çalışma için parametrik testlerden olan bağımsız Örneklem T-Testi ile Anova testine geçilmiştir.

2.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Yönelik Bulgular

Katılımcıların demografik özelliklerinin tespit edilmesine yönelik olarak altı soru (cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim durumu, aylık gelir düzeyi, meslek) sorulmuş olup, bu sorulara verilen yanıtlar üzerinden elde edilen bulgular Tablo 5’de yer almaktadır. İlgili tabloya göre araştırmaya katılan katılımcıların %36,7’si kadınlardan, %63,3’ü erkeklerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan katılımcıların %56,1’i evli %43,9’u bekardır. Araştırmaya katılan katılımcıların %22,6’sı 19-25, %44,3’ü 26-35, %22,4’ü 36-45, %10,8’i ise 46 yaş ve üzeri yaş aralığındadır. Araştırmaya katılan katılımcıların %8,4’ü ilköğretim, %33,3’ü ortaöğretim, %30’u ön lisans, %21,3’ü lisans, %7’si yüksek lisans mezunu olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %15,8’i 2025 ve altında gelire sahip iken, %16,9’u 2026-3500 TL gelire, %15,5’i 3501-4500 TL gelire, %24,1’i 4501-5500 TL gelire ve %26,8’i 5501 TL ve üzeri gelire sahip olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan araştırmaya katılan katılımcıların %6,8’inin çalışmıyor olduğu, %15,4’ünün öğrenci, %25,9’unun memur, %15,6’sının emekli, %17,9’unun işçi, %8,6’sının sağlık çalışanı, %9,7’sinin esnaf olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	n	%
Kadın	174	36,7
Erkek	300	63,3
Toplam	474	100
Medeni Durum	n	%
Evli	266	56,1
Bekar	208	43,9
Toplam	474	100
Yaş	n	%
19-25 yaş	107	22,6
26-35 yaş	210	44,3
36-45 yaş	106	22,4
46 ve üzeri	51	10,8
Toplam	474	100
Eğitim Durumu	n	%
İlköğretim	40	8,4
Ortaöğretim	158	33,3
Ön lisans	142	30,0
Lisans	101	21,3
Yüksek Lisans	33	7,0
Toplam	474	100
Aylık Gelir	n	%
2025 ve altı	75	15,8
2026-3500 TL	80	16,9
3501-4500 TL	78	15,5
4501-5500 TL	114	24,1
5501 ve üzeri	127	26,8
Toplam	474	100
Meslek	n	%
Çalışmıyor	32	6,8
Öğrenci	73	15,4
Memur	123	25,9
Emekli	74	15,6
İşçi	85	17,9
Sağlık çalışanı	41	8,6
Esnaf	46	9,7
Toplam	474	100

2.2. Katılımcıların İkamet Süresi ve Mahallelerine Yönelik Bulgular

Araştırmaya katılan katılımcıların ikamet sürelerinin belirlenmesine yönelik sorularda %11,4'ünün 1 yıl ve daha az, %41,8'inin 2-4 yıl, %15,4'ünün 5-7 yıl, %7,4'ünün 8-10 yıl, %24,1'inin ise 11 yıl ve üzerinde Kilis ilinde ikamet ettikleri belirlenmiştir. Bu katılımcıların %23'ü Necmettin Erbakan Mahallesinde, %20'si

M. Rıfat Kazancıoğlu Mahallesinde, %19,2'si Albay İbrahim Karaoğlanoğlu Mahallesinde, %6,8'i Ekrem Çetin Mahallesinde ve %31'inin diğer mahallelerde ikamet ettiği belirlenmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların İkamet Süresi ve Mahalleleri

İkamet Süresi	n	%
1 yıl veya daha az	54	11,4
2-4 yıl	198	41,8
5-7 yıl arası	73	15,4
8-10 yıl	35	7,4
11 yıl ve üzeri	114	24,1
Toplam	474	100
Mahalle	n	%
Diğer	147	31,0
Necmettin Erbakan	109	23,0
M. Rıfat Kazancıoğlu	95	20,0
Albay İbrahim Karaoğlanoğlu	91	19,2
Ekrem Çetin	32	6,8
Toplam	474	100

2.3. Verilerin Dağılımına İlişkin Normallik Testi

Çalışmada ilgili analizlere geçilmeden önce verilerin istatistiksel yönetime uygunluğunun tespiti amacıyla SPSS programı ile verilerin dağılımı kontrol edilmiş, dağılımın basıklık ve çarpıklık değerleri incelenmiştir. Çarpıklık (skewness), bir dağılımın normal dağılıma göre simetrik ya da çarpık olup olmadığının ölçüsüdür. Basıklık (kurtosis), normal dağılım eğrisinin ne kadar dik veya basık olduğunu tespit etmektir (Özdamar, 2004, s. 528).

Literatürde bu değerlere ilişkin olarak kesin kabul görmüş standart değerler bulunmamasıyla birlikte basıklık ve çarpıklık değerleri ± 2 ve ± 7 aralıklarında olduğunda, verilerin normal dağılım sergiledikleri belirtilmiştir (Chou ve Bentler, 1995, s. 76-99; Curan, West ve Finch, 1996, s. 16-19).

Tablo 7'de görüldüğü üzere basıklık (Skewness) ve çarpıklık (Kurtosis) değerleri -2 ile +2 değerleri arasında yer almaktadır. Yapılan hesaplamalar sonucunda Olumlu Tutum Algısı (OLTA) ölçeğinin basıklık değeri (-,395), çarpıklık değeri (-,212), Olumsuz Tutum Algısı (OZTA) ölçeğinin basıklık değeri (-,621), çarpıklık değeri (-,079), Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) ölçeğinin basıklık değeri (-,003), çarpıklık değeri (-,549), Güven ve Etkinlik Algısı (GETA) ölçeğinin basıklık değeri (-,126), çarpıklık değeri (-,522) olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7. Verilerin Dağılımına İlişkin Normallik Testi

		Kolmogorov Smirnov		
	N	Çarpıklık	Basıklık	p
OLTA	474	-,212	-,395	,000
OZTA		-,079	-,621	,000
LİYA		-,549	-,003	,000
GETA		-,522	-,126	,000

2.4. Katılımcıların Özel Güvenlik Hizmetleriyle İlgili Olarak Algı Düzeylerine Yönelik Boyutların Belirlenmesine İlişkin Bulgular

Faktör analizi (FA), birbiriyle ilişkili olan çok sayıda değişkenin bir araya getirilmesi suretiyle, kavramsal olarak az sayıda anlamlı yeni değişkenler (faktörler, boyutlar) bulmayı ve keşfetmeyi amaçlayan çok değişkenli bir istatistik olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk, 2002, s. 472). Tablo 8’ de faktör analizi sonucu görülmektedir. Araştırma kapsamında düzenlenen anket 35 sorudan oluşmaktayken 6 soru faktör yükünün 0,400’dan düşük olmasından dolayı değerlendirmeye alınmamıştır. Tabloya göre faktör analizi sonucunda yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeylerinin 4 boyut ve 29 önermeye sahip olduğu tespit edilmiştir. Faktör analizinde ortaya konulan boyutlara ait öz değerler ile toplam açıklanan varyans değeri verilmiş ve önermelerin faktör yüklerinin 0,475 ile 0,833 arasında değerler aldığı sonucuna varılmıştır. Bu işlemler neticesinde oluşturulan birinci boyut “Olumlu Tutum Algısı” (OLTA) olarak adlandırılmış ve bu boyutun on önermeye sahip olduğu belirlenmiştir. Oluşturulan ikinci boyut “Olumsuz Tutum Algısı” (OZTA) olarak adlandırılmış bu boyutun da beş önermeye sahip olduğu belirlenmiştir. Oluşturulan üçüncü boyut “Liyakat ve Yetkinlik Algısı” (LİYA) olarak adlandırılmış ve altı önermeye sahip olduğu belirlenmiştir. Oluşturulan dördüncü boyut ise “Güven ve Etkinlik Algısı” (GETA) olarak adlandırılmış olup bu boyutun da sekiz önermeye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8. Faktör Analizi Sonuçları

Maddeler	Faktör Yükleri			
	Olumlu Tutum Algısı	Olumsuz Tutum Algısı	Liyakat ve Yetkinlik Algısı	Güven ve Etkinlik Algısı
Özel Güvenlik Görevlileri'nin bireylerle iletişim kurmadaki becerisi yeterli düzeydedir.	0,803			
Özel Güvenlik Görevlileri yerine getirdiği görevle ilgili kamuoyunu bilgilendirmektedir.	0,766			
Özel Güvenlik Görevlileri davranışlarıyla toplumda insanlara iyi örnek olmaktadır.	0,738			
Özel Güvenlik Görevlileri Türkçe'yi iyi kullanmaktadır.	0,734			
Özel Güvenlik Görevlileri suça karışmış bireylere bile nazik davranmaktadır.	0,733			
Özel Güvenlik Görevlileri insanlara karşı yardımseverdir.	0,657			
Özel Güvenlik Görevlileri'nin halkı bilgilendirmeye yönelik yaptığı faaliyetlerden memnundur.	0,614			
Özel Güvenlik Görevlileri olaylar karşısında soğukkanlı davranmaktadır.	0,586			
Özel Güvenlik Görevlileri görevini yürütürken yerel halka tarafsız davranmaktadır.	0,577			
Özel Güvenlik Görevlileri'nin görevini yaparken kendilerine olan güveni yüksektir.	0,513			
Özel Güvenlik Görevlileri görevi gereği sürekli problemlili insanlarla ilişki içinde olması nedeniyle bazı zamanlarda kişilik sorunları yaşayabilmektedir.		0,829		
Özel Güvenlik Görevlileri olaylar karşısında çabuk tahrik olmaktadır.		0,812		
Özel Güvenlik Görevlileri insanlara sert davranmaktadır.		0,788		
Özel Güvenlik Görevlileri toplumda nüfuzlu olan kişilere karşı etkisiz kalmaktadır.		0,744		
18. Özel Güvenlik Görevlileri görevini yaparken kendi dünya görüşünü dikkate almamaktadır.		0,672		
Özel Güvenlik Görevlilerine güvenmekteyim.			0,711	
Özel Güvenlik Görevlileri halktan kendisine gelen her türlü şikâyeti önemsemektedir			0,691	

Özel Güvenlik Görevlileri görevini gereği gibi yapmaktadır.			0,679	
Özel Güvenlik Görevlileri halkın hizmetinde olduğunun bilincinde hizmet sunmaktadır.			0,639	
Özel Güvenlik Görevlileri insanlara değer vermektedir.			0,615	
Özel Güvenlik Görevlileri insan haklarına saygılı davranmaktadır.			0,610	
Kimsenin görmediği bir olayı görürsem Özel Güvenlik Görevlilerine bildirmekten çekinmem.				0,833
Suçların önlenmesi konusunda Özel Güvenlik Görevlilerine güvenmekteyim.				0,788
Özel Güvenlik Görevlileri işini yaparken adaletli davranmaktadır.				0,784
Özel Güvenlik Uygulamasına geçilen yerlerde, Özel Güvenlik Görevlileri çağrılara daha hızlı cevap vermektedir.				0,727
Özel Güvenlik Uygulamasına geçilen yerlerde, işlenen suçlarla ilgili toplanan bilgiler daha etkin kullanılmaktadır.				0,703
Özel Güvenlik Uygulamasına geçilen yerlerde, suçlarda azalma olmuştur.				0,630
Özel Güvenlik Uygulamasına geçilen yerlerde, Özel Güvenlik Görevlileri kaynakları daha verimli kullanmaktadır.				0,618
Özel Güvenlik Uygulamasının yararlı olduğunu düşünüyorum.				0,475
Özdeğer (Eigenvalue)	13,746	2,677	1,636	1,042
Toplam Açıklanan Varyans %	65,866			
KMO Bartlett's Test	,954			
Cronbach Alpha	,88			

2.5. Boyutların Ortalamasına Yönelik Tanımlayıcı İstatistik Sonuçları

Tablo 9'da boyutların ortalamalarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Bu kapsamda yerel halk tarafından özel güvenlik görevlilerine yönelik en yüksek düzeyde algılanan boyutun Güven ve Etkinlik Algısı (GETA) ($x=3,7840$) olduğu görülmektedir. Yerel halkın en düşük düzeyde algıladığı boyut ise Olumsuz Tutum Algısı (OZTA) ($x=2,8500$) olarak tespit edilmiştir. Yerel halkın Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) ($x=3,6787$) ve Olumlu Tutum Algısı (OLTA)

($\bar{x}=3,6014$) boyutlarına yönelik algı düzeylerinin de kısmen yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 9. *Boyutların Ortalamasına Yönelik Tanımlayıcı İstatistik Sonuçları*

	N	Minimum	Maksimum	x	S.s.
OLTA	474	1,00	5,00	3,6014	,80422
OZTA	474	1,00	5,00	2,8500	1,00572
LİYA	474	1,00	5,00	3,6787	,84997
GETA	474	1,00	5,00	3,7840	,87735
ORTALAMA	474	1,00	5,00	3,4785	,88432

2.6. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre T- Testi Sonuçları

Tablo 10’da yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığının olup olmadığı incelenmiştir. İlgili tabloya göre yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p \geq 0,05$). Ortalamalara bakıldığında hem kadın hem de erkek katılımcıların özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin Olumlu Tutum Algısı (OLTA) boyutunda, Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) boyutunda, Güven ve Etkinlik Algısı (GETA) boyutunda yüksek düzeyde olduğu ($\bar{x} > 3,50$) görülmektedir.

Tablo 10. *Cinsiyet Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları*

Boyutlar	Cinsiyet	n	Standart		t	p
			Ortalama	Sapma		
OLTA	Kadın	174	3,6510	,71626	1,023	,307
	Erkek	300	3,5727	,85091		
OZTA	Kadın	174	2,8908	1,00048	,672	,502
	Erkek	300	2,8263	1,00966		
LİYA	Kadın	174	3,7054	,79469	,520	,603
	Erkek	300	3,6632	,88136		
GETA	Kadın	174	3,8269	,77983	,810	,418
	Erkek	300	3,7591	,92958		

2.7. Katılımcıların Medeni Durumuna Göre T-Testi Sonuçları

Yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin medeni duruma göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığına yönelik sonuçlar Tablo 11’de verilmiştir. İlgili tabloya göre özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin medeni duruma göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p \geq 0,05$). Ortalamalara bakıldığında hem evli hem de bekar katılımcıların özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin Olumlu Tutum Algısı (OLTA) boyutunda, Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) boyutunda, Güven ve Etkinlik Algısı (GETA) boyutunda yüksek düzeyde olduğu ($\bar{x} > 3,50$) görülmektedir.

Tablo 11. Medeni Durum T-Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	n	Ortalama	Standart Sapma	t	p
OLTA	Evli	266	3,5954	,76912	-,185	,853
	Bekar	208	3,6092	,84882		
OZTA	Evli	266	2,8985	1,00553	1,188	,236
	Bekar	208	2,7880	1,00496		
LİYA	Evli	266	3,6529	,81355	-,747	,455
	Bekar	208	3,7117	,89528		
GETA	Evli	266	3,8059	,83938	,613	,540
	Bekar	208	3,7560	,92493		

2.8. Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları

Yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin yaş değişkenine göre herhangi bir farklılığın olup olmadığına yönelik yapılan Anova Testi’ne yönelik sonuçlar tablo 12’deki gibidir. İlgili tabloya göre yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p \geq 0,05$).

Ortalamalara bakıldığında tüm yaş gruplarında Olumlu Tutum Algısı (OLTA) boyutunda, Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) boyutunda, Güven ve Etkinlik Algısı (GETA) boyutunda yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin yüksek olduğu ($\bar{x} > 3,45$) görülmektedir.

Tablo 12. Yaş Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları

Boyutlar	Yaş	n	Ortalama	Standart Sapma	f	P
OLTA	19-25 yaş	107	3,6160	,87298	2,015	,111
	26-35 yaş	210	3,6804	,77796		
	36-45 yaş	106	3,5232	,75799		
	46 ve üzeri	51	3,4082	,82989		
OZTA	19-25 yaş	107	2,7748	1,05124	,391	,760
	26-35 yaş	210	2,8438	1,00066		
	36-45 yaş	106	2,9019	,97756		
	46 ve üzeri	51	2,9255	1,00476		
LİYA	19-25 yaş	107	3,7031	,88376	1,937	,123
	26-35 yaş	210	3,7530	,81391		
	36-45 yaş	106	3,6132	,82409		
	46 ve üzeri	51	3,4575	,94859		
GETA	19-25 yaş	107	3,7944	,85820	1,846	,138
	26-35 yaş	210	3,8411	,85890		
	36-45 yaş	106	3,7852	,83995		
	46 ve üzeri	51	3,5245	1,03562		

2.9. Katılımcıların Eğitim Düzeyine Göre Anova Testi Sonuçları

Yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin eğitim seviyesine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığına yönelik yapılan Anova Testinin sonuçları tablo 13'teki gibidir. İlgili tabloya göre yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin eğitim seviyesine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p \geq 0,05$). Öte yandan ortalamalara bakıldığında tüm eğitim seviyelerinde yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin yüksek olduğu ($\bar{x} > 3,30$) görülmektedir.

Tablo 13. Eğitim Düzeyine Göre Anova Testi Sonuçları

Boyutlar	Eğitim Düzeyi	n	Ortalama	Standart Sapma	f	P
OLTA	İlköğretim	40	3,6068	,80746	,347	,846
	Ortaöğretim	158	3,6048	,72592		
	Ön Lisans	142	3,6536	,80856		
	Lisans	101	3,5464	,92016		
	Yüksek Lisans	33	3,5226	,79080		
OZTA	İlköğretim	40	3,6068	,80746	,809	,520
	Ortaöğretim	158	3,6048	,72592		
	Ön Lisans	142	3,6536	,80856		
	Lisans	101	3,5464	,92016		
	Yüksek Lisans	33	3,5226	,79080		
LİYA	İlköğretim	40	3,5750	,82858	2,325	,056
	Ortaöğretim	158	3,7954	,80050		
	Ön Lisans	142	3,7169	,82439		
	Lisans	101	3,5799	,92769		
	Yüksek Lisans	33	3,3838	,89800		
GETA	İlköğretim	40	3,8063	,85810	,804	,523
	Ortaöğretim	158	3,8915	,81083		
	Ön Lisans	142	3,7843	,86451		
	Lisans	101	3,6869	,90357		
	Yüksek Lisans	33	3,5379	1,12260		

2.10. Katılımcıların Gelir Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları

Tablo 14'te yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin gelir değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığı incelenmiştir. Bu kapsamda yapılan Anova Testine yönelik sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir. İlgili tabloya göre yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin gelir seviyesine göre Olumsuz Tutum Algısı (OZTA) boyutu dışındaki diğer boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p \leq 0,05$). Bu farklılığın Olumlu Tutum Algısı (OLTA) boyutunda; aylık gelirleri 2025 TL ve altı olan katılımcılar ($\bar{x} = 3,8594$) ile aylık gelirleri 2026-3500 TL ($\bar{x} = 3,5050$) ve 5501 TL üzerinde olan katılımcılardan ($\bar{x} = 3,4500$) kaynaklandığı görülmüştür. Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) boyutunda; aylık gelirleri 2025 TL ve altı olan katılımcılar ($\bar{x} = 3,9311$) ile aylık gelirleri 5501 TL ve üzeri olan katılımcılardan ($\bar{x} = 3,4226$) kaynaklandığı tespit edilmiştir. Öte yandan Güven ve Etkinlik Algısı (GETA) boyutunda ise aylık

gelirleri 2025 TL ve altı olan katılımcılar ($\bar{x}=4,0017$) ile aylık gelirleri 5501 TL ve üzeri olan katılımcılardan ($\bar{x}=3,5000$) kaynaklandığı görülmektedir.

Tablo 14. Gelir Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları

Boyutlar	Gelir	n	Ortalama	Standart Sapma	f	P
OLTA	2025 ve altı	75	3,8594	,82176	3,847	,004
	2026-3500	80	3,5050	,82084		
	3501-4500	78	3,7177	,64917		
	4501-5500	114	3,5885	,76177		
	5501 ve üzeri	127	3,4500	,86822		
OZTA	2025 ve altı	75	2,7080	1,04891	1,471	,210
	2026-3500	80	2,8950	,93320		
	3501-4500	78	2,6872	1,02518		
	4501-5500	114	2,8807	1,03965		
	5501 ve üzeri	127	2,9780	,97272		
LİYA	2025 ve altı	75	3,9311	,83202	6,279	,000
	2026-3500	80	3,6896	,85879		
	3501-4500	78	3,9060	,62913		
	4501-5500	114	3,6348	,82964		
	5501 ve üzeri	127	3,4226	,91980		
GETA	2025 ve altı	75	4,0017	,82443	6,228	,000
	2026-3500	80	3,7656	,92508		
	3501-4500	78	4,0238	,67843		
	4501-5500	114	3,8059	,81538		
	5501 ve üzeri	127	3,5000	,96465		

2.11. Katılımcıların İkamet Sürelerine Yönelik Anova Testi Sonuçları

Tablo 15’te yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin ikamet süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığı incelenmiştir. Bu kapsamda yapılan Anova Testine yönelik sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir. İlgili tabloya göre yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin katılımcıların ikamet sürelerine göre Olumlu Tutum Algısı (OLTA) boyutu ile Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu saptanmıştır ($p \leq 0,05$). Bu farklılığın Olumlu Tutum Algısı (OLTA) boyutunda ikamet süreleri 2-4 yıl arası olan katılımcılar ($\bar{x}=3,4575$) ile 5-7 yıl arası olan katılımcılardan ($\bar{x}=3,8605$) kaynaklandığı tespit edilmiştir. Öte yandan Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) boyutunda da istatistiksel olarak anlamlı farklılığın ikamet süreleri 2-4 yıl olan katılımcılar ($\bar{x}=3,5463$) ile ikamet süreleri 5-7 yıl olan katılımcılardan ($\bar{x}=3,9041$) kaynaklandığı belirlenmiştir.

Tablo 15. Katılımcıların İkamet Sürelerine Yönelik Anova Testi Sonuçları

Boyutlar	İkamet Süresi	n	Ortalama	Standart Sapma	f	Anlamlılık
OLTA	1 yıl veya daha az	54	3,7778	,83519	4,603	,001
	2-4 yıl	198	3,4575	,83585		
	5-7 yıl arası	73	3,8605	,73841		
	8-10 yıl	35	3,7403	,65930		
	11 yıl ve üzeri	114	3,5593	,76266		
OZTA	1 yıl veya daha az	54	2,9185	1,03049	,553	,697
	2-4 yıl	198	2,8859	1,03311		
	5-7 yıl arası	73	2,7342	,99725		
	8-10 yıl	35	2,9600	,88358		
	11 yıl ve üzeri	114	2,7956	,99329		
LİYA	1 yıl veya daha az	54	3,7821	,75848	2,992	,019
	2-4 yıl	198	3,5463	,90135		
	5-7 yıl arası	73	3,9041	,77774		
	8-10 yıl	35	3,8238	,69304		
	11 yıl ve üzeri	114	3,6708	,85597		
GETA	1 yıl veya daha az	54	3,8171	,80010	1,306	,267
	2-4 yıl	198	3,7045	,94267		
	5-7 yıl arası	73	3,9349	,74364		
	8-10 yıl	35	3,9500	,84627		
	11 yıl ve üzeri	114	3,7586	,87704		

2.12. Katılımcıların Mahallesi Yönelik Anova Testi Sonuçları

Yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin katılımcıların mahallelerine göre herhangi bir farklılığın olup olmadığına yönelik yapılan Anova Testi'ne yönelik sonuçlar tablo 16'daki gibidir. İlgili tabloya göre yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin katılımcıların mahallelerine göre tüm boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir ($p \leq 0,05$). Söz konusu farklılığın hangi mahallelerde yaşayan katılımcılardan kaynaklandığını belirlemek için yapılan Post Hoc testi sonucunda farklılığın Ekrem Çetin ve M. Rıfat Kazancıoğlu Mahallelerinde ikamet eden katılımcılardan kaynaklandığı görülmüştür. Bu kapsamda Ekrem Çetin mahallesinde ikamet eden katılımcılar, diğer tüm mahallelerde ikamet eden katılımcılara göre Olumlu Tutum Algısı (OLTA) ($\bar{x}=4,4858$), Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) ($\bar{x}=4,4219$) ve Güven ve Etkinlik Algısı (GETA) ($\bar{x}=4,5547$) boyutlarını en yüksek düzeyde algılayan; M. Rıfat Kazancıoğlu mahallesinde ikamet eden katılımcılar ise Ekrem Çetin mahallesi dışındaki tüm

mahallelerde ikamet eden katılımcılara göre Olumlu Tutum Algısı (OLTA) ($\bar{x}=3,9005$), Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) ($\bar{x}=3,9579$) ve Güven ve Etkinlik Algısı (GETA) ($\bar{x}=4,0263$) boyutlarını daha yüksek düzeyde algıladığı görülmüştür. Ekrem Çetin mahallesinde ikamet eden katılımcılar, diğer tüm mahallelerde ikamet eden katılımcılara göre Olumsuz Tutum Algısı (OZTA) boyutunu ($\bar{x}=2,3625$) en düşük düzeyde algılarken; M. Rıfat Kazancıoğlu mahallesinde ikamet eden katılımcılar ise Ekrem Çetin mahallesi dışındaki tüm mahallelerde ikamet eden katılımcılara göre Olumsuz Tutum Algısı (OZTA) boyutunu ($\bar{x}=2,6589$) daha düşük düzeyde algıladığı tespit edilmiştir.

Tablo 16. Katılımcıların Mahallesine Yönelik Anova Testi Sonuçları

Boyutlar	Mahalle	n	Ortalama	Standart Sapma	f	Anlamlılık
OLTA	Diğer	147	3,3593	,87749	9,893	,000
	Necmettin Erbakan	109	3,4907	,69966		
	M. Rıfat Kazancıoğlu	95	3,9005	,45495		
	Albay İbrahim Karaoğluoğlu	91	3,5020	,87134		
	Ekrem Çetin	32	4,4858	,52280		
OZTA	Diğer	147	3,1007	,98964	5,464	,000
	Necmettin Erbakan	109	2,8972	,98003		
	M. Rıfat Kazancıoğlu	95	2,6589	1,04652		
	Albay İbrahim Karaoğluoğlu	91	2,7593	,88832		
	Ekrem Çetin	32	2,3625	1,08412		
LİYA	Diğer	147	3,4834	,91025	7,268	,000
	Necmettin Erbakan	109	3,4859	,86446		
	M. Rıfat Kazancıoğlu	95	3,9579	,55701		
	Albay İbrahim Karaoğluoğlu	91	3,6722	,85795		
	Ekrem Çetin	32	4,4219	,56477		
GETA	Diğer	147	3,5901	,95945	11,476	,000
	Necmettin Erbakan	109	3,6420	,88765		
	M. Rıfat Kazancıoğlu	95	4,0263	,58599		
	Albay İbrahim Karaoğluoğlu	91	3,7431	,89702		
	Ekrem Çetin	32	4,5547	,48975		

2.13. Katılımcıların Mesleğine Göre Anova Analizi

Yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin mesleğe göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığına yönelik yapılan Anova Testinin sonuçları tablo 17'deki gibidir. İlgili tabloya göre yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin mesleğe göre istatistiksel olarak

anlamli bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p \geq 0,05$). Öte yandan ortalamalara bakıldığında Olumsuz Tutum Algısı (OZTA) dışındaki tüm boyutlarda yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyinin yüksek olduğu ($\bar{x} > 3,30$) görölmektedir.

Tablo 17. *Mesleğe Göre Anova Analizi*

Boyutlar	Meslek	n	Ortalama	Standart Sapma	f	P
OLTA	Çalışmıyor	32	3,7568	,82477	1,778	,102
	Öğrenci	73	3,7447	,81532		
	Memur	123	3,4868	,84142		
	Emekli	74	3,5160	,79596		
	İşçi	85	3,6993	,77236		
	Sağlık	41	3,7007	,81292		
	Çalışanı					
	Esnaf	46	3,4407	,68272		
	Toplam	474	3,6014	,80422		
OZTA	Çalışmıyor	32	2,7375	1,19508	,689	,659
	Öğrenci	73	2,7548	1,04497		
	Memur	123	2,9561	,92419		
	Emekli	74	2,8216	,96660		
	İşçi	85	2,7671	1,08270		
	Sağlık	41	2,8390	1,04520		
	Çalışanı					
	Esnaf	46	3,0043	,90381		
	Toplam	474	2,8500	1,00572		
LİYA	Çalışmıyor	32	3,8958	,90573	1,429	,055
	Öğrenci	73	3,7968	,82787		
	Memur	123	3,4902	,79728		
	Emekli	74	3,6518	,88815		
	İşçi	85	3,8529	,80360		
	Sağlık	41	3,6992	,94884		
	Çalışanı					
	Esnaf	46	3,5471	,83271		
	Toplam	474	3,6787	,84997		
GETA	Çalışmıyor	32	4,0039	,96066	,915	,484
	Öğrenci	73	3,8921	,91342		
	Memur	123	3,7134	,85437		
	Emekli	74	3,7196	,85177		
	İşçi	85	3,8397	,83332		
	Sağlık	41	3,6616	,96106		
	Çalışanı					
	Esnaf	46	3,7578	,86768		
	Toplam	474	3,7840	,87735		

2.14. Boyutlara İlişkin Korelasyon Analizi

Korelasyon araştırmaları, değişkenler arasındaki ilişkinin tespit edilmesinde ve bu ilişkinin düzeylerinin belirlenmesinde etkilidir. Değişkenler arasındaki ilişki, farklı türdeki değişkenler için farklı yöntemler kullanılarak hesaplanan bir korelasyon katsayısı ile gösterilmektedir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2010, s. 226). Aralıklı ölçekle ölçülmüş olan değişkenlerin arasındaki doğrusal ilişkinin derecesine ve yönüne bakmak için en sık Pearson korelasyon katsayısı kullanılmaktadır. Katsayı -1 ile +1 arasında değişen değerler alır. 0' dan -1' e doğru ters orantılı bir ilişkinin kuvveti artarken, 0' dan +1' e doğru ise doğru orantılı bir ilişkinin kuvveti artmaktadır. Kesin sınırlar olmamakla birlikte katsayının 0,50'nin altında olması ilişkinin zayıf, 0,50 ile 0,70 arasında ilişkinin orta ve 0,70 üzeri ilişkinin kuvvetli olduğunu işaret etmektedir (Durmuş, Yurtkoru ve Çinko, 2011, s. 143-145). Çalışma kapsamında yapılan korelasyon analizi sonucunda yerel halkın özel güvenlik personeline yönelik algı düzeyi boyutlarından Olumlu Tutum Algısı (OLTA) boyutunun, Olumsuz Tutum Algısı (OZTA) boyutu ile arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki, Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) ile Güven ve Etkinlik Algısı (GETA) boyutlarıyla arasında kuvvetli bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Olumsuz Tutum Algısı (OZTA) boyutunun, Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) ile Güven ve Etkinlik Algısı (GETA) boyutlarıyla arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) boyutuyla Güven ve Etkinlik Algısı (GETA) boyutu arasında ise kuvvetli bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Tablo 18. *Boyutlara İlişkin Korelasyon Analizi*

		OLTA	OZTA	LİYA	GETA
OLTA	Pearson Correlation	1	-,344**	,766**	,727**
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000
	N	474	474	474	474
OZTA	Pearson Correlation	-,344**	1	-,383**	-,293**
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000
	N	474	474	474	474
LİYA	Pearson Correlation	,766**	-,383**	1	,776**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000
	N	474	474	474	474
GETA	Pearson Correlation	,727**	-,293**	,776**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	
	N	474	474	474	474

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

2.15. Hipotez Sonuç Tablosu

Hipotez, iki ya da daha fazla sayıda bulunan parametre arasındaki ilişkilerin test edilmesine imkân sağlayan ifadelerdir. Başka bir ifadeyle hipotez, araştırma yapan kişinin doğru olduğunu düşündüğü ve yapacağı araştırmada sınamak istediği önermelerdir. Hipotez testi, araştırmayı yapan kişinin ileri sürdüğü savı kanıtlamayı veya çürütmeyi içermektedir (Gürbüz ve Şahin, 2018, s. 225). Araştırma kapsamında yerel halkın özel güvenlik görevlilerine yönelik algısını tespit etmek amacıyla oluşturulan hipotezlerin sonuçları tablo 19’da yer almaktadır.

Tablo 19. Hipotez Sonuç Tablosu

HİPOTEZ SONUÇ TABLOSU	SONUÇ
H₁: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların cinsiyetine göre farklılık göstermektedir.	RET
H₂: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların medeni durumuna göre farklılık göstermektedir.	RET
H₃: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların yaşına göre farklılık göstermektedir.	RET
H₄: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların eğitim düzeyine göre farklılık göstermektedir.	RET
H₅: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların gelir düzeyine göre farklılık göstermektedir.	KİSMİ KABUL
H₆: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların ikamet süresine göre farklılık göstermektedir.	KİSMİ KABUL
H₇: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların ikamet ettiği mahallelere göre farklılık göstermektedir.	KABUL
H₈: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların mesleğine göre farklılık göstermektedir.	RET
H₉: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algı düzeylerini tespit etmek amacıyla oluşturulan ölçeğin alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki vardır.	KABUL

SONUÇ

Çalışmanın bu bölümünde Kilis'te ikamet eden yerel halkın özel güvenlik hizmetlerini ve görevlilerini algılama düzeylerinin tespit edilmesine yönelik yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlar ile daha önce yapılmış olan araştırmaların sonuçları karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

Kilis'te ikamet eden yerel halkın, özel güvenlik görevlilerine ve yerine getirmiş olduğu hizmetlere yönelik algı düzeyini tespit etmek amacıyla yapılan araştırma kapsamında 9 hipotez testi yapılmıştır. Faktör analizi sonucunda algı düzeyinin 4 boyut ve 29 önermeden oluştuğu tespit edilmiştir. Faktör yükleri kontrol edildiğinde en yüksek değer “Kimsenin görmediği bir olayı görürsem özel güvenlik görevlilerine bildirmekten çekinmem” önermesine aittir. Yerel halk tarafından özel güvenlik görevlilerine ve hizmetlerine yönelik en yüksek düzeyde algılanan boyutun Güven ve Etkinlik Algısı (GETA), en düşük düzeyde algılanan boyutun ise Olumsuz Tutum Algısı (OZTA) boyutu olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler doğrultusunda yerel halkın, özel güvenlik görevlilerini asayışı ve kamu düzenini sağlama konusunda başarılı bulduğu, özel güvenlik görevlilerini benimsediği ve güvendiği, özel güvenlik görevlileriyle rahatlıkla iletişim kurabildiği ayrıca özel güvenlik görevlileri tarafından alınan önlemlerden ve yerine getirilen hizmetlerden memnun olduğu şeklinde değerlendirilmektedir.

İlgili yazında yapılan çeşitli araştırmalarda, bireylerin güvenlik görevlilerinin sunmuş olduğu hizmetleri algılama düzeylerinin farklı sayıda boyut ve önermeden oluştuğu tespit edilmiştir. Ünver (2008) tarafından yapılan araştırmada ölçeğin 3 boyut ve 21 önermeden, Söker (2019) tarafından yapılan araştırmada ölçeğin 2 boyut ve 20 önermeden, Delice ve Duman (2012) tarafından yapılan araştırmada ise ölçeğin 5 boyut ve 22 önermeden oluştuğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan yerel halkın cinsiyetleri incelendiğinde % 63,3'ünün erkeklerden, % 36,7'sinin kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Her iki cinsiyetin de özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeylerinin yüksek olduğu ve cinsiyet farklılığının algı düzeylerinde anlamlı bir değişime yol açmadığı görülmektedir. Bu veriler doğrultusunda “**H₁**: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların cinsiyetine göre farklılık göstermektedir” hipotezi reddedilmiştir. Elde edilen bu sonuç, Söker (2019) tarafından yapılan araştırmanın cinsiyet değişkeniyle benzerlik göstermekte olup Lokmanoğlu (2015), Kınacı (2011) ve Delice ile Duman tarafından yapılan araştırmalarla benzerlik göstermemektedir. Söker (2019) tarafından yapılan araştırmada cinsiyet farklılığının özel güvenlik hizmet kalitesine yönelik algı düzeyleri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı ve her iki cinsiyet grubunun

da algı düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Lokmanoğlu (2015), Kınacı (2011) ve Delice ile Duman (2012) tarafından yapılan araştırmalarda ise erkek katılımcıların kadın katılımcılara kıyasla polise yönelik algı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan yerel halkın % 56,1'inin evli, % 43,9'unun bekâr olduğu tespit edilmiştir. Hem evli hem de bekâr bireylerin özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeylerinin yüksek olduğu ve medeni durum farklılığının algı düzeylerinde anlamlı bir değişime yol açmadığı görülmektedir. Bu veriler doğrultusunda “**H₂**: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların medeni durumuna göre farklılık göstermektedir” hipotezi reddedilmiştir. Elde edilen bu sonuç, Söker (2019) tarafından yapılan araştırmanın medeni durum değişkeniyle benzerlik göstermemektedir. İlgili araştırmada bekâr bireylerin özel güvenlik hizmet kalitesine yönelik algı düzeylerinin, evli bireylerin algı düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan yerel halkın büyük çoğunluğunun genç ve orta yetişkin bireylerden oluştuğu tespit edilmiş, tüm yaş gruplarında özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeylerinin yüksek olduğu ve yaş farklılığının algı düzeylerinde anlamlı bir farklılık meydana getirmediği anlaşılmaktadır. Bu veriler doğrultusunda “**H₃**: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların yaşına göre farklılık göstermektedir” hipotezi reddedilmiştir. Elde edilen bu sonuç, Söker (2019) tarafından yapılan araştırmayla benzerlik göstermekte olup Lokmanoğlu (2015) ve Delice ile Duman (2012) tarafından yapılan araştırmalarla benzerlik göstermemektedir. Söker (2019) tarafından yapılan araştırmaya göre katılımcıların yaşının farklı olması özel güvenlik hizmet kalitesine yönelik algı düzeylerinde değişikliğe yol açmamaktadır. Lokmanoğlu (2015) ve Delice ile Duman (2012) tarafından yapılan araştırmalarda ise yaş düzeyi değiştikçe anlamlı bir farklılık meydana geldiği aynı zamanda yaş düzeyi arttıkça polise yönelik algı düzeyinin daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan yerel halkın %33,3'ü ortaöğretim, % 51,3'ü ön lisans ile lisans mezunu olduğu sadece %8,4'ünün ilköğretim mezunu olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya bağlı olarak araştırmaya katılan kişilerin eğitim seviyesinin yüksek olduğu söylenebilmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan yerel halkın tüm eğitim seviyelerinde özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeylerinin yüksek olduğu ve eğitim seviyesine göre algı düzeylerinde anlamlı bir farklılık meydana gelmediği anlaşılmaktadır. Bu veriler kapsamında “**H₄**: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların eğitim düzeyine göre farklılık göstermektedir” hipotezi

reddedilmiştir. Elde edilen bu sonuç, Söker (2019) tarafından yapılan araştırmayla benzerlik göstermekteyken Lokmanoğlu (2015) ve Delice ile Duman (2012) tarafından yapılan araştırmalarla benzerlik göstermemektedir. Söker (2019) tarafından yapılan araştırmaya göre katılımcıların eğitim düzeyindeki farklılık özel güvenlik hizmet kalitesine yönelik algı düzeylerinde değişime yol açmamaktadır. Lokmanoğlu (2015) tarafından yapılan araştırmada eğitim seviyesi arttıkça polise yönelik algı düzeylerinin yüksek olduğu görülmekteyken, Delice ve Duman (2012) tarafından yapılan araştırmada ise eğitim seviyesi arttıkça polise yönelik algı düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir.

Bu araştırmada uygulanan anket formunda yer alan gelir düzeyleri 2021 yılı verilerine göre belirlenmiştir. Araştırmaya katılan yerel halkın gelir değişkenine bağlı olarak Olumlu Tutum Algısı (OLTA) boyutunda, Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) boyutunda ve Güven ve Etkinlik Algısı (GETA) boyutunda anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiş, gelir seviyesi düşük olan kişilerin özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Gelir seviyesi ile suç olayları arasındaki ilişkiyi göz önünde bulundurduğumuzda, bireylerin gelir seviyesi azaldıkça yaşadığı bölgede suçla karşılaşma ihtimallerinin yüksek olduğu şeklinde düşünülmektedir. Bu da özel güvenlik görevlilerini gelir seviyesi düşük olan kitle nezdinde daha görünür hale gelmesine yol açabilmekte ve yerine getirmiş olduğu hizmetlerin daha yüksek seviyede algılanmasına sebebiyet verebilmektedir. Ayrıca gelir seviyesi düşük olan kişilerin, özel güvenlik görevlilerinin de yüksek gelir düzeyine sahip olmaması, sosyoekonomik problemlerinin bulunması ve toplumsal olarak aynı sınıf içinde yer aldıklarını düşünmesinden dolayı onlarla özdeşim kurduğu, yapmış oldukları görevin önemli olduğunu düşündüğü ve bu yüzden yerine getirdiği hizmetlere yönelik algı düzeylerinin yüksek olduğu yönünde değerlendirilmektedir. Bu veriler kapsamında “**H₅**: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların gelir düzeyine göre farklılık göstermektedir” hipotezi kısmen kabul edilmiştir. Elde edilen bu sonuç, Delice ve Duman (2012) tarafından yapılan araştırma ile Kınacı (2011) tarafından yapılan araştırmanın gelir düzeyi değişkeniyle benzerlik göstermemekte olup, ilgili araştırmalarda gelir seviyesi arttıkça polise yönelik algı düzeylerinin azaldığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan yerel halkın % 41,8’inin 2-4 yıl, % 15,4’ünün ise 5-7 yıl süreyle belirttikleri mahallede ikamet ettikleri tespit edilmiştir. Yerel halkın özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeyinde Olumlu Tutum Algısı (OLTA) boyutu ile Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) boyutunda anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Bu boyutlardaki farklılık 2-4 yıl arası

katılımcılarla, 5-7 yıl arası katılımcılardan kaynaklanmaktadır. 5-7 yıl arası katılımcıların özel güvenlik hizmetlerine yönelik algı düzeylerinin 2-4 yıl arası katılımcılardan daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuçlara göre, bir bölgede daha uzun süre ikamet eden kişilerde özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeyinin daha yüksek şekilde olduğu tespit edilmektedir. Uzun süre belirli bir bölgede ikamet edenlerin o bölgede bulunmakta olan kurum ve kuruluşlar bünyesinde görev yapan özel güvenlik görevlilerini daha çok tanıdıkları ve yapmış olduğu hizmetlere daha fazla vakıf oldukları şeklinde yorumlanabilmektedir. Bu veriler doğrultusunda “**H₆**: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların ikamet süresine göre farklılık göstermektedir” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Araştırmaya katılan yerel halkın ikamet ettikleri mahallelerin farklı olmasının özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeylerinde değişiklik gösterip göstermediği incelendiğinde ise tüm boyutlarda anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu farklılık Ekrem Çetin ve M. Rıfat Kazancıoğlu mahallelerinde ikamet eden kişilerden meydana gelmektedir. Bu mahallelerde ikamet eden kişiler Olumlu Tutum Algısı (OLTA), Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) ve Güven ve Etkinlik Algısı (GETA) boyutlarını diğer mahallelerde ikamet eden bütün bireylerden daha yüksek düzeyde algıladığı, Olumsuz Tutum Algısı (OZTA) boyutunu ise diğer mahallelerde ikamet eden bütün bireylerden daha düşük düzeyde algıladığı tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, bu mahallelerde özellikle de Ekrem Çetin Mahallesi Kilis 7 Aralık Üniversitesi merkez yerleşkesi ile öğrenci yurtlarının yer alması, bazı kamu kurum ve kuruluşlarının bulunmasından dolayı özel güvenlik görevlisi istihdamının daha fazla olması, özel güvenlik görevlilerinin daha çok göz önünde bulunması neticesinde özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeyinin yüksek olmasına yol açtığı şeklinde düşünülmektedir. Bu verilerden hareketle “**H₇**: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların ikamet ettiği mahallelere göre farklılık göstermektedir” hipotezi kabul edilmiştir.

Araştırmaya katılan yerel halkın büyük çoğunluğunun meslek sahibi olduğu, özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeylerinin yüksek olduğu ve meslek farklılığına göre algı düzeylerinde anlamlı bir değişiklik göstermediği tespit edilmiştir. Bu verilerden hareketle “**H₈**: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algısı katılımcıların mesleğine göre farklılık göstermektedir” hipotezi reddedilmiştir. Elde edilen bu sonuç, Söker (2019) tarafından yapılan araştırmayla benzerlik göstermekte olup, Delice ve Duman (2012) tarafından yapılan araştırmayla benzerlik göstermemektedir. Söker (2019) tarafından yapılan araştırmada meslek farklılığının katılımcıların özel güvenlik

hizmet kalitesine yönelik algı düzeylerinde anlamlı bir değişikliğe yol açmadığı görülmekteyken Delice ve Duman (2012) tarafından yapılan araştırmada ise meslek gruplarının algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Belirgin bir eğilim bulunmasa da emekli, ev hanımı ve esnafın algı düzeylerinin diğer meslek gruplarından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamında yapılan korelasyon analizi neticesinde yerel halkın özel güvenlik hizmetlerine ve görevlilerine yönelik algı düzeyi boyutlarından Olumlu Tutum Algısı (OLTA) boyutunun, Olumsuz Tutum Algısı (OZTA) boyutu ile arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki, Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) ile Güven ve Etkinlik Algısı (GETA) boyutlarıyla arasında kuvvetli bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Olumsuz Tutum Algısı (OZTA) boyutunun, Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) ile Güven ve Etkinlik Algısı (GETA) boyutlarıyla arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Liyakat ve Yetkinlik Algısı (LİYA) boyutuyla Güven ve Etkinlik Algısı (GETA) boyutu arasında ise kuvvetli bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu verilerden hareketle “**H₉**: Katılımcıların özel güvenlik görevlilerine yönelik algı düzeylerini tespit etmek amacıyla oluşturulan ölçeğin alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki vardır” hipotezi kabul edilmiştir.

ÖNERİLER

Kilis ilinde ikamet eden yerel halkın özel güvenlik hizmetlerine ve bu hizmetleri yerine getiren görevlilere yönelik algı düzeylerini tespit etmek amacıyla yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda verilebilecek öneriler şu şekilde sıralanabilmektedir:

- Özel güvenlik hizmetleri kamu güvenliğini tamamlayıcı mahiyette hizmetler olup güvenlik sektörü içerisinde gerek sayısal bakımdan gerekse istihdam edilen alanlar bakımından önemli bir konuma sahiptir. Bu bağlamda özel güvenlik görevlileri yaptığı işin öneminin bilincinde olmalı, tarafsızlık ilkesinden ödün vermeden görevini adil bir şekilde yerine getirmelidir.
- Özel güvenlik görevlilerinin eğitim düzeyinin yükselmesi, görevini daha iyi yapmasına ve daha nitelikli hizmet sunmasına neden olmakta ve bu durum suçu önlemede ve suçla mücadelede daha verimli olmasına yol açmaktadır. Bu kapsamda istihdam edilecek özel güvenlik görevlilerinin, Özel Güvenlik ve Koruma Ön Lisans Programı mezunlarından tercih edilmesi daha isabetli olacaktır.
- Özel güvenlik hizmetlerine yön veren kanun ve yönetmelikteki eksiklikler özel güvenlik görevlilerinin bazı görevleri yerine getirmesine mâni olabilmekte veya yetki dışına çıkmasına yol açabilmektedir. Spor müsabakaları haricinde elle üst arama yetkisinin bulunmaması, alışveriş merkezlerine girişte araçların bagajlarının açılarak kontrol edilmesi bu duruma örnek olarak verilebilmektedir. Yasal mevzuatta yapılacak düzenlemelerle birlikte belirsizliğin ortadan kaldırılacağı dolayısıyla iş kalitesinin daha da artacağı düşünülmektedir.
- Özel güvenlik görevlilerinin halkla kurmuş olduğu ilişkileri daha da geliştirecek, bireylerle olan iletişimine katkıda bulunacak seminerler, konferanslar, meslek içi kurslar ve eğitim programları gibi faaliyetler ile uygulamalara yer verilmelidir.
- Özel güvenlik sektöründe mülki idare amirlerince yapılmakta olan denetim faaliyetlerinin artırılması mevcut eksikliklerin giderilmesini sağlayacak bu da uygulamada etkinliğin ve verimliliğin artmasına yol açacaktır.
- Özel güvenlik görevlileri, yerine getirmiş olduğu hizmetlerle ilgili mevzuata hâkim olmalı, görevi esnasında kanunların ve yönetmeliklerin vermiş olduğu yetkilerin dışına çıkmamalı ayrıca ulusal ve uluslararası gelişmeleri sürekli takip ederek kendilerini güncel tutmalılardır.
- Özel güvenlik görevlileri, kişilerin özel güvenlik hizmetlerinden (görev, yetki, sorumluluk vb.) daha fazla bilgi sahibi olmasını sağlamak için halkın içine

daha çok girmeli ve halkla daha çok kaynaşmalıdır. Halkla olan iş birliğini geliştirmek aynı zamanda artırmak için her türlü araç ve faaliyetten istifade etmelidir. Buna ilişkin olarak, seminerler ve brifingler düzenlenmelidir. Broşür ve tanıtım faaliyetleri yapılmalı, okul, işyeri, kahve ve ev ziyaretleri gerçekleştirmeli, radyo, televizyon, gazete vb. basın yayın araçları vasıtasıyla halka ulaşmaya çalışılmalıdır. Bu kapsamda emniyet teşkilatında yürütülen toplum destekli polislik faaliyetlerine benzer çalışmalar özel güvenlik teşkilatında da yapılabilir.

- Gelir seviyesi yüksek olan kişilerin ikamet ettiği bölgelerde özel güvenlik uygulamalarının ve özel güvenlik görevlilerinin sayısı artırılarak daha fazla görünür hale getirilmelidir. Bununla birlikte bireylerin kendilerini huzur ve güvende hissetmesi sağlanarak özel güvenlik görevlilerine ve hizmetlerine yönelik algı düzeylerinin yükselmesi amaçlanmalıdır.
- Toplumda bazı kişilere iltimas sağlandığı düşüncesi yaygın hale geldiği takdirde özel güvenlik hizmetlerine olan saygınlık zedeleneceğinden dolayı kuralların ön yargılardan uzak ve tüm bireylere eşit bir şekilde uygulanmasına özen gösterilmelidir.
- Bireyler kendilerine saygı ve nezaket çerçevesinde davranılmasını arzu etmekteledir. Bu nedenle özel güvenlik görevlisi de halkın bu beklentisini göz önünde bulundurmalı, muhatabına sert ve kaba davranışlardan kaçınarak nazik ve kibar davranışlar sergilemelidir. Halkla kuracağı ilişkilerde başarılı olabilmek için kendisini eğitmelidir. Kişisel gelişim ve diksiyon konularına önem vermesi gerekmektedir.
- Özel güvenlik görevlileri, görevli olduğu bölgenin sosyal ve kültürel yapısını iyi bilmeli onların değerlerini göz önünde bulundurarak hareket etmelidir. Ayrıca görevi esnasında halka karşı şeffaf olmalı, yanıltıcı ve aldatıcı bilgilerden uzak durarak bireylerin güvenini kazanmalılardır.
- Özel güvenlik görevlileri, suç mağduru insanların güler yüze, morale ve yakın ilgiye ihtiyaçları olduğunun bilincinde olarak hareket etmeli, onları rahatlatmaya dönük davranışlar sergilemeli ayrıca yardıma muhtaç durumda olan kişilerle, yaşlı, çocuk ve engelli bireylere yardım ederek onların ihtiyaçlarıyla ilgilenmelidir.

Yapılan bu araştırma sadece Kilis'te ikamet eden yerel halkın katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bundan sonraki araştırmalarda Kilis'ten daha fazla nüfusa sahip olan illerde daha büyük örneklem üzerinde benzer çalışmalar yapılabilir. Ayrıca ülkemizde yaşamlarına devam eden Suriyeli göçmen nüfusunun da sayı bakımından fazla olmasından dolayı özel güvenlik hizmetlerine yönelik algı düzeylerini tespit etmek amacıyla çalışmalar yapılabilir, mevcut araştırmanın sonuçlarıyla yapılacak olan araştırmaların sonuçları karşılaştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Acun, S. (2018). *Özel güvenlik teşkilatı: Türkiye örneği* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 529134).
- Akalın, Ş. H. (2011). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Akgül, Ş. Y. (2011). *İdari faaliyetlerin devri bağlamında özel güvenlik*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Akgül, Ş. Y. (2014). *Özel güvenlik hukuku*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Akıncı, S. F. (1990). *Polis-toplumsal bir kurum olarak gelişmesi, polis alt kültürü ve insan hakları*. İstanbul: Gümüş Basımevi.
- Aktaş, N. A. ve Polat, M. (2009). *Genel kolluk özel güvenlik ilişkisi*. Ankara: Divan Kitapevi.
- Alpar, G. (2013). Güvenliğin sağlanmasında bir kolluk kuvveti olan jandarmanın geçmişten günümüze rolü ve dünyadaki konumu. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 2(1), 79-106. doi.org/10.28956/gbd.239721
- Alpert, G. P., Dunham, R. G. ve MacDonald, J. M. (2004). Interactive police-citizen encounters that result in force. *Sage Journals*, 7(4), 475-488. doi.org/10.1177/109861110326050
- Alpkutlu, M. (2017). *Türkiye’de özel güvenlik politikasının analizi* (Doktora tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 482111).
- Anayasa Mahkemesi Kararı (1990, 18 Haziran). *Resmî Gazete* (Sayı:20551). Erişim adresi:<https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/1990/6?EsasNo=1990%2F4&KararAramaRaporu=1&KararNo=1990%2F6>
- Arslan, M. (2018). Güvenlik koruculuğu bağlamında 6360 sayılı kanun’un değerlendirilmesi, *Strategic Public Management Journal*, 4(7), 44-58. doi.org/10.25069/spmj.430927
- Atakan, A. (2007). Kamu düzeni kavramı, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 13(1-2), 59-136. Erişim adresi: <https://hukuk.marmara.edu.tr/akademik/yayinlar/dergi-arsivi/cilt-13-sayi-1-2-yil-2007>
- Ateş, S. S. (2018). *Güvenlik sistemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Aydın, A. H. (2014). Suç önlemenin önemi ve etkisi, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2014(3), 82-84. doi.org/10.18493/kmusekad.69123

- Aydın, C. (2018). *Sosyal medyanın ulusal güvenliğe etkisi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 529127).
- Balkan, E. ve Yılmaz, A. M. (2013). Sahil güvenliğinin görevleri ile teşkilat özelliklerini belirleyen faktörlerin dünyadaki örnekler paralelinde incelenmesi, *Türk İdare Dergisi*, 85(477), 205-222. Erişim adresi: <http://www.tid.gov.tr/Sayfalar/TumSayilar.aspx>
- Başıoğlu, A. (2007). *Türkiye’de özel güvenlik hizmetleri ve 5188 sayılı kanun* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 209064).
- Bayra, A. E. (2020). Hak ve özgürlükleri sınırlandıran kavramların tasnifi ve derecelendirmesi- I: Kamu düzeni ve kamu düzeni ile ilgili kavramlar, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2), 45-72. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/imuhfd/issue/59978/865951#article_cite
- Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun (1981, 24 Temmuz). Resmî Gazete (Sayı: 17410). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/17410.pdf>
- Bektaş, Ö. (2019). *Özel güvenlik görevlilerinin çalışma yaşamı kalitesi ve işten ayrılma niyeti ilişkisi üzerine bir araştırma* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 552906).
- Belediye Kanun’u (2005, 13 Temmuz). Resmî Gazete (Sayı: 25874). Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5393&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Belediye Zabıta Yönetmeliği (2007, 11 Nisan). Resmî Gazete (Sayı: 26490). Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=11244&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Blašková, M., Vídriková, D., Blaško, R., ve Boc, K. (2017 June). *Motivation in private security services as complementary sector of public security*. 14 th International Scientific Conference, Prague, Czech Republic, 18-30. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/327499008_Motivation_in_Private_Security_Services_as_Complementary_Sector_of_Public_Security
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 32(32), 470-483. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kuey/issue/10365/126871>

- Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik (2020, 29 Mart). Resmî Gazete (Sayı: 31083). Erişim adresi:<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2324&MevzuatTur=21&MevzuatTertip=5>
- Ceza Muhakemesi Kanun'u (2004, 17 Aralık). Resmî Gazete (Sayı: 25673). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5271.pdf>
- Chou, C. P. ve Bentler, P. M. (1995). Estimates and tests in structural equation modelling, Rick H. Hoyle (Ed), "Structural equation modelling: Concepts, issues and applications", *Sage Publications*, 37-55.
- Curan, P. J., West, S. G. ve Finch, J. F. (1996). The robustness of test statistics to nonnormality and specification error in confirmatory factor analysis. *Psychological Methods*, 1(1), 16-29. doi.org/10.1037/1082-989X.1.1.16
- Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanun'u (2020, 18 Haziran). Resmî Gazete (Sayı: 31159). Erişim adresi:<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7245&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Çetin, A. İ. (2007). *Türkiye'de özel güvenlik hizmetlerinin yapısı ve sorunları* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 214391).
- Çıkrıkci, T. (2017). Uluslararası ilişkilerde güvenliğin referans nesnesi sorunsalı: Klasikten yeniye kavramsal bir analiz, *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(6), 216-234. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/guiibd/issue/51748/672050>
- Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun (1941, 10 Temmuz). Resmî Gazete (Sayı:4856). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=4081&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=3>
- Çoban, G. S. (2021). Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kendini gerçekleştirme basamağında gizil yetenekler, *European Journal of Educational and Social Sciences*, 6(1), 111-118. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ejees/issue/62607/910302>
- Dalgıç, K. (2019). *Türkiye'deki özel güvenlik hizmetlerinin Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği ülkelerindeki uygulama örnekleri ile karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 550467).
- Dedeoğlu, B. (2018). *Uluslararası güvenlik ve strateji*. İstanbul: Yenyüzyıl Yayınları.

- Delice, M. ve Duman, A. (2012). Toplum destekli polislik kapsamında halkın polis algısının ölçülmesi: Erzurum ili örneği, *Polis Bilimleri Dergisi*, 14(2), 1-31. Erişim adresi: <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/133575/>
- Derdiman, R. C. (2010). *Tüm yönleriyle özel güvenlik hukuku ve kişi hakları*. Ankara: Alfa Aktüel Yayınları.
- Dönmez, Ö. N. (2007). *Kamu güvenliğinin etkinliği açısından Türkiye’de özel güvenlik ve özel dedektiflik* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 226102).
- Durmuş, B., Yurtkoru, E. S. ve Çinko, M. (2011). *Sosyal bilimlerde SPSS’le veri analizi*, İstanbul: Beta yayınları.
- Durmuş, İ. (2020). Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisinin genç bireylerin yaşam tarzları ile girişimcilik niyetleri açısından incelenmesi, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(3), 1731-1749. doi.org/10.33206/mjss.565309
- Efe, M. N. (2009). *Türkiye’de yönetim fonksiyonları açısından özel güvenlik hizmetlerinin örgütlenmesi ve bir uygulama* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 308696).
- Elvan, O. D. (2005). Genel kolluk kuvvetlerinin ormanların korunmasında görev ve yetkileri, *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 55(2), 85-98. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jffiu/issue/18712/197352>
- Emiroğlu, B. (2011). *Türkiye’de güvenlik hizmeti ve güvenlik yönetimi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 313991).
- Emniyet Genel Müdürlüğü Performans Programı (2025). Erişim adresi: https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/strateji/MaliDurum/2025_Performans_Programi.pdf
- Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği (1992, 11 Eylül). Resmî Gazete (Sayı: 21342). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=923393&MevzuatTur=21&MevzuatTertip=5>
- Erdem, R. O. (1993). *Türkiye’de gümrük kaçakçılık olayları ile gümrük muhafaza hizmetlerinin yönetim ve organizasyonu* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ertürk, K. Ö. ve Bulut, M. (2012). Proaktif halkla ilişkiler faaliyeti olarak jandarma hizmeti, *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 1(1), 95-118. doi.org/10.28956/gbd.239714

- Eryılmaz, M. B. (2006). Demokratik ülkelerde kolluk güçleri arasında yetki ve görev alanı paylaşımı: Türkiye örneği, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 1(64), 179-188. Erişim adresi: <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/>
- Eryılmaz, M. B. ve Bozlak, A. (2009). Hukukumuzda zor ve silah kullanma yetkisi, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 1(83), 223-277. Erişim adresi: <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/>
- Evren, Ç. C. (2007). Bir danıştay kararı üzerine kamu hizmetinde bedel sorunu, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(1), 679-692. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuhfd/issue/48130/608749>
- Filiz, O. (2006). *Türkiye’de özel güvenlik yönetimi* (Doktora tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 188447).
- Gökçe, A. F. ve Kulu, S. (2019). Çarşı mahalle bekçilerinin asayişe olan etkileri: Gaziantep ili ve Erzurum ili örneği. *Uluslararası Kamu Yönetimi Forumu* (s. 151-161) içinde. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman. Erişim adresi: <https://kayfor.kmu.edu.tr/>
- Gözler, K. ve Kaplan, G. (2020). *Kısa idare hukuku*, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Greene, J. ve Alpert, G. P. (1999). Police overview, *Violence In America: An Encyclopedia*, 1(1), 531-539
- Gülcü. M. (2004). Türkiye’de modern özel güvenliğin tarihçesi, *Polis Dergisi*, 6(37), 2-15. Erişim adresi: <https://polisdergisi.pa.edu.tr/>
- Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu, (2024). Erişim adresi: https://muhafaza.ticaret.gov.tr/data/5d31b1ee13b876092c062161/faaliyet%20raporu_2024.pdf
- Güney, A. (2006). *Türkiye’de özel güvenlik teşkilatlarının yetkilerinin analizi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 214419).
- Güvenlik Hizmetlerinde Etkinlik Özel İhtisas Komisyonu Raporu (2001). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/08_GuvenlikHizmetlerindeEtkinlik.pdf
- Hünler, A. (2010). *İç güvenlik hizmetlerinde özelleştirme ve 5188 sayılı kanun* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 249341).

- İlhan, F. (2019). *İnsan kaynakları açısından özel güvenlik kurumları ve çalışanlarının iş doyumları üzerine bir çalışma: Yalova ili örneği* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 549490).
- İlhan, G. (2015). *Özel güvenlik örgütlerinin yönetsel sorunları ve çözüm önerileri: Özel güvenlik personelinin iş memnuniyetiyle ilgili bir alan araştırması* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 407015).
- İl İdaresi Kanun'u (1949, 18 Haziran). Resmî Gazete (Sayı: 7236). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.5442.pdf>
- İnal, F., Ayhan, U., Şekeroğlu, O., Deniz, İ., ve Duygu, N. (2020). *Polis müdahale yöntem ve teknikleri*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları.
- İnankul, H. ve Doğan, K. C. (2016). Modern devlet ve Türk polis teşkilatı üzerine bir inceleme, *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 6(14), 176-205. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/odusobiad/issue/27560/289967>
- İrdem, İ., Öztürk, E. ve Akıncioğlu, N. U. (2020). *Güvenliğin kurumsal yönetiminde destekleyici polislik: Bekçilik örneği*. Erişim adresi: <https://www.pa.edu.tr/raporlar.html>
- İslamoğlu, A. (2012). Hukuk tarihimizde polis kurumuna kısa bir bakış. *1.Türk Hukuk Tarihi Kongresi Bildirileri* (s. 327-334) içinde. İstanbul.
- İyem, C., Sarıköse, Ç., Güneş, R. ve Yılmaz, C. (2016). Paralı mahkûmlar: Ceza infaz koruma memurlarının emek süreçleri üzerine bir değerlendirme. *International Congress of Tourism & Management Researches* (s. 1631-1645) içinde. Antalya. Erişim adresi: https://www.academia.edu/41343722/PARALI_MAHK%C3%9BMLAR_CEZA_%C4%B0NFAZ_KORUMA_MEMURLARININ_EMEK
- Jandarma Genel Komutanlığı Performans Programı (2025). Erişim adresi: <https://www.jandarma.gov.tr/kurumlar/jandarma.gov.tr/Mali-Tablolar/performans-raporlari/2025-yili/2025-Performans-Programi.pdf>
- Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanun'u (1983, 12 Mart). Resmî Gazete (Sayı: 17985). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2803.pdf>
- Jones, T., Newburn, T. ve Smith, D. J. (1994). *Democracy and policing*. London: Policy Studies Institute.

- Kakalik, J. S. ve Wildhorn S. (1971). *Private police in the United States: Findings and recommendations* (The Rand Report R-869-DOJ). Santa Monica, California: Rand Corporation.
- Kaptı, A. (2004). *Türkiye’de kamu güvenliğinin etkinliği açısından özel sektörün yeri* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 147180).
- Kara, E. (2019). İnfaz koruma memurlarının manevi destek ihtiyaç ve kaynaklarının belirlenmesi üzerine nitel bir uygulama, *Eskiye Dergisi*, 1(39), 419-444. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3456873>
- Karakurt, B. ve Bal, C. (2013). Genel kolluk özel güvenlik ilişkisi, *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 84-101. <https://doi.org/10.18493/kmusekad.03014>
- Karakurt, B. (2015). *Güvenlik yönetimi açısından özel güvenliğin önleyici yetkileri* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 405496).
- Karakuzular, M. (2015). *Halkla ilişkiler bağlamında esnafın polise yönelik algısı: Şahinbey ilçesi örneği* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 425069).
- Karataş, M. (2010). *Özel güvenlik görevlilerinde örgütsel adalet algısı ve iş tatmininin problem çözme becerileri üzerine etkisi: Görgül bir araştırma* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 350052).
- Kınacı, S. (2011). *Türkiye’de polis algısı ve algılama yönetimi: Bir alan araştırması* (Doktora tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 291564).
- Kızmaz, Z. (2020). *Suç önleme çağdaş yaklaşımlar*, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Köy Kanun’u (1924, 7 Nisan). Resmî Gazete (Sayı: 68). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=442&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=3>
- Lokmanoğlu, E. (2015). Halkla ilişkiler bağlamında emniyet teşkilatı üzerine bir uygulama, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 98-111. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/rteusbe/issue/26018/274023>

- Maguire, E. R., Snipes, J. B., Uchida, C. D. ve Townsend, M. (1998). Counting cops: Estimating the number of police departments and police officers in the USA, *Policing: An International Journal*, 21(1), 97-120. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1108/13639519810206628>
- Malhotra, N. K. (2004). *Marketing research an applied orientation*, New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Marangoz, M., Çelikkan, H. ve Yavuz . (2011). Halkın toplum destekli polislik hizmetlerine yönelik algılamaları: Çanakale ili rneği, *Akademik Araştırmalar ve alışmalar Dergisi*, 3(5), 23-41. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kilisiibfakademik/issue/19253/204521>
- Mil, H. İ. (2014). Türkiye’de i güvenlik teşkilatları ve zellikleri, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 5(11), 40-61. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/vizyoner/issue/23005/246040>
- Mil, H. İ. (2014). Türkiye’de özel güvenlik sistemi ve yönetimi, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(1), 117-134. Erişim adresi: <http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/tr/pub/issue/10268/125949>
- Morgan P. M. (2006). *International security problems and solutions*, Washington: CQ Pres.
- Moreira, S., Cardoso, C. S. ve Nalla, M. K. (2015). Citizen confidence in private security guards in Portugal, *European Journal of Criminology*, 12(2), 208-225. <https://doi.org/10.1177/1477370815571946>
- Nalla, M. K., Gurinskaya, A. ve Rafailova, D. (2017). Youth perceptions of private security guard industry in Russia, *Journal of Applied Security Research*, 12(4), 543-556. DOI:10.1080/19361610.2017.1354277
- Nalla, M. K. ve Heraux, C. G. (2003). Assessing goals and functions of private police, *Journal of Criminal Justice*, 31(3), 237-247. DOI:10.1016/S0047-2352(03)00005-9
- Nalla, M. K., Meşko, G., Sotlar, A. ve Johnson, J. D. (2006). Professionalism, goals and the nature of private police in Slovenia, *Journal of Criminal Justice and Security*, 8(3-4), 309-322. Erişim adresi: <https://www.ojp.gov/library/publications/professionalism-goals-and-nature-private-police-slovenia>
- Orman Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu (2024). Erişim adresi: <https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane-sitesi/FaaliyetRaporu/2024%20-%20Orman%20Genel%20M%20C3%BCd%C3%BCrl%C3%BC%C4%9F%C3%BC%20Faaliyet%20Raporu.pdf>
- Orman Kanun’u (1956, 8 Eylül). Resmî Gazete (Sayı: 9402). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6831&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=3>

- Orman Muhafaza Memurları Görev ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik (1996, 6 Mart). Bakanlık Oluru (Sayı: 4). Erişim adresi: <https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane-sitesi/mevzuat-sitesi/Yonetmelikler/Orman%20Muhafaza%20Memurlar%C4%B1%20G%C3%B6rev%20Ve%20C3%87al%C4%B1%C5%9Fma%20Esaslar%C4%B1%20Hakk%C4%B1nda%20Y%C3%B6netmelik.pdf>
- Öksüz, H. (2006). *Yeni kamu yönetimi anlayışının hesap verebilirlik bağlamında iç güvenlik yönetimine yansımaları* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 211297).
- Özdamar, K. (2004). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi 2*, Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özdemir, A. (2016). Kamu düzeni ve kamu güvenliği kavramlarına analitik bir yaklaşım (toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının sınırlandırılması örneği), *International Journal Of Legal Progress*, 2(2), 78-115. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/legalprogress/issue/26519/279186>
- Özdemir, H. (2010). *Güvenlik hizmetlerinin uygulanması çerçevesinde Türkiye’de özel güvenlik hizmetleri* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 271306).
- Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun (2004, 26 Haziran). Resmî Gazete (Sayı: 25504). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5188.pdf>
- Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun’un Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik (2004, 7 Ekim). Resmî Gazete (Sayı: 25606). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7190&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Özübek, A. ve Öztop, S. (2021). Jandarma Teşkilatı’nın 15 Temmuz 2016 darbe girişimi sonrası dönüşümü, *Medeniyet Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 19-30. <https://doi.org/10.52539/mad.1038286>
- Özyıldız, S. (2020). *Demokratik polislik teori ve uygulamalar*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları.
- Pelit, K. (1998). *Özel güvenlik teşkilatları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Polis Vazife ve Salâhiyet Kanun’u (1934, 14 Temmuz). Resmî Gazete (Sayı: 2751). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.2559.pdf>
- Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanun’u (1982, 13 Temmuz). Resmî Gazete (Sayı: 17753). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2692.pdf>

- Sayın, A. K. ve Yılmaz, V. (2017). Halkla ilişkiler toplumu ve güvenlik hizmetleri, toplum destekli polislik örneği, *Social Sciences Studies Journal*, 3(11), 1739-1748. <http://dx.doi.org/10.26449/sss.228>
- Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Güvenlik Hizmetlerinde Etkinlik Özel İhtisas Komisyonu Raporu (2001). Erişim adresi: https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/08_GuvenlikHizmetlerindeEtkinlik.pdf.
- Sever, H. (2014). Polisin sunduğu hizmetlerin vatandaştaki algısının ölçülmesi, *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(4), 49-57. <https://doi.org/10.17339/ejovoc.57741>
- Sevindik, A. (2005). *Kalabalık yönetimi*, İstanbul: Nüans Ajans Basın Yayıncılık.
- Shearing, C. D., Stenning, P. C. ve Addarlo, S. M. (1985). Police perceptions of private security, *Canadian Police College Journal*, 9(2), 127-153. Erişim adresi: <https://psycnet.apa.org/record/1986-28664-001>
- Söker, H. (2019). *Havalimanı çalışanları üzerinde özel güvenlik hizmet kalitesi algısının ölçülmesi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 571765).
- Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun (2011, 14 Nisan). Resmî Gazete (Sayı:27905). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6222.pdf>.
- Steden, R. V. ve Nalla, M. K. (2010). Citizen satisfaction with private security guards in the netherlands: Perceptions of an ambiguous occupation, *European Journal of Criminology*, 7(3), 214-234. DOI:10.1177/1477370809359264
- Şafak, A. (2000). Türkiye’de özel güvenlik şirketi kurma girişimleri ve yasal durumu, *Polis Bilimleri Dergisi*, 2(7-8), 1-12.
- Şahinkaya, E. (2016). *Özel güvenlik görevlilerinin eğitimi üzerine bir araştırma: Iğdır ili örneği* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 446003).
- Şeker, G. ve Baytun U. (2013). Geçmişten günümüze kent güvenliğinde mahalle ölçekli güvenlik uygulamaları: Çarşı mahalle bekçiliği. Tarihte Türk Polis Taşkilâtı Sempozyumu (s. 323-350) içinde. Ankara: Polis Akademisi Yayınları.
- Şenol, T. (2021). *Mutfak yöneticilerinin üretimde yerel yiyeceklere ilişkin algı ve yerel yiyecekleri kullanma düzeylerine yönelik bir araştırma* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 670674).

- Şimşek, S. (2016). Belediye zabıta örgütünün örgütsel ve işlevsel gerekliliği üzerine bir inceleme, *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 388-406. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kusbd/issue/25163/265834>
- Tataroğlu, M. ve Subaşı, E. (2009). Kolluk güçlerinde modernleşme: Muğla örneğinde turizm jandarması yapılanması, *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 16(2), 73-93. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yonveek/issue/13691/165702>
- Teber, K. B. ve Özdemir, S. (2015). Türkiye'nin sahil güvenlik ve balıkçılık alanında son yıllarda komşu ülkeler ile yaşadığı bazı problemler üzerine bir ön değerlendirme, *Yunus Araştırma Bülteni*, 15(1), 83-89. DOI:10.17693/yunusae.v15i21955.235747
- Temelkuran, F. (2019). *Özel güvenlik işletmelerinde stratejik insan kaynakları yönetimi kapsamında uygulanan kaizen (sürekli iyileştirme) faaliyetlerinin özel güvenlik görevlilerinin performansına etkileri* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 591054).
- Topal, S. (2015). *Özel güvenlik hizmetlerinin adli bilimler bakımından değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 412679).
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (1982, 18 Ekim). Resmî Gazete (Sayı: 17863 Mükerrer). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2709.pdf>
- Uçkun, C. G., Yüksel, A. ve Demir, B. (2012). Özel güvenlik sektörünün Türkiye'deki rolü ve Dünya'daki konumu, *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 2(2), 22-30. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ejovoc/issue/5393/73138>
- Ulaş, H. (2008). *Özel güvenlik hizmeti uygulamalarında kalite güvencesi ve toplam kalite yönetimi standardizasyonu* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 225499).
- Ullman, R. H. (1983). Redefining security, *International Security*, 8(1), 129-153. <https://doi.org/10.2307/2538489>
- Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 2001-2005, (2000). Erişim adresi: https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2021/12/Sekizinci_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-2001-2005.pdf

- Üst Kademe Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (2018, 10 Temmuz). Resmî Gazete (Sayı: 30474). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.3.pdf>
- Ünver, M. (2008). *Halkla ilişkiler bağlamında polisin algılanması: Kazan ilçesi örneği* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 231002).
- Volkov, V. (2000). Between economy and the state: Private security and rule enforcement in Russia, *Sage Journals*, 28(4), 483- 501. <https://doi.org/10.1177/0032329200028004003>
- Yalabık, M. (2006). *Türkiye’de özel güvenlik teşkilatının eğitimi ve verilen hizmetler içindeki rolü* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 271349).
- Yenigün, M. (2019). *Özel güvenliğin günümüzdeki konumu*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu (2018). Erişim adresi: https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler//2018_faal-yet_raporu_kapakl--20191205075619.pdf
- Yılmaz, D. (2008). Türk hukukunda kamu hizmeti kavramı ve kriterleri, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(1), 1215-1234. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuhfd/issue/48129/608715>
- Zogo, R. (2009). *Değişen kamu güvenliği anlayışı: Özel güvenlik hizmeti sunan ve satın alanlar arasındaki memnuniyet ilişkisi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (Erişim No: 241068).

İNTERNET KAYNAKLARI

<https://www.egm.gov.tr/kriptolu-milli-dmr-sayisal-telsiz-sistemi-ankara-ve-istanbul-illerinde-kullanima-acildi>, 05.02.2022

<https://www.egm.gov.tr/tarihce>, 06.03.2022

<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/emniyet-teskilati-175-yasinda/1798184>, 02.04.2022

<https://www.jandarma.gov.tr/tarihce>, 27.04.2022

<https://www.jandarma.gov.tr/jandarma-tarafindan-korunan-tesisler>, 30.04.2022

<https://www.sg.gov.tr/tarihce>, 10.05.2022

<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/icisleri-bakani-soylu-sahil-guvenlik-personel-sayisini-7-bin-217ye-cikardik/2278129>, 12.05.2022

<https://muhafaza.ticaret.gov.tr/teskilat/gorevlerimiz>, 18.05.2022

<https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/personel-durumu>, 04.11.2025

<https://www.amerikaninsesi.com/a/turkiye-son-3-yilda-korucu-sayisini-54-bine-cikardi/5163944.html>, 24.05.2022

<https://www.statista.com/chart/10925/where-private-security-outnumbers-the-police/>, 29.05.2022

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2021>

45500#:~:text=T%C3%BCrkiye'de%20ikamet%20eden%20n%C3%BCfus,252%20bin%20172%20ki%C5%9Fi%20oldu., 30.05.2022

<https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/turkiye-ozel-guvenlik-istihdaminda-avrupa-ikincisi/128886>, 07.06.2022

<https://www.degisimhukuk.com/ozel-guvenlik-gorevlisi-yetkileri-ve-haklari/>, 14.06.2022